



Opetussuunnitelman tutkintokohtainen osa Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto

Asiakaspalvelun ja tietohallinnan osaamisala
Ensihoidon osaamisala
Jalkojenhoidon osaamisala
Kuntoutuksen osaamisala
Lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisala
Mielenterveys- ja päihdetyön osaamisala
Sairaanhoidon ja huolenpidon osaamisala
Suun terveydenhoidon osaamisala
Vammaistyön osaamisala
Vanhustyön osaamisala
Perustason ensihoitajan koulutuskokeilu

Kuntayhtymäjohtaja-rehtorin hyväksymä sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon opetussuunnitelman tutkintokohtainen osa, joka sisältää arviointitoimikunnan hyväksymän suunnitelman ammatillisten tutkinnon osien arvioinnista sisältäen ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamissuunnitelmat.

Hyväksytty 4.8.2015

____JARMO PALONIEMI____
Kuntayhtymäjohtaja-rehtori

Muutettu 16.5.2016

____JARMO PALONIEMI____
Kuntayhtymäjohtaja-rehtori

Sisältö

1. SOSIAALI- JA TERVEYSALAN PERUSTUTKINNON OPETUSSUUNNITELMAN MUODOSTUMINEN	4
1.1 TUTKINNON MUODOSTUMINEN PAKOLLISISTA JA VALINNAISISTA TUTKINNON OSISTA	5
1.2 OPINTOJEN ETENEMINEN JA AJOITUS	7
1.3 OPINTOJEN JÄRJESTÄMINEN	8
2. AMMATILLISET TUTKINNON OSAT, TOTEUTUS- JA ARVIOINTISUUNNITELMAT	11
2.1 PAKOLLISET TUTKINNON OSAT	11
2.1.1 Kasvun tukeminen ja ohjaus, 20 osp	11
2.1.2 Hoito ja huolenpito, 30 osp	12
2.1.3 Kuntoutumisen tukeminen, 20 osp	14
2.2 ASIAKASPALVELUN JA TIETOHALLINNAN OSAAMISALA	16
2.2.1 Asiakaspalvelu ja tietohallinta, 50 osp	16
2.3 ENSIHOIDON OSAAMISALA	18
2.3.1 Ensihoitopalvelussa toimiminen, 35 osp	18
2.4 JALKOJENHOIDON OSAAMISALA	20
2.4.1 Jalkojenhoito, 50 osp	20
2.5 KUNTOUTUKSEN OSAAMISALA	21
2.5.1 Kuntoutus, 50 osp	21
2.6 LASTEN JA NUORTEN HOIDON JA KASVATUKSEN OSAAMISALA	24
2.6.1 Lasten ja nuorten hoito ja kasvatus, 50 osp	24
2.7 MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖN OSAAMISALA	25
2.7.1 Mielenterveys- ja päihdetyö, 50 osp	25
2.8 SAIRAANHOIDON JA HUOLENPIDON OSAAMISALA	27
2.8.1 Sairaanhoidon ja huolenpito, 50 osp	27
2.9 SUUN TERVEYDENHOIDON OSAAMISALA	29
2.9.1 Suun terveydenhoito, 50 osp	29
2.10 VAMMAISTYÖN OSAAMISALA	31
2.10.1 Vammaistyö, 50 osp	31
2.11 VANHUSTYÖN OSAAMISALA	33
2.11.1 Vanhustyö, 50 osp	33
2.12 VALINNAISET TUTKINNON OSAT	35
2.12.1 Päivystyspolikliininen hoitotyö, 15 osp	35
2.12.2 Perioperatiivinen hoitotyö, 15 osp	36
2.12.4 Lasten ja nuorten mielenterveyden edistäminen, 15 osp	37
2.12.5 Suun terveyden edistäminen ja suun terveydenhoidon erikoisaloilla toimiminen, 15 osp	39
2.12.7 Näytteenotto ja asiakaspalvelu lähihoitajan työssä, 15 osp	40
2.12.8 Vanhusten kotihoito ja huolenpito, 15 osp	41
2.12.9 Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp, suunnitelma tehdään OSAOtasolla	43
2.12.13 Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp suunnitelma tehdään OSAOtasolla	43
2.12.14 Yrityksessä toimiminen, 15 osp, suunnitelma tehdään OSAOtasolla	44
2.12.15 Huippuosaajana toimiminen, 15 osp, suunnitelma tehdään OSAOtasolla	44
2.12.16 Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia, 15 osp	44
2.12.16.1 Tekemisen meininki - tuotteistavat projektit sosiaali- ja terveysalan työssä, 15 osp	44
2.12.16.2 Perhekeskeisyys lähihoitajan työssä, 15 osp	48
2.12.16.3 Vapaaehtoistoiminta sosiaali- ja terveysalalla 15 osp	53
2B. SOSIAALI- JA TERVEYSALAN PERUSTUTKINTO, PERUSTASON ENSIHOIDON OSAAMISALA, PERUSTASON ENSIHOITAJA (KOULUTUSKOKEILU)	56
2.1 PAKOLLISET TUTKINNON OSAT	56
2.1.1 Terveiden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen, 20 osp	56
2.1.2 Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen, 30 osp	59
2.2 PERUSTASON ENSIHOIDON OSAAMISALAN PAKOLLISET TUTKINNON OSAT	61
2.2.1 Akuuttihoitotyössä toimiminen, 30 osp	61
2.2.2 Ensihoitopalvelussa toimiminen, 40 osp	63

2.3.1 Viranomaisyhteistyössä toimiminen, 15 osp	65
2.12.17 Tutkinnon osa vapaasti valittavista tutkinnon osista, 0-15 ops	68
3. YHTEISET TUTKINNON OSAT, 35 OSP	68
4. VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT, 10 OSP	68
4.2 PAIKALLISIIN AMMATTITAITOVAATIMUKSIIN PERUSTUVIA TUTKINNON OSIA	68
4.2.1 Kotitaloustaidot monikulttuurisessa arkityössä, 5osp	68
4.2.2 Menetelmiä arjen hyvinvoinnin tukemiseen, 5osp	72
4.2.3 Liikuntaa asiakkaan parhaaksi, 10 osp	76
4.2.4 Hoitotyön taitoja, 10 osp	79
4.2.5 Vuorovaikutuksen ja kommunikoinnin tukeminen erilaisissa asiakastilanteissa, 5 osp	83
4.2.6 Turvallista lääkehoitoa, 5 osp	87
4.2.7 Päihde- ja kriisiasiakkaan kohtaaminen ja turvallisuus asiakastyössä, 10 osp	90
4.2.8 Potilassiirtojen ergonomiakortti, 4 osp	94
4.2.9. Seikkailukasvatus 4 osp	97
6. ARVIOINTI	101

1. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon opetussuunnitelman muodostuminen

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon opetussuunnitelma muodostuu neljästä osasta:

Tutkinnon perusteet, jossa määrätään tutkintonimikkeet, tutkinnon muodostuminen, tutkintoon sisältyvät tutkinnon osat sekä tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet ja osaamisen arviointi.

Oulun seudun ammattiopiston (OSAO) opetussuunnitelman yhteinen osa, jossa määritellään Oulun seudun ammattiopiston kaikille perustutkinnoille yhteiset periaatteet ja menettelytavat sekä kuvataan Oulun seudun koulutuskuntayhtymän keskeiset arvot. Yhteisessä osassa määritellään myös koulutuksen toteuttaminen yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien ja työelämän kanssa.

Opetussuunnitelman tutkintokohtainen osa (tämä asiakirja), jossa määrätään tutkinnon muodostuminen pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista ja yhteisistä tutkinnon osista. Lisäksi määrätään oppimisympäristöt ja opetusmenetelmät, joiden avulla opiskelija voi saavuttaa tutkinnon ammattitaitovaatimukset ja tavoitteet sekä suunnitelman tutkinnon osien arvioinnista ja arviointimenetelmistä, vapaasti valittavien tutkinnon osien tarjontaa sekä tutkinnon osat, niiden ammattitaitovaatimukset ja arvioinnin kohteet siltä osin kuin niitä ei ole tutkinnon perusteissa määritetty. Tutkintokohtaisessa osassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamat opinnot muista tutkinnoista sekä opiskelijan mahdollisuudet työelämälähtöiseen osaamisperusteiseen opiskeluun. Siinä päätetään ammatillisten toteutus- ja arviointisuunnitelmat, jotka sisältävät ammattiosaamisen näytöt ja muun osaamisen arvioinnin.

Yhteiset tutkinnon osat, jossa on esitetty kaikille tutkinnoille yhteiset tutkinnon osat ja niiden tavoitteet, arviointikriteerit sekä toteutus- ja arviointisuunnitelmat.

1.1 Tutkinnon muodostuminen pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista

Oulun seudun ammattiopistossa Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa, 180 osp, tarjotaan seuraavat tutkinnon osat: Kasvun tukeminen ja ohjaus (20 osp), hoito ja huolenpito (30 osp), kuntoutumisen tukeminen (20 osp), osaamisala (50 osp) sekä kaikille valinnainen tutkinnon osa (15 osp). Tutkintoon sisältyy (10 osp) vapaasti valittavia opintoja ja yhteisiä opintoja (35 osp).

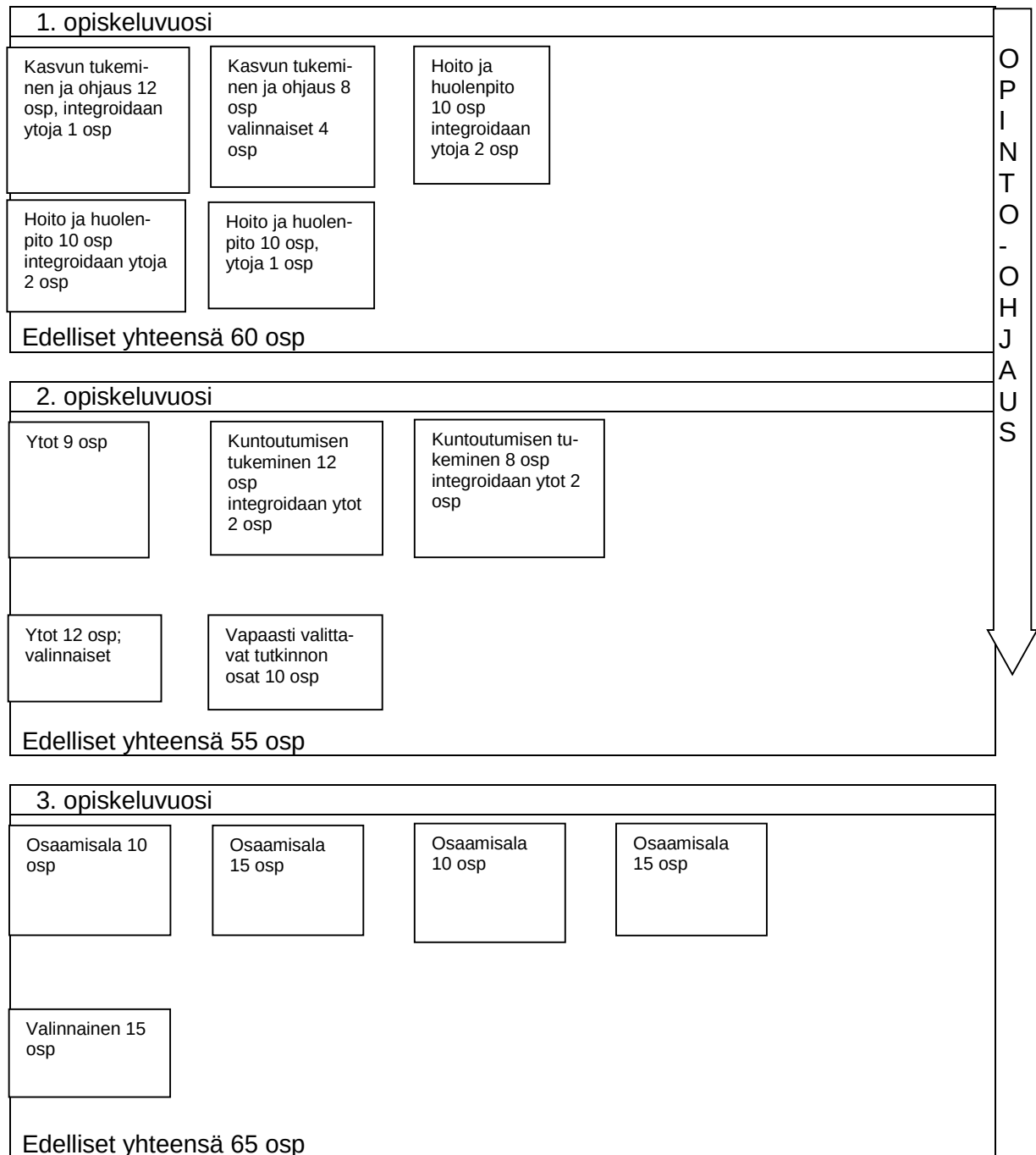
Tutkinnon osiin sisältyy osaamisen hankkimista työssäoppimisen kautta vähintään 40 osp, yrittäjyyttä vähintään 8 osp ja opinto-ohjausta.

2. Ammatilliset tutkinnon osat, 135 osp	
Pa- koli- set	2.1.1 Kasvun tukeminen ja ohjaus, 20 osp
	2.1.2 Hoito ja huolenpito, 30 osp
	2.1.3 Kuntoutumisen tukeminen, 20 osp
Tutkintoon kuuluu pakollisena yksi osaamisala.	
Osaamisalakohitaisesti eriytyvät tutkinnon osat 50 osp	2.2 Asiakaspalvelun ja tietohallinnan osaamisala 2.2.1 Asiakaspalvelu ja tietohallinta, 50 osp
	2.3 Ensihoidon osaamisala 2.3.1 Ensihoitopalvelussa toimiminen, 35 osp Lisäksi opiskelija valitsee yhden (1) tutkinnon osan kohdista 2.12.1-2.12.2, laajuus 15 osp
	2.4 Jalkojenhoidon osaamisala 2.4.1 Jalkojenhoito, 50 osp
	2.5. Kuntoutuksen osaamisala 2.5.1 Kuntoutus, 50 osp
	2.6 Lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisala 2.6.1 Lasten ja nuorten hoito ja kasvatus, 50 osp
	2.7 Mielenterveys- ja päihdetyön osaamisala 2.7.1 Mielenterveys- ja päihdetyö, 50 osp
	2.8. Sairaanhoidon ja huolenpidon osaamisala 2.8.1 Sairaanhoidon ja huolenpito, 50 osp
	2.9 Suun terveydenhoidon osaamisala 2.9.1 Suun terveydenhoito, 50 osp
	2.10 Vammaistyön osaamisala 2.10.1 Vammaistyö, 50 osp
	2.11 Vanhustyön osaamisala 2.11.1 Vanhustyö, 50 osp
Valinnaiset tutkinnon osat, valittava 15 osp	2.12.1 Päivystyspolikliininen hoitotyö, 15 osp
	2.12.2 Perioperatiivinen hoitotyö, 15 osp
	2.12.4 Lasten ja nuorten mielenterveyden edistäminen, 15 osp
	2.12.5 Suun terveyden edistäminen ja suun terveydenhoidon erikoisaloilla toimiminen, 15 osp
	2.12.7 Näytteenotto ja asiakaspalvelu lähihoitajan työssä, 15 osp
	2.12.8 Vanhusten kotihoito ja huolenpito, 15 osp
	2.12.9 Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
	2.12.10 Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta, 10 - 15 osp
	2.12.11 Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta, 15 osp
	2.12.12 Tutkinnon osa ammattikorkeakouluopinnoista, 15 osp
	2.12.13 Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
	2.12.14 Yrityksessä toimiminen, 15 osp
	2.12.15 Huippuosaajana toimiminen, 15 osp
	2.12.16 Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia, 15 osp

	2.12.16.1 Tekemisen meininki - tuotteistavat projektit sosiaali- ja terveysalan työssä, 15 osp		
	2.12.16.2 Perhekeskeisyys lähihoitajan työssä, 15 osp		
	2.12.16.3 Vapaaehtoistoiminta sosiaali- ja terveysalalla, 15 osp		
	2.12.17 Tutkinnon osa vapaasti valittavista tutkinnon osista, 0-15 ops		
Yhteiset tutkinnon osat, 35 osp		Pakolliset	Valinnaiset
	3.1 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp	8 osp	3 osp
	3.1.1 Äidinkieli	5	0-3
	3.1.2 Toinen kotimainen kieli, ruotsi	1	0-3
	3.1.3 Vieraat kielet	2	0-3
	3.2 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 9 osp	6 osp	3 osp
	3.2.1 Matematiikka	3	0-3
	3.2.2 Fysiikka ja kemia	2	0-3
	3.2.3 Tieto- ja viestintätekniikka sekä sen hyödyntäminen	1	0-3
	3.3 Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen, 8 osp	5 osp	3 osp
	3.3.1 Yhteiskuntataidot	1	0-3
	3.3.2 Työelämätaidot	1	0-3
	3.3.3 Yrittäjyys ja yritystoiminta	1	0-3
	3.3.4 Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto	2	0-3
	3.4 Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen, 7 osp		7 osp
	3.4.1 Kulttuurien tuntemus		0-3
	3.4.2 Taide ja kulttuuri		0-3
	3.4.3 Etiikka		0-3
	3.4.4 Psykologia		0-3
	3.4.5 Ympäristöosaaminen		0-3
	3.4.6 Jokin kohdista 3.1.1-3.3.4		0-3
		19 osp	16 osp
4. Vapaasti valittavat tutkinnon osat, 10 osp			
4.1 Ammatillisia tutkinnon osia			
4.2 Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia			
4.3 Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita tai lukio-opintoja			
4.4 Jatko-opintovalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevia opintoja			
4.5 Työkokemuksen kautta hankittuun osaamiseen perustuvia yksilöllisiä tutkinnon osia			
5 Tutkintoa yksilöllisesti laajentavat tutkinnon osat			

1.2 Opintojen eteneminen ja ajoitus

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja



Opintojen etenemisessä on myös vaihtoehtoisia malleja.

1.3 Opintojen järjestäminen

Tutkinnon suorittaminen osina ja tutkinnon täydentäminen

Koko tutkinnon suorittaminen on tutkintoon johtavassa koulutuksessa ensisijainen tavoite. Tutkinnon suorittamisesta osina ja opintojen tarjonta ja valinta OSAO:n yksiköiden ja muiden koulutuksen järjestäjien sekä työelämän kanssa on kerrottu opetussuunnitelman yhteisessä osassa.

Mahdollisuus suorittaa useampi kuin yksi tutkinto

Ammattiopistossa opiskeleva voi sisällyttää tutkintoonsa lukio-opintoja (Ammattilukio). Oulun seudun ammattiopiston yksiköt tarjoavat lukio-opintoja, joilla voidaan täydentää perustutkintoa ja / tai suorittaa ylioppilastutkinnon yhdessä ammatillisen tutkinnon (= kaksoistutkinto) kanssa taikka suorittaa kolmoistutkinnon (= ammatillinen perustutkinto, ylioppilastutkinto ja lukion oppimäärä).

Tutkinnon osan osaamisjaksosuunnitelma

Pedagogisen toiminnan lähtökohtana on opiskelijan osaamisen hankkiminen ja osaamisen laadunvarmistus.

Jokaisesta tutkinnon osasta laaditaan osaamisjaksosuunnitelma, jossa määritetään mm. keskeiset sisällöt, toteutustavat/opiskelu- ja ohjausmenetelmät, oppimateriaali ja arviointi. Oppimisen ja opetuksen suunnittelussa tulee ottaa opettamisen ja arvioinnin lähtökohdaksi ja päämääräksi oppijan osaaminen ja sen saavuttamisen tukeminen.

Oppimisen ja opetuksen suunnittelussa otetaan huomioon opiskelijoilla oleva osaaminen. Yksittäisen opiskelijan henkilökohtainen opiskelupolku kuvataan hänen HOPS:aan.

Joustavat opintopolut

Ammatillisessa peruskoulutuksessa tutkinnon laajuus on 180 osp. Opiskelija etenee opinnoissaan henkilökohtaisen suunnitelmansa mukaisesti. Opiskelijan aikaisempi osaaminen otetaan huomioon tutkinnon suorituksessa osaamisen tunnustamisen kautta.

Opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa kaksoistutkinto yhdistämällä lukio-opintoja ammatilliseen perustutkintoon ilman, että opiskeluaika pidentyy. Opiskelijalla on mahdollisuus hyödyntää erilaisia oppimisympäristöjä opiskelussa esimerkiksi verkko-opintoina ja työssäoppimalla. Esimerkiksi lukio-opintojen kautta voidaan kaikille valinnainen tutkinnon osan osaaminen tunnustaa. Opiskelijoilla on mahdollista suorittaa työssäoppiminen kansainvälisessä toimintaympäristössä sekä osallistua urheiluakatemian toimintaan.

Oppimistilanteissa opettajat ohjaavat ja kannustavat. Paras mahdollinen oppiminen saavutetaan myönteisessä ja kannustavassa ilmapiirissä, jossa tuetaan oppijan tavoitteita. Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelija voi edetä opinnoissaan tutkinnon osa kerrallaan. Henkilökunta tiedottaa erilaisista oppimisen tuen mahdollisuuksista ja miten tuki järjestetään. Oppimistilanteissa tarjotaan tukea varhaisen tuen mallin mukaisesti.

Työelämäläheisyys

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittanut on terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen mukaan nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö. Koulutuksen ja tutkinnon järjestäjän tulee sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa ottaa huomioon terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain tarkoitus edistää potilasturvallisuutta sekä terveydenhuollon palveluiden laatua varmistamalla, että lähihoitajalla on ammattitoiminnan edellyttämä koulutus, muu riittävä ammatillinen pätevyys ja ammattitoiminnan edellyttämät muut valmiudet. Vastaavasti koulutuksen järjestäjän tulee ottaa huomioon sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain tarkoitus edistää asiakaslähtöisyyttä, asiakassuhteen luottamuksellisuutta sekä asiakkaan oikeutta hyvään palveluun ja kohteluun sosiaalihuollossa.

Opetussuunnitelma rakentuu aidoista sosiaali- ja terveysalan työelämän kokonaisuuksista, jotka täydentyvät laaja-alaiseksi osaamiseksi tutkinnon eri vaiheissa. Jokaiseen tutkinnon osaan sisältyy työssäoppimista ja ammattiosaamisen näyttö aidoissa työelämän toimintaympäristöissä. Eri opintokokonaisuuksissa tehdään pienimuotoisia projekteja yhdessä työelämän kanssa. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittanut lähihoitaja työskentelee eri-ikäisten ja erilaisissa elämäntilanteissa olevien ihmisten kanssa ja heitä varten erilaisissa sosiaali- ja terveysalan toimintaympäristöissä.

Lähihoitajan ydinosaamista on asiakkaan /potilaan kohtaaminen ja eettinen arvoperusta. Tulevaisuudessa erilaisten asiakkaiden potilaiden / toimintakyvyn parantaminen ja ylläpitäminen nousevat enemmän esille. Ammatillisen perustutkinnon ammattitaitovaatimukset ja osaamista-voitteet perustuvat työelämän tarpeisiin. Laaja-alainen osaaminen mahdollistaa lähihoitajan joustavan siirtymisen toimintaympäristöstä toiseen asiakkaiden tarpeiden mukaisesti.

Työelämän tarpeista tarjoamme kaikille valinnaisia tutkinnon osia, joilla opiskelija voi syventää osaamistaan työelämää varten. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa on vaihtoehtona kymmenen osaamisalaa: asiakaspalvelun ja tietohallinnan, ensihoidon, jalkohoidon, kuntoutuksen, lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen, mielenterveys- ja päihdetyön, sairaanhoidon ja huolenpidon, suun terveydenhoidon, vammaistyön ja vanhustyön osaamisalan. Ammatillisena tutkintona suoritettavan osaamiskokonaisuuden tulee olla hyödynnettävissä usean työnantajan palveluksessa ja yksiköiden tarpeiden näkökulmasta. Väestön ikääntyminen ja avohuoltopainotisuus palvelurakenteessa tulee huomioida tulevaisuuden työntekijöiden koulutuksessa.

Työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näytöt

Kaikkiin tutkintoihin sisältyy osaamisen hankkimista työssäoppimisen kautta vähintään 30 osp. Ammattiosaamisen näytöt järjestetään ensisijaisesti työpaikoilla työssäoppimisen yhteydessä tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Työssäoppimisen voi suorittaa myös ulkomailla.

Työssäoppiminen on osa ammatillista koulutusta. Se on koulutuksen järjestämismuoto, jossa osa tutkinnon tavoitteista opitaan työpaikalla työtä tehden. Työssäoppiminen on aidossa työympäristössä tapahtuvaa tavoitteellista, ohjattua ja arvioitua opiskelua. Työssäoppimisjaksojen tulee olla ammatinhallinnan kannalta riittävän pitkiä ja monipuolisia. Vain poikkeustapauksessa opiskelija voi suorittaa työssäoppimisen oppilaitoksen simuloidussa tilanteessa tai vastaavin järjestelyin. Osaamista voidaan hankkia työssäoppimisen kautta jokaisessa opiskeltavassa tutkinnon osassa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

Opinto-ohjaus

Opiskelijalla on oikeus saada opinto-ohjausta. Oulun seudun ammattiopiston perustutkintoihin sisältyy luokka- ja ryhmämuotoista opinto-ohjausta. Opinto-ohjausta annetaan jokaiselle opiskelijalle opinto-ohjauksen opintojaksot – suunnitelman mukaisesti sekä sen lisäksi tarpeellinen määrä ohjausta henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

Erityisopetus

Oulun seudun ammattiopistossa järjestetään opetus erityisopetuksena silloin, kun opiskelija tarvitsee erityistä tukea opiskeluunsa. Ammatillisen peruskoulutuksen tavoitteena on taata kaikille opiskelijoille sopiva, esteetön ja helposti saavutettava oppimisympäristö.

Opetussuunnitelman yhteisessä osassa kuvataan erityisopetuksen järjestämisen periaatteet, ja erityisopetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa kuvataan toiminnan järjestäminen käytännössä. Suunnitelmaa täydennetään yksikkökohtaisilla erityisopetuksen toteutussuunnitelmilla. (Opetussuunnitelman yhteinen osa ja liite)

2. Ammatilliset tutkinnon osat, toteutus- ja arviointisuunnitelmat

Mikäli arviointikriteereistä puuttuu kriteeri T1 tasolta tai T1 ja H2 tasoilta, niin kyseistä arvioinnin kohdetta ei silloin arvioida, mutta jos arviointikriteeri puuttuu tasolta H2 tai K3 arviointi tehdään alemman tason kriteerin mukaan.

2.1 Pakolliset tutkinnon osat

2.1.1 Kasvun tukeminen ja ohjaus, 20 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.1.1 Kasvun tukeminen ja ohjaus	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan tutkinnon perusteissa sivulla 5.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Kasvun tukeminen ja ohjaus, 20osp, johon sisältyy työssäoppimista 8 osp Tutkinnon osa sisältää opintojen ohjausta	Perustiedot ja – taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokkaopiskeluna, verkkoympäristössä sekä työssäoppimispaikoilla. Opetusmenetelminä käytetään lähi- ja verkko-opetusta, projekti- ja ryhmätöitä ja käytännön harjoituksia. Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - työskentelemällä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kasvatusalan säädösten, määräysten, ohjeiden ja toimintaperiaatteiden mukaan - ottamalla vastuuta omasta oppimisestaan ja arvioimalla ammatillista kehittymistään - hakemalla tietoa ja käyttämällä tietotekniikkaa ja dokumentointivälineitä - noudattamalla työryhmän sääntöjä ja toimimalla työyhteisön hyvinvointi- ja turvallisuusohjeiden mukaan	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan oppimiseen liittyvää palautetta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa.	Tutkinnon osa toteutetaan 1. tai 2. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

	- työskentelemällä asiakkaan arvoja ja kulttuuritautaa kunnioittaen - asettamalla kasvua ja kehitystä tukevia tavoitteita - tunnistamalla eri-ikäisten ja taustaltaan erilaisten asiakkaiden kasvuun ja kehitykseen liittyviä vahvuuksia ja tarpeita - toimimalla asiakkaan kasvua ja kehitystä tukevan suunnitelman pohjalta - edistämällä ja tukemalla asiakkaan kasvua ja kehitystä, terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia - ohjaamalla ja tukemalla erilaisia asiakkaita ja asiakasryhmiä päivittäisissä toiminnoissa - arvioimalla toimintaansa sekä kasvua ja kehitystä tukevan suunnitelman toteutumista	Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista.	
		Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.1.2 Hoito ja huolenpito, 30 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.1.2 Hoito ja huolenpito	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan tutkinnon perusteissa sivulla 11.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Hoito ja huolenpito, 30osp, johon sisältyy työssäoppimista 10 osp	Hoidon ja huolenpidon perustiedot ja – taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokkaopiskeluna ja verkkoympäristössä sekä työssäoppimispaikoilla. Opetusmenetelminä käytetään lähi- ja verkko- opetusta, projekti- ja ryhmätöitä ja käytännön harjoituksia.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi:	Tutkinnon osa toteutetaan joko 1. tai 2. luku-vuonna.

Tutkinnon osa sisältää opintojen ohjausta	Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - työskentelemällä sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, -eettisten periaatteiden ja säädösten mukaan - asettamalla tavoitteita omalle toiminnalle hoito- ja huolenpitytyössä - suunnittelemalla omaa työtä, laatimalla, toteuttamalla ja arvioimalla hoitoa ja huolenpitoa edistäviä suunnitelmia - kohtaamalla asiakkaita ja potilaita ammatillisesti - tarkkailemalla asiakkaan tai potilaan elintoimintoja ja toimintakykyä - tukemalla asiakkaan tai potilaan selviytymistä päivittäisissä toiminnoissa - tekemällä asiakas- tai potilaslähtöistä hoito- ja huolenpitytyötä hyödyntäen hoito- ja huolenpitytyön tietoperustaa - hoitamalla ja kuntouttamalla muisti-, pitkäaikais- ja kansansairauksia sairastavia asiakkaita tai potilaita - tiedottamalla ja kirjaamalla eri asiakkaiden tai potilaiden elintoiminnoista ja toimintakyvystä - edistämällä asiakkaan tai potilaan terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia - toteuttamalla lääkehoitoa - hyödyntämällä apuvälineitä ja teknologiaa - ohjaamalla asiakkaita tai potilaita sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen ja toimeentuloturvan käytössä - työskentelemällä kestävän kehityksen ja laatutyön periaatteiden mukaan ottaen huomioon omavalvonnan - arvioimalla omaa toimintaansa ja ammatillista kehittymistään - arvioimalla mahdollisuuksiaan työskennellä tulevaisuudessa yrittäjänä - noudattamalla työturvallisuusohjeita ja turvallisuusmääräyksiä	oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.1.3 Kuntoutumisen tukeminen, 20 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.1.3 Kuntoutumisen tukeminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan tutkinnon perusteissa sivulla 22.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Kuntoutumisen tukeminen, 20osp, johon sisältyy työssäoppimista 8 osp Tutkinnon osa sisältää opintojen ohjausta	Perustiedot ja – taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokkaopiskeluna, verkkoympäristössä sekä työssäoppimispaikoilla. Opetusmenetelminä käytetään lähi- ja verkko-opetusta, projekti- ja ryhmätöitä ja käytännön harjoituksia. Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - laatimalla, toteuttamalla ja arvioimalla kuntoutujalähtöisiä kuntoutumista edistäviä suunnitelmia yhteistyössä kuntoutujan ja moniammatillisen työryhmän kanssa - ohjaamalla ja tukemalla erilaisten ja eri-ikäisten kuntoutujien kuntoutumista - viestimällä ammatillisesti sekä käyttämällä selkokieltä sekä puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä - käyttämällä toimintakykyä ja kuntoutumista edistävää työotetta sekä edistämällä terveyttä ja hyvinvointia - ohjaamalla erilaisia kuntoutujia päivittäisissä toiminnoissa - ehkäisemällä terveyden ja hyvinvoinnin riskejä ja haittoja sekä motivoimalla kuntoutujia muutoksiin - ohjaamalla terveysliikuntaan, viriketoimintaan ja sosiaaliin kanssakäymiseen - ohjaamalla apuvälineiden käytössä, huollossa ja kuntoutumista tukevan teknologian käytössä - työskentelemällä taloudellisesti, kestävän kehityksen ja laatutyön periaatteiden mukaan	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	Tutkinnon osa toteutetaan 1. tai 2 luku-vuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

	- hyödyntämällä palvelujärjestelmää kuntoutustyössä ja toimimalla säännösten mukaisesti - arvioimalla ammatillista kehittymistään ja hyödyntämällä saamaansa palautetta - toimimalla moniammatillisissa työryhmissä ja verkostoissa - noudattamalla työhyvinvointi ja työturvallisuusohjeita sekä huolehtimalla tapaturmien ehkäisystä, kuntoutujien ja omasta turvallisuudesta ja toimintakyvystä - noudattamalla työssä ammattieettisiä periaatteita		
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Tutkinnon osan arvosanasta päättää tutkinnon osassa opiskelijaa opettanut opettaja / opettajat.	

2.2 Asiakaspalvelun ja tietohallinnan osaamisala

2.2.1 Asiakaspalvelu ja tietohallinta, 50 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.2.1 Asiakaspalvelu ja tietohallinta	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan tutkinnon perusteissa sivulla 28.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Asiakaspalvelu ja tietohallinta, 50osp, johon sisältyy työssäoppimista 20osp Tutkinnon osa sisältää opintojen ohjausta	Perustiedot ja -taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokka-opiskeluna ja verkkoympäristössä sekä työssäoppimiskoilla. Opetusmenetelminä käytetään lähi- ja verkko- opetusta, projekti- ja ryhmätöitä ja käytännön harjoituksia. Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - arvioimalla asiakkaan tai potilaan hoidon ja tuen tarpeen kiireellisyyttä ja ohjaamalla häntä hoitoon tai palveluun hakeutumisessa ja jatkohoidossa - tekemällä ajanvarauksia, perimällä sosiaali- ja terveysalan palvelumaksuja ja kirjoittamalla sosiaali- ja terveysalan asiakirjoja - tukemalla asiakasta tai potilasta terveyden, hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistämiseksi ja ylläpitämisessä moniammatillisessa työryhmässä - valmistelemalla ja tekemällä hoitotoimenpiteitä ja tutkimuksia sekä avustamalla niissä - käyttämällä työssään tieto- ja viestintätekniikkaa - toteuttamalla lääkehoitoa ja ohjaamalla asiakasta tai potilasta lääkehoitoon liittyvissä asioissa - noudattamalla työssään keskeisiä vastaanotto- ja polikliinisen hoitotyön toimintaperiaatteita	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. luku- vuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

	- työskentelemällä sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, toimintaperiaatteiden, säädösten ja ohjeiden mukaan - kehittämällä toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioimalla omaa osaamistaan - hyödyntämällä kielitaitoaan asiakaspalvelussa - suunnittelemalla oman osaamisensa tuotteistamista - ottamalla huomioon työhyvinvoinnin, työturvallisuuden sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden ja toimimalla niiden parantamiseksi - ottamalla huomioon työssään taloudellisuuden, työpaikan laatusuosituksien ja kestävän kehityksen periaatteet		
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Opiskelijan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan ammattiosaamisen näyttöä.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.3 Ensihoidon osaamisala

2.3.1 Ensihoitopalvelussa toimiminen, 35 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.3.1 Ensihoitopalvelussa toimiminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan tutkinnon perusteissa sivulla 43.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Ensihoitopalvelussa toimiminen, 35 osp, johon sisältyy työssäoppimista 10 osp Tutkinnon osa sisältää opintojen ohjausta	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokka-opiskeluna, verkkoympäristössä sekä työssäoppimispaikoilla. Opiskelumenetelminä käytetään lähi- ja verkko-opetusta, projekti- ja ryhmätöitä, opintokäyntejä ja käytännön harjoituksia. Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - arvioimalla potilaan tilaa, suunnittelemalla ja toteuttamalla potilaan tarvitsemaa perus- ja ensihoitoa - ohjaamalla asiakasta ensihoitopalveluun ja ensihoitoon liittyvissä tilanteissa - työskentelemällä moniammatillisessa työryhmässä sekä tekemällä viranomaisyhteistyötä - toimimalla hälytysajossa ja kuljettamalla hälytysajoneuvoa - käyttämällä työssään tutkimusmenetelmiä ja -välineitä sekä terveydenhuollon laitteita - antamalla lääkkeitä ja toteuttamalla lääkehoitoa lähihoitajan vastuualueella (STM:n Turvallinen lääkehoito - opas 2005:32, liite 8) - käyttämällä työssään ensihoitopalvelun edellyttämää tietoperustaa - hyödyntämällä kielitaitoa asiakaspalvelussa	Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Potilasturvallisuuden varmistamiseksi/takaamiseksi oppimisen arvioinnilla varmistetaan potilaan tilan arvioinnin, lääkeshoidon ja hoitoelvytyksen riittävä hallinta ennen työssäoppimisjaksoa. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä kattavasti osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla esimerkiksi toiminnalliset kokeet, tehtävät, haastattelut ja portfolio. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. luvun aikana. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

	- suunnittelemalla oman osaamisensa tuotteistamista - ratkaisemalla työssä esiin tulevia ongelmia - toimimalla ensihoitotyötä ohjaavia arvoja sekä ammatteettisia toimintaohjeita ja periaatteita noudattaen - kehittämällä toimintaansa saamansa palautteen pohjalta sekä arvioimalla omaa osaamistaan - toimimalla ensihoitoa koskevien työhyvinvointi- ja turvallisuussäädösten mukaan - suojaamalla itsensä asiakkaan tartunnoilta ja ennaltaehkäisemällä tartuntojen leviämistä		
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Opiskelijan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan ammattiosaamisen näyttöä. B- luokan ajokortti tulee olla hyväksytysti suoritettu ennen ambulanssin kuljettamisen opintoja.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.4 Jalkojenhoidon osaamisala

2.4.1 Jalkojenhoito, 50 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.4.1 Jalkojenhoito	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sivulla 44.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Jalkojenhoito 50 osp, johon sisältyy työssäoppimis- a 20osp	Perustiedot ja -taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluok- kaopiskeluna ja verkkoympäristössä sekä työssäoppimis- paikoilla.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosi- aali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. luku- vuonna.
Tutkinnonosa sisältää opin- tojen ohjausta	Opiskelumenetelminä käytetään lähi- ja verkko-opiskelua, projekti- ja ryhmätöitä sekä käytännön harjoituksia. Opis- keluun kuuluu itsenäistä opiskelua.	Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan.	Ammattiosaami- sen näyttö to- teutetaan työs- säoppimisen ai- kana tai yksikön harjoitusluo- kassa järjeste- tyissä aidoissa asiakastilan- teissa.
	Opitaan:	Osaamisen arviointi	Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan hen- kilökohtainen opiskelusuunni- telma.
	– työskentelemällä sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, toimintaperiaatteiden ja säädösten mukaisesti – hyödyntämällä jalkojen-hoitotyössä tutkittua tietoa, moniammatillista asiantuntijaverkostoa ja toimintaympäristön vahvistamia hoito- ja toimintaohjeita – hyödyntämällä kielitaitoa asiakaspalvelutilanteissa – perehtymällä jalkojen-hoitotyöhön, asiakaspalveluun, asiakkaan ohjaamiseen osana terveyden ja hyvinvoinnin sekä jalkaterveyden edistämistä – perehtymällä eri-ikäisten ihmisten jalkojenhoitotarpeisiin ja jalkojenhoitoon huomioiden sairauksien aiheuttamat muutokset – laatimalla jalkojenhoito-suunnitelman, toteuttamalla sitä sekä arvioimalla toteutettua jalkojenhoitoa ja ohjaamalla asiakas tarvittaessa jatkohoitoon	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	

	– toteuttamalla eri-ikäisten ihmisten jalkojen ulkoista lääkehoitoa, hierontaa, liikehoitoa sekä suunnittelemalla ja valmistamalla jalkaterien ihoa suojaavia kevennyksiä – huolehtimalla omasta terveydestä, työturvallisuudesta ja työhyvinvoinnista – suunnittelemalla oman osaamisen tuotteistamista ja mahdollista yrittäjyyttä – arvioimalla omaa toimintaa, osaamista ja kehittämällä ammattialaansa		
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Opiskelijan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan ammattiosaamisen näyttöä.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.5 Kuntoutuksen osaamisala

2.5.1 Kuntoutus, 50 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.5.1 Kuntoutus	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan tutkinnon perusteissa sivulla 56.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Tutkinnon osan arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Kuntoutus 50 osp, johon sisältyy työssäoppimista 20osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokkaopiskeluna, verkko-ympäristössä sekä työssäoppimispaikoilla.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi:	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna.

tukeminen 20osp	- tukemalla kuntoutujaa sosiaalisissa suhteissa ymmärtäen kuntoutujan sosiaalisen verkoston ja toimintaympäristön merkityksen - kohtaamalla haasteellisesti käyttäytyvän kuntoutujan ja tunnistamalla väkivallan uhkan - käyttämällä eri kommunikaatiomenetelmiä vuorovaikutuksessa ja viestinnässä - hyödyntämällä kielitaitoa kuntoutustyössä - ohjaamalla ja tukemalla kuntoutujaa erilaisten apuvälineiden, kodintekniikan ja turvajärjestelmien hankinnassa ja käytössä - suunnittelemalla, toteuttamalla ja arvioimalla erilaisia kuntoutujaryhmien ohjaustilanteita - toimimalla moniammatillisessa kuntoutusyhteistyössä tiedostaen lähihoitajan vastuun ja rajat		
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Opiskelijan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan ammattiosaamisen näyttöä.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Tutkinnon osan arvosanasta päättää tutkinnon osassa opiskelijaa opettanut opettaja / opettajat.	

2.6 Lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisala

2.6.1 Lasten ja nuorten hoito ja kasvatusta, 50 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.6.1 Lasten ja nuorten hoito ja kasvatusta	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan tutkinnon perusteissa sivulla 67.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Lasten ja nuorten hoito ja kasvatusta, 50osp, johon sisältyy työssäoppimista 20osp	Perustiedot ja -taidot opiskellaan luokka- tai harjoitusluokka-opiskeluna, verkkoympäristössä, opintokäynteinä ja työssäoppimispaikassa. Opiskelumenetelminä käytetään lähi- ja verkko-opetusta, projekti- ja ryhmätöitä ja käytännön harjoituksia.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna.
Tutkinnon osa sisältää opintojen ohjausta	Opiskeluun kuuluu itsenäistä työskentelyä. Opitaan: - suunnittelemalla, toteuttamalla ja arvioimalla alle kouluikäisen ja kouluikäisen lapsen sekä nuoren hoitoa ja kasvatusta - suunnittelemalla, toteuttamalla ja arvioimalla sairaiden ja erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten hoitoa, kasvatusta ja kuntoutusta - edistämällä lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä tunnistamalla niihin liittyviä uhkatekijöitä - ohjaamalla yksittäistä lasta ja nuorta sekä erilaisia ryhmiä - ottamalla työssä huomioon lapsen ja nuoren erilaiset kasvu- ja toimintaympäristöt sekä niiden merkityksen lapsen ja nuoren kasvuun ja kehitykselle	Osaamisen arviointi Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	Ammattiosaamisen näytöt toteutetaan osanäyttöinä kahdessa erillisessä työssäoppimisympäristössä. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

	- toimimalla lasten ja nuorten hoito- ja kasvatustyössä voimassa olevien säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaan - toimimalla lapsi- ja perhekeskeisen työn periaatteiden mukaan - hyödyntämällä kielitaitoa asiakaspalvelussa - suunnittelemalla oman osaamisensa tuotteistamista - toimimalla ammattietiikkaa noudattaen - kehittämällä toimintaansa saamansa palautteen pohjalta sekä arvioimalla omaa osaamistaan		
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Opiskelijan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan ammattiosaamisen näyttöä.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.7 Mielenterveys- ja päihdetyön osaamisala

2.7.1 Mielenterveys- ja päihdetyö, 50 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.7.1 Mielenterveys- ja päihdetyö	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan tutkinnon perusteissa sivulla 78.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Mielenterveys- ja päihdetyö, 50 osp, johon sisältyy	Perustiedot ja -taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokkaopiskeluna sekä työssäoppimispaikoilla.	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi:	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna.

työssäoppi- mista 20osp Tutkinnon osa sisältää opintojen oh- jausta	Opiskelumenetelminä käytetään lähi- ja verkko-opetusta, projekti- ja ryhmätöitä ja käytännön harjoituksia. Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - perehtymällä mielenterveys- ja päihdetyön arvoperus- taan, toimintaperiaatteisiin, lakeihin, säädöksiin, mää- räyksiin ja hoitosuosituksiin ja mielenterveyden ja päih- teettömyyden edistämiseen - perehtymällä ja harjaantumalla mielenterveys- ja päih- deasiakkaan toimintakykyisyyden, päivittäisistä toimin- noista selviytymisen ja avun tarpeen arvioimiseen, ter- veyden ja elämänhallinnan edistämiseen ja turvalli- suutta uhkaavien tekijöiden ehkäisemiseen - laatimalla, toteuttamalla ja arvioimalla eri-ikäisten mie- lenterveys- ja päihdeasiakkaiden hoito-, palvelu- tai kuntoutussuunnitelma - toteuttamalla eri-ikäisten mielenterveys- ja päihdetyön hoito- ja kuntoutusmenetelmiä ja lääkehoitoa erilai- sissa toimintaympäristöissä - huolehtimalla omasta terveydestä, työturvallisuudesta ja hyvinvoinnista - hyödyntämällä kielitaitoa asiakaspalvelutilanteissa - suunnittelemalla oman osaamisen tuotteistamista - arvioimalla omaa toimintaa	Oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimus- ten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppi- mispaikassa. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaik- kaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	Ammattiosaami- sen näyttö to- teutetaan työs- säoppimisen ai- kana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan hen- kilökohtainen opiskelusuunni- telma.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Opiskelijan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti en- nen osaamisalan ammattiosaamisen näyttöä.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Tutkinnon osan arvosanasta päättää tutkinnon osassa opiskelijaa opettanut opettaja / opettajat.	

2.8 Sairaanhoidon ja huolenpidon osaamisala

2.8.1 Sairaanhoito ja huolenpito, 50 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.8.1 Sairaanhoito ja huolenpito	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan tutkinnon perusteissa sivulla 85.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Sairaanhoito ja huolenpito, 50 osp, johon sisältyy työssäoppimista 20 osp Tutkinnon osa sisältää opintojen ohjausta	Perustiedot ja – taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokkaopiskeluna ja verkkoympäristössä sekä työssäoppimispaikoilla. Opetusmenetelminä käytetään lähi- ja verkko- opetusta, projekti- ja ryhmätöitä ja käytännön harjoituksia. Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - tarkkailemalla, ylläpitämällä ja edistämällä asiakkaan tai potilaan elintoimintoja sekä hoitamalla eri sairauksia sairastavia asiakkaita tai potilaita - valmistelemalla, avustamalla ja tekemällä hoitotoimenpiteitä ja tutkimuksia - toteuttamalla lääkehoitoa - ohjata asiakasta tai potilasta ja hänen läheisiään läkehoidossa ja ravitsemuksessa - valitsemalla tarkoituksenmukaiset työvälineet, materiaalit ja tarvikkeet - torjumalla työnsä liittyviä terveysvaaroja, noudattamalla työhyvinvointi ja työturvallisuusohjeita - hyödyntämällä kielitaitoa asiakaspalvelussa - kehittämällä toimintaa saamansa palautteen perusteella ja arvioimalla omaa osaamistaan - suunnittelemalla oman osaamisensa tuotteistamista	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Ammattiosaamisen näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Ammattiosaamisen näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

	- laatimalla työryhmän jäsenenä asiakaslähtöisen asiakkaan sairaanhoitoa ja huolenpitoa edistävän kirjallisen suunnitelman - ohjaamalla asiakkaita tai potilaita sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen käytössä - työskentelemällä sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, toimintaperiaatteiden ja säännösten mukaan - toimimalla ammattietiikkaa noudattaen - arvioimalla asiakkaan tai potilaan voimavaroja hänen kanssaan ja tukemalla asiakasta tai potilasta terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi - auttamalla tai tukemalla asiakkaan tai potilaan itsenäistä selviytymistä päivittäisissä toiminnoissa - edistämällä asiakkaan tai potilaan psykososiaalista selviytymistä sekä tukemalla sosiaalisissa ongelmissa selviytymisessä		
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Opiskelijan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan ammattiosaamisen näyttöä.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.9 Suun terveydenhoidon osaamisala

2.9.1 Suun terveydenhoito, 50 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.9.1 Suun terveydenhoito	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan tutkinnon perusteissa sivulla 94.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Suun terveydenhoito, 50osp, johon sisältyy työssäoppimista 20osp Tutkinnon osa sisältää opintojen ohjausta	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokka-opiskeluna, verkkoympäristössä sekä työssäoppimispaikoilla. Opiskelumenetelminä käytetään lähi- ja verkko-opetusta, projekti- ja ryhmätöitä ja käytännön harjoituksia. Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - perehtymällä suun terveydenhuollon palvelujärjestelmään, moniammatilliseen hoitotiimiin ja eri henkilöstöryhmien tehtäviin ja työnjakoon - perehtymällä asiakkaiden tai potilaiden ohjaukseen suun terveydenhuollon palvelujen käytössä - perehtymällä suun terveydenhuollon asiakaslähtöiseen, taloudelliseen ja vastuulliseen työskentelyyn noudattaen alansa säädöksiä, määräyksiä, toimintaperiaatteita ja ammattietiikkaa - hankkimalla tietoa aseptisesta toimintatavasta ja osallistumalla hoitoympäristön valmistamiseen ja välinhuollon tehtäviin - perehtymällä suun tutkimukseen, paikkaus- ja juurenhoitoon, hampaan poistoon ja iensairauksien hoitoon - perehtymällä oikomishoitoon, suukirurgiaan, protetiikkaan ja purentafysiologiaan	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. luku-vuonna Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

	- hankkimalla tietoa ja taitoa asiakkaan tai potilaan suun terveydentilan arvioinnista ja ohjauksesta suun terveyden edistämisessä - perehtymällä oman alan lääkehoitoon - perehtymällä oman alan perustyövälineisiin, työmenetelmiin ja materiaaleihin - perehtymällä työhyvinvointiin ja työhön liittyvien terveyshaittojen torjumiseen - hyödyntämällä kielitaitoa asiakaspalvelutilanteissa - suunnittelemalla oman osaamisen tuotteistamista - kehittämällä toimintaa palautteen perusteella ja arvioimalla omaa osaamistaan		
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Opiskelijan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan ammattiosaamisen näyttöä.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Tutkinnon osan arvosanasta päättää tutkinnon osassa opiskelijaa opettanut opettaja / opettajat.	

2.10 Vammaistyön osaamisala

2.10.1. Vammaistyö, 50 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA Vammaistyö		2.10.1. Vammaistyö	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan tutkinnon perusteissa sivulla 101.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Vammaistyö, 50osp, johon sisältyy työssäoppimista 20osp Tutkinnon osa sisältää opintojen ohjausta Ammatillinen toiminta vammaistyössä 10 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokka-opiskeluna, verkkoympäristössä sekä työssäoppimispaikoilla. Opiskelumenetelminä käytetään lähi- ja verkko-opetusta, projekti- ja ryhmätöitä ja käytännön harjoituksia. Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - toimimalla vammaistyötä ohjaavien säädösten, säännösten, arvoperustan ja eettisten periaatteiden mukaan - suunnittelemalla oman osaamisen tuotteistamista - huolehtimalla omasta työturvallisuudesta ja työhyvinvoinnista - kehittämällä toimintaansa saamansa palautteen pohjalta ja arvioimalla osaamistaan - hyödyntämällä kielitaitoa asiakaspalvelutilanteissa - toimimalla kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti - arvioimalla eri-ikäisten eri tavalla vammaisten asiakkaiden toimintakykyä ja avuntarvetta - toimimalla vuorovaikutustilanteissa kunnioittaen asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja tukemalla asiakkaan osallisuutta - käyttämällä tarvittaessa puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

Vammaisen asiakkaan tasa-arvoinen kohtaminen ja osallisuuden tukeminen 40 osp	- suunnittelemalla, toteuttamalla ja arvioimalla eri tavalla vammaisten yksilöllistä hoitoa, kasvatusta ja kuntoutusta - suunnittelemalla yhdessä asiakkaan kanssa vammaiselle asiakkaalle asuin- ja elinympäristö - tukemalla ja ohjaamalla vammaista asiakasta päivittäisissä toiminnoissa ottaen huomioon hänen voimavaroja - perehtymällä erilaisiin apuvälineisiin ja ohjaamalla asiakkaita niiden käytössä - tukemalla ja ohjaamalla vammaista asiakasta terveyden edistämisessä sekä terveyden ja hyvinvoinnin riskien ja haittojen ehkäisemisessä ja niissä selviytymisessä - tukemalla vammaisen asiakkaan mielenterveyttä ja kohtaamalla haastavasti käyttäytyviä ja päihderiippuvaisia asiakkaita - huolehtimalla vammaisen asiakkaan lääkehoidosta		
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Opiskelijan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan ammattiosaamisen näyttöä.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Tutkinnon osan arvosanasta päättää tutkinnon osassa opiskelijaa opettanut opettaja / opettajat.	

2.11 Vanhustyön osaamisala

2.11.1 Vanhustyö, 50 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.11.1 Vanhustyö	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan tutkinnon perusteissa sivulla 110.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Vanhustyö, 50osp, johon sisältyy työssäoppimista 20osp Tutkinnon osa sisältää opinto-ohjausta Kotona asuminen ja terveyden edistäminen 10 osp Vanhuksen elämänlaatua edistävä	Perustiedot ja -taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokka-opiskeluna, verkkoympäristössä sekä työssäoppimispaikoilla. Opiskelumenetelminä käytetään lähi- ja verkko-opetusta, projekti- ja ryhmätöitä ja käytännön harjoituksia. Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - suunnittelemalla, toteuttamalla ja arvioimalla vanhusten hoitoa ja palvelua ottaen huomioon asiakkaan voimavarat ja osallisuuden - käyttämällä ammatillisia vuorovaikutustaitojaan työskennellessään vanhusten ja heidän läheistensä kanssa - hyödyntämällä kielitaitoa asiakaspalvelussa - työskentelemällä yhteistyössä muiden toimijoiden ja verkostojen kanssa - edistämällä vanhuksen elämänlaatua ottaen huomioon hänen ainutlaatuisen elämäntilanteen ja elämänhistoriansa - ohjaamalla vanhuksia ja heidän läheisiään terveyden edistämisessä (terveellisen elämän mahdollistaminen,	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan tutkinnon osan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

hoito ja huolenpito 20 osp	- haittojen ja sairauksien ehkäisy, hoito sekä kuntoutus), sosiaalisissa ja psyykkisissä ongelmissa sekä erilaisten palvelujen hakemisessa ja käytössä		
Vanhuksen toimintakyvyn ja osallisuuden tukeminen 10 osp	- tukemalla ja ohjaamalla vanhuksia päivittäisissä toiminnoissa kuntouttavaa työtettä käyttäen - motivoimalla ja ohjaamalla vanhuksia liikuntaan ja lihaskunnon ylläpitämiseen - ohjaamalla toimintakyvyiltään erilaisia vanhusryhmiä		
Lähihoitaja vanhustyötä kehittämässä 10 osp	- työskentelemällä vanhustyön eettisten periaatteiden ja ikääntyneiden palveluiden laatusuosituksen mukaisesti sekä kehittämällä vanhustyötä - kehittämällä toimintaansa saamansa palautteen pohjalta sekä arvioimalla omaa osaamistaan - suunnittelemalla oman osaamisensa tuotteistamista - edistämällä omaa työhyvinvointia ja työturvallisuuttaan - hyödyntämällä oman alansa tietoperustaa		
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Opiskelijan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja kuntoutumisen tukeminen) hyväksytysti ennen osaamisalan ammattiosaamisen näyttöä.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Tutkinnon osan arvosanasta päättää tutkinnon osassa opiskelijaa opettanut opettaja / opettajat.	

2.12 Valinnaiset tutkinnon osat

2.12.1 Päivystyspolikliininen hoitotyö, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.3.2 Päivystyspolikliininen hoitotyö	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan tutkinnon perusteissa sivulla 120.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Päivystyspolikliininen hoitotyö, 15 osp, johon sisältyy työssäoppimista 11 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokka-opiskeluna, verkkoympäristössä sekä työssäoppimispaikoilla. Opiskelumenetelminä käytetään lähi- ja verkko-opetusta, projekti- ja ryhmätöitä ja käytännön harjoituksia. Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - arvioimalla päivystyspotilaan tilaa ja osallistumalla äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan hoitoprosessiin päivystyspoliklinikoilla työryhmän jäsenenä - hyödyntämällä vuorovaikutustaitoja hoitotilanteissa ja toimimalla moniammatillisen tiimin ja työryhmän jäsenenä - käyttämällä polikliinisen hoidon tutkimusmenetelmiä ja välineitä sekä lääkintälaitteita - toteuttamalla immobilisaatiohoitoa - käyttämällä työssään päivystyspotilaan hoitotyön edellyttämää tietoperustaa - käsittelemällä, annostelemalla ja antamalla lääkkeitä lähihoitajan vastuualueella STM:n Turvallinen lääkehoito - opas 2005:32, liite 8 Ensihoidon lääkehoidon vaativuuksitasot)	Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Muu arviointi: Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä kattavasti osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla esimerkiksi simulaatiot, kokeet, tehtävät, haastattelut ja portfolio. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. luku-vuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

	- suojaamalla itsensä ja asiakkaan tartunnoilta ja ennalta-ehkäisemällä tartuntojen leviämistä.		
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Opiskelijan tulee suorittaa hyväksytysti vähintään Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen - tutkinnon osat ennen tämän valinnaisen tutkinnon osan ammattiosaamisen näyttöä.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Tutkinnon osan arvosanasta päättää tutkinnon osassa opiskelijaa opettanut opettaja / opettajat.	

2.12.2 Perioperatiivinen hoitotyö, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.3.3 Perioperatiivinen hoitotyö	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan tutkinnon perusteissa sivulla 127.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Perioperatiivinen hoitotyö, 15osp, johon sisältyy työssäoppimista 11 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokka-opiskeluna, verkkoympäristössä sekä työssäoppimispaikoilla. Opiskelumenetelminä käytetään lähi- ja verkko-opetusta, projekti- ja ryhmätöitä ja käytännön harjoituksia. Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - toimimalla moniammatillisessa perioperatiivisessa hoitoryhmässä - suunnittelemalla ja toteuttamalla potilaan perushoitoa - käyttämällä perioperatiivisen hoidon välineitä ja laitteita ja huoltamalla ne - ottamalla huomioon leikkausasennon merkityksen potilaan turvallisessa hoidossa	Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Muu arviointi: Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä kattavasti osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla esimerkiksi simulaatiot, kokeet, tehtävät, haastattelut ja portfolio.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. luku-vuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

	- ottamalla huomioon aseptiikka - suojautumalla itse ja suojaamalla asiakasta tartunnoilta ja ennaltaehkäisemällä tartuntojen leviämistä	Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Opiskelijan tulee suorittaa hyväksytysti vähintään Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen - tutkinnon osat ennen tämän valinnaisen tutkinnon osan ammattiosaamisen näyttöä.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Tutkinnon osan arvosanasta päättää tutkinnon osassa opiskelijaa opettanut opettaja / opettajat.	

2.12.4 Lasten ja nuorten mielenterveyden edistäminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.12.4 Lasten ja nuorten mielenterveyden edistäminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan tutkinnon perusteissa sivulla 141.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Lasten ja nuorten mielenterveyden edistäminen, 15 osp, johon sisältyy työssäoppimista 6 osp	Perustiedot ja -taidot opiskellaan luokka- opiskeluna sekä työssäoppimispaikalla. Opiskelumenetelminä käytetään lähi- ja verkko-opiskelua, projekti- ja ryhmätyöskentelyä sekä käytännön harjoituksia. Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - hyödyntämällä lasten ja nuorten kanssa työskennellessä oman alan tietoperustaa ja hankkimalla uutta tietoa toimimalla yhteistyössä lapsen/nuoren ja heidän läheistensä, perheidensä ja verkostojensa kanssa tavalla, joka tukee lapsen/nuoren kehitystä - työskentelemällä sosiaali- ja terveysalan ammattieettisten periaatteiden mukaan	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. luku-vuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan

	- tunnistamalla ja edistämällä lapsen ja nuoren tervettä kasvua, kehitystä, kuntoutumista ja hyvinvointia suojaavia tekijöitä ja sekä ehkäisemällä vaarantavia tekijöitä - suunnittelemalla, toteuttamalla ja arvioimalla tuen tarpeessa olevan lapsen tai nuoren hoitoa, kasvatusta ja kuntoutumista yhdessä työryhmän ja lapsen ja nuoren tai hänen perheensä kanssa - käyttämällä työssä varhaisen ja erityisen tuen työmenetelmiä - toimimalla omalla vastuualueella työryhmän jäsenenä - suunnittelemalla ja toteuttamalla moniammatillisen työryhmän jäsenenä lapselle tai nuorelle hyvinvointia ja toimintakykyä tukevaa toimintaa sekä noudattamalla annettuja ohjeita - ohjaamalla ja tukemalla lapsia ja nuoria ja heidän perheitään psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitämisessä ja edistämisessä ja ohjaamalla tarvittavien palvelujen piiriin - toimimalla lasten-suojelun periaatteiden mukaisesti ja ottamalla työssään huomioon ilmoitusvelvollisuuden merkityksen - ratkaisemalla yllättäviä tilanteita ja toimimalla ammatillisesti haasteellisissa tilanteissa - arvioimalla omaa toimintaansa ja kehittämällä sitä saamansa palautteen pohjalta - huolehtimalla omasta työhyvinvoinnista, ergonomiasta ja työturvallisuudesta ja edistämällä niitä	Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.
Etenemisen ehdot	Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:		
Opiskelijan tulee suorittaa hyväksytysti vähintään Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito- ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen - tutkinnon osat ennen tämän valinnaisen tutkinnon osan ammattiosaamisen näyttöä.	Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Tutkinnon osan arvosanasta päättää tutkinnon osassa opiskelijaa opettanut opettaja / opettajat.		

2.12.5 Suun terveyden edistäminen ja suun terveydenhoidon erikoisaloilla toimiminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.9.2 Suun terveyden edistäminen ja suunhoidon terveyden erikoisaloilla toimiminen	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveystieteen tutkinnon perusteissa sivulla 148.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Suun terveyden edistämisen ja suun terveydenhoidon erikoisaloilla toimiminen, 15 osp, johon sisältyy työosaamista 6 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokka-opiskeluna, verkkoympäristössä sekä työosaamispaikoilla. Opiskelumenetelminä käytetään lähi- ja verkko-opiskelua, projekti- ja ryhmätöitä ja käytännön harjoituksia. Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - perehtymällä suun terveyden edistämiseen - perehtymällä alan säädöksiin, määräyksiin, toimintaperiaatteisiin ja ammattietiikkaan - perehtymällä eri-ikäisten potilaiden ja asiakkaiden suun terveyden edistämiseen - hankkimalla tietoa ja taitoa eri-ikäisten asiakkaiden tai potilaiden suun terveydentilan ja suunhoitotottumusten arvioinnista - perehtymällä yksilölliseen suun terveyden edistämisen suunnitelmaan ja sen toteuttamiseen - perehtymällä oikomishoitoon, suukirurgiaan, protetiikkaan ja purentafysiologiaan - perehtymällä lääkehoitoon - perehtymällä oman alansa perustyövälineisiin, työmenetelmiin ja materiaaleihin - perehtymällä aseptiikkaan ja työturvallisuuteen ja työhön liittyvien terveyshaittojen torjumiseen - kehittämällä omaa toimintaa saamansa palautteen perusteella ja arvioimalla omaa osaamistaan - seuraamalla oman alan kehitystä ja perehtymällä ajan-kohtaisiin haasteisiin	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveystieteen työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työosaamispaikassa. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. luvun aikana. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työosaamisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

Etenemisen ehdot	Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:
Opiskelijan tulee suorittaa pakolliset tutkinnon osat (Kasvun tukeminen ja ohjaus, Hoito ja huolenpito ja Kuntoutumisen tukeminen) ennen tämän valinnaisen tutkinnon osan opintojen alkamista.	Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Tutkinnon osan arvosanasta päättää tutkinnon osassa opiskelijaa opettanut opettaja / opettajat.

2.12.7 Näytteenotto ja asiakaspalvelu lähihoitajan työssä, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.12.6 Näytteenotto ja asiakaspalvelu lähihoitajan työssä	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan tutkinnon perusteissa sivulla 160.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Näytteenotto ja asiakaspalvelu lähihoitajan työssä, 15 osp, johon sisältyy työssäoppimista 6 osp	Perustiedot ja -taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokka-opiskeluna sekä työssäoppimispaikalla. Opiskelumenetelminä käytetään lähi- ja verkko-opiskelua, projekti- ja ryhmätyöskentelyä sekä käytännön harjoituksia. Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - perehtymällä sosiaali- ja terveysalan arvoperustaan, toimintaperiaatteisiin ja sääddöksiin - perehtymällä vastuu-alueellaan laboratorio- tutkimusprosessiin ja laatutyöhön - harjaantumalla ja toimimalla asiakas-lähtöisesti näytteen-otossa ja kliinisessä laboratoriotyössä - perehtymällä laboratoriotutkimuksien preanalyttisten tekijöiden merkitykseen - perehtymällä ja harjaantumalla näytteiden ottoon, käsittelyyn, säilytykseen ja kuljetukseen perusperiaatteiden mukaisesti	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. luku-vuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

	- perehtymällä laboratoriotyössä tarvittavaan perusvälineistöön, -laitteistoon ja -menetelmiin - perehtymällä näytteen-otossa kestävän kehityksen periaatteiden mukaiseen toimintaan - perehtymällä aseptiikkaan, työturvallisuuteen ja ergonomiaan sekä hyvinvoinnin edistämiseen - perehtymällä oman työnsä ammatilliseen toimintaan ja työprosesseihin osana työyhteisöä - seuraamalla oman alansa kehitystä ja tunnistamalla työnsä ajankohtaisia haasteita	Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Opiskelijan tulee suorittaa hyväksytysti ammattiosaamisen näytössä vähintään Hoito- ja huolenpito- tutkinnon osa ennen tämän valinnaisen tutkinnon osan ammattiosaamisen näyttöä.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Tutkinnon osan arvosanasta päättää tutkinnon osassa opiskelijaa opettanut opettaja / opettajat.	

2.12.8 Vanhusten kotihoito ja huolenpito, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.12.7 Vanhusten kotihoito ja huolenpito	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan tutkinnon perusteissa sivulla 165.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Vanhusten kotihoito ja huolenpito, 15 osp, johon sisältyy työssäoppimista 6 osp	Perustiedot ja -taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokka-opiskeluna sekä työssäoppimispaikalla. Opiskelumenetelminä käytetään lähi- ja verkko-opetusta, projekti- ja ryhmätyöskentelyä sekä käytännön harjoituksia. Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan:	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen ja suoritettujen ensiapukortin perusteella. Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana.

	- perehtymällä vanhusten kotihoidon eettisiin periaatteisiin (kotona asuvan asiakkaan yksityisyyden, tapojen, tottumusten ja omaisuuden kunnioittaminen) - perehtymällä kotona asuvan asiakkaan voimavarat ja osallisuuden huomioivan hoidon ja palvelun suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin - harjaantumalla kotona asuvan asiakkaan omaishoitajan, läheisten ja verkoston kanssa yhteistyössä toimimiseen - harjaantumalla ammatillisten vuorovaikutustaitojen käyttämiseen kotona asuvan asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa työskentelyssä - harjaantumalla tukemaan ja ohjaamaan kotona asuvaa asiakasta päivittäisissä toiminnoissa hänen voimavarojensa huomioiden - harjaantumalla ja perehtymällä havainnoimaan kotona asuvan asiakkaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ja toimintakyvyn muutoksia ja ehkäisemään niitä heikentäviä tekijöitä - harjaantumalla ohjaamaan ja tukemaan kotona asuvaa asiakasta ja hänen läheisiään fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitämisessä ja edistämisessä - perehtymällä ja harjaantumalla ohjaamaan ja tukemaan kotona asuvaa asiakasta ja hänen läheisiään erilaisten etuuksien ja palvelujen hakemisessa ja käytössä - perehtymällä ja harjaantumalla ohjaamaan ja tukemaan kotona asuvaa asiakasta hoitopolun (esim. laitos- ja kotihoidon nivelvaihe, muisti- ja päihdeongelmat) eri vaiheissa - perehtymällä ja harjaantumalla kotona asuvan asiakkaan lääkehoidon toteuttamiseen - harjaantumalla käyttämään asiakkaan kotona oman työnsä työvälineitä sekä turvallisuuteen, sosiaaliseen kanssakäymiseen, tiedonkulkuun ja tilastointiin liittyvää teknologiaa sekä ohjaamaan asiakkaita ja omaisia niiden käytössä - harjaantumalla huolehtimaan asiakkaan ruokahuollosta ja ravitsemuksesta	Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.
--	---	--	---

	- harjaantumalla huolehtimaan asiakkaan kodin päivittäisestä siisteydestä ja/tai ylläpitosiivouksesta ja vaatehuollosta - harjaantumalla hoitamaan asiakkaan puolesta asioita kodin ulkopuolella ja/tai avustamaan asiakasta asioimisessa - harjaantumalla toimimaan vastuualueellaan kotihoidon työryhmän jäsenenä - perehtymällä oman alansa tietoperustan hyödyntämiseen kotihoidossa - harjaantumalla oman toimintansa kehittämiseen saamansa palautteen pohjalta sekä arvioimalla omaa osaamistaan - harjaantumalla ratkaisemaan kotona asuvan asiakkaan arjen ongelmia ja toimimaan yllättävissä tilanteissa asiakkaan kotona - harjaantumalla työskentelemään sosiaali- ja terveysalan eettisten periaatteiden mukaan asiakkaan kodissa - perehtymällä ja harjaantumalla oman työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden edistämiseen kotihoidossa - harjaantumalla työskentelemään kestävän kehityksen periaatteen mukaan asiakkaan kodissa.		
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Opiskelijan tulee suorittaa hyväksytysti ammattiosaamisen näytössä vähintään Hoito- ja huolenpito- tutkinnon osa ennen tämän valinnaisen tutkinnon osan ammattiosaamisen näyttöä.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Tutkinnon osan arvosanasta päättää tutkinnon osassa opiskelijaa opettanut opettaja / opettajat.	

2.12.9 Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp, suunnitelma tehdään OSAOtasolla

2.12.13 Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp suunnitelma tehdään OSAOtasolla

2.12.14 Yrityksessä toimiminen, 15 osp, suunnitelma tehdään OSAOtasolla

2.12.15 Huippuosaajana toimiminen, 15 osp, suunnitelma tehdään OSAOtasolla

2.12.16 Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia, 15 osp

2.12.16.1 Tekemisen meininki - tuotteistavat projektit sosiaali- ja terveystyössä, 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida työelämää palvelevan tuotteistavan projektin
- osaa toimia työelämä- ja asiakaslähtöisesti tiimityöskentelyn periaattein
- osaa käyttää alan monipuolisia tietolähteitä tutkivalla työotteella
- osaa soveltaa aikaisemmin opittua tietoperustaa
- osaa huomioida omaan tuotteistavaan projektityöskentelyyn liittyvät eettiset lähtökohdat, laadun ja säädökset

Arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinninkohde sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Arvioinninkohde on samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOIN- NIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1.Työpro- sessin hal- linta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
	- osallistuu projektin eri vaiheiden päätök- sentekoon ohjatusti yksilönä ja /tai projek- tiryhmän jäsenenä ideointiin ohjatusti	-osallistuu projektin eri vaiheiden päätök- sentekoon ohjatusti yksilönä ja /tai pro- jektiryhmän jäsenenä	-osallistuu projektin eri vaiheiden pää- töksentekoon aktiivisesti, innovatiivi- sesti ja vastuullisesti yksilönä ja /tai projektiryhmän jäsenenä

	- osallistuu projektin ideointiin ohjatusti yksilönä ja /tai projektiryhmän jäsenenä ideointiin ohjatusti	-osallistuu projektin ideointiin itsenäisesti ja /projektiryhmän jäsenenä	- osallistuu projektin ideointiin aktiivisesti ja vastuullisesti perustellen monipuolisesti valintojaan yksilönä ja/ tai projektiryhmän jäsenenä
	- asettaa tavoitteita ja suunnittelee ja toteuttaa projektin ohjattuna	-asettaa tavoitteita ja suunnittelee ja toteuttaa projektia	- asettaa tavoitteita ja suunnittelee ja toteuttaa projektin itsenäisesti perustellen valintojaan
	- arvioi omaa ja projektiryhmän työskentelyä ja oppimista ohjatusti	-arvioi omaa ja projektiryhmän työskentelyä ja oppimista	- arvioi omaa ja projektiryhmän työskentelyä ja oppimista monipuolisesti perustellen projektiin liittyviä valintojaan
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
	- toimii ohjattuna tiimityöskentelyn periaatteiden mukaisesti	- toimii tiimityöskentelyn periaatteiden mukaisesti	- toimii tiimityöskentelyn periaatteiden mukaisesti aktiivisesti, innovatiivisesti ja vastuullisesti
	- käyttää ohjattuna projektin suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin tarkoituksen mukaisia työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja	-käyttää projektin suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin tarkoituksen mukaisia työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja	-käyttää aktiivisesti, vastuullisesti ja innovatiivisesti projektin suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin tarkoituksen mukaisia työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
	- tietää projektiosaamisen perusteet	- tietää ja osaa perustella projektiosaamisen perusteita toteuttamaansa projektiin	- soveltaa ja osaa perustella tiedolla projektiosaamisen perusteista toteuttamaansa projektiin
	- käyttää aikaisemmin hankittua tietoperustaa projektin suunnittelussa ja toteutuksessa ja arvioinnissa ohjatusti	- käyttää ja osaa hyödyntää aikaisemmin hankittua tietoperustaa projektin suunnittelussa ja toteutuksessa ja arvioinnissa	- käyttää perustellen ja soveltaen aikaisemmin hankittua tietoperustaa projektin suunnittelussa ja toteutuksessa ja arvioinnissa

	- käyttää työmenetelmien, välineiden ja materiaalien hallintaan liittyvää tietoperustaa ohjatusti toteuttamassaan projektissa	- tietää ja osaa hyödyntää työmenetelmien, välineiden ja materiaalien hallintaan liittyvää tietoperustaa toteuttamassaan projektissa	- soveltaa monipuolisesti ja perustellen työmenetelmien, välineiden ja materiaalien hallintaan liittyvää tietoperustaa toteuttamassaan projektissa
	- käyttää tiimityöskentelyyn ja ohjaustaitoihin liittyvää tietoperustaa toteuttamassaan projektissa	- käyttää tiimityöskentelyyn ja ohjaustaitoihin liittyvää tietoperustaa hyödyntäen sitä toteuttamassaan projektissa	- soveltaa tiimityöskentelyyn ja ohjaustaitoihin liittyvää tietoperustaa ja perustelee monipuolisesti toteuttamassaan projektissa
2. Elinikäisen oppimisen avain- taidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
	- ottaa vastaan palautetta sekä kehittää projektityöskentelyään saamansa palautteen perusteella ohjatusti	- pyytää palautetta hyödyntäen projektityöskentelyään saamansa palautteen perusteella	- hyödyntää ja kehittää projektityöskentelyä saamansa palautteen pohjalta monipuolisesti
	- arvioi omaa ja projektiryhmän oppimista ja osaamista ohjatusti	- arvioi omaa ja projektiryhmän oppimista ja osaamista	- arvioi omaa ja projektiryhmän oppimista ja osaamista monipuolisesti sekä tunnistaa omia ja projektiryhmän vahvuuksia ja kehittämistarpeita
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	- tekee projektiin liittyviä päätöksiä sekä ratkaisee ongelmia ohjatusti	- tekee projektiin liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia sekä hankkii lisätietoa ratkaisulleen	- tekee itsenäisesti projektiin liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia. Perustelee toimintaansa ammatillisella tiedolla ja hankkii tarvittaessa lisätietoa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	- toimii ammatillisesti yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa ohjattuna	- toimii ammatillisesti ja aktiivisesti yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa	- toimii ammatillisesti, aktiivisesti ja vastuullisesti ja innovatiivisesti yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa
	- ilmaisee itseään ymmärrettävästi ja asianmukaisesti sekä suullisesti että kirjallisesti ohjattuna	- ilmaisee itseään ammatillisesti, asianmukaisesti ja selkeästi sekä suullisesti että kirjallisesti	- ilmaisee itseään ammatillisesti, omaaloitteisesti ja luontevasti sekä suullisesti että kirjallisesti

Ammattietiikka	- noudattaa projektityön eettisiä ohjeita, laatua ja säädöksiä ja tunnistaa eettisiä tilanteita ohjatusti	- noudattaa projektityön eettisiä ohjeita, laatua ja säädöksiä sekä tunnistaa ja pohtii eettisiä ongelmatilanteita	- noudattaa projektityön eettisiä ohjeita, laatua ja säädöksiä sekä ratkaisee eettisiä ongelmatilanteita
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	- ottaa vastuun työturvallisuudesta	- ottaa vastuun ja edistää työturvallisuutta	- ottaa vastuun laaja-alaisesti työturvallisuudesta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa asiakkaiden kotona/sosiaali- ja terveysalan toimintaympäristöissä/oppilaitoksessa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.12.16.1 Tekemisen meininki - tuotteistavat projektit sosiaali- ja terveysalan työssä	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu tässä asiakirjassa.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Tekemisen meininki - tuotteistavat projektit Sosiaali- ja terveysalan työssä, 15 osp, johon sisältyy työssäoppimista 12 osp	Perustiedot ja -taidot opiskellaan lähiopiskeluna oppilaitoksessa Lähiopetus voidaan toteuttaa: - opettajan luennot - projektityöskentely - yksilö- ja ryhmätyöt - kirjalliset ja/tai suulliset tehtävät - tutustumiskäynti - verkko-opetus Opitaan - perehtymällä tavoitteiden mukaiseen tietoperustaan - suunnittelemalla ja toteuttamalla työelämälähtöisen projektin taloudellisesti ja kustannustietoisesti	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan palautetta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa.	Tutkinnon osa toteutetaan 1. tai 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan projektin toteuttamisympäristössään. Ajoituksessa huomioidaan

	- projekti voi olla esimerkiksi erilaisten tapahtumien, tilaisuuksien, virkistys- tai toimintapäivien järjestäminen, joka tulee työelämän tarpeesta	Arviointi tapahtuu prosessimaisesti toteutusympäristössään. Arvioinnissa otetaan huomioon: - ammattitaitovaatimusten mukainen osaaminen - itsearviointi - projektien välinen vertaisarviointi Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja/ tai työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät opettaja ja /tai työpaikkaohjaaja.	opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.12.16.2 Perhekeskeisyys lähihoitajan työssä, 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- ymmärtää asiakasprosessin perhekeskeisessä työskentelyssä
- osaa toimia perhekeskeisesti erilaisissa toimintaympäristöissä asiakkaan elämänkaaren eri vaiheissa
- osaa toimia ehkäisevän työn näkökulmasta
- osaa tukea asiakkaiden arjenhallintaa ja toimintakykyä
- ymmärtää vuorovaikutuksen merkityksen lähihoitajan työssä
- arvioi ja reflektoi omaa työskentelyään osana moniammatillista verkostoa

Arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinninkohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Arvioinninkohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta Oman työn suunnittelu, arviointi ja kehittäminen	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
	- suunnittelee ohjattuna omaa toimintaansa asiakkaan ja perheen tarpeiden mukaisesti	- suunnittelee omaa toimintaansa asiakkaan ja perheen tarpeiden mukaisesti huomioiden vaihtelevat tilanteet	- suunnittelee omaa toimintaansa asiakkaan ja perheen tarpeiden mukaisesti itsenäisesti ja monipuolisesti
	- kartoittaa ohjattuna asiakkaan kokonaistilanteen käyttäen eri tiedonhankintamenetelmiä sekä tiedottaa tuloksista suullisesti ja kirjallisesti		- kartoittaa laaja-alaisesti asiakkaan kokonaistilanteen käyttäen eri tiedonhankintamenetelmiä sekä tiedottaa tuloksista suullisesti ja kirjallisesti
	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan satunnaisesti.	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan realistisesti ja tavoitesuhteisesti.	- arvioi työskentelyään ja oppimistaan monipuolisesti hyödyntäen saamaansa palautetta.
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta Asiakkaan/perheen arjenhallinnan tukeminen	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
	- toimii ohjattuna ammatillisesti vuorovaikutustilanteissa asiakkaiden / perheiden kanssa	- käyttää ammatillisia vuorovaikutustaitojaan toimiessaan asiakkaan / perheen kanssa	- käyttää luontevasti ammatillisia vuorovaikutustaitojaan toimiessaan asiakkaan/ perheen kanssa
	- osallistuu ohjattuna moniammatillisen verkoston toimintaan	- osallistuu moniammatillisen verkoston toimintaan	- osallistuu aktiivisesti moniammatillisen verkoston toimintaan

Ehkäisevän työn menetelmät	- huolehtii ohjattuna asiakkaan / perheen arjen turvallisuudesta (vuorokausirytm, hoiva ja huolenpito, ruokailu, toimintaympäristön siisteys ja esteettisyys)	- huolehtii asiakkaan / perheen arjen turvallisuudesta itsenäisesti	- huolehtii asiakkaan / perheen arjen turvallisuudesta itsenäisesti huomioiden muuttuvat tilanteet
	- ohjaa asiakasta / perhettä itsenäiseen suoriutumiseen tarviten ajoittain työryhmän ohjausta	- ohjaa asiakasta / perhettä itsenäiseen suoriutumiseen omatoimisesti	- ohjaa monipuolisesti asiakasta / perhettä itsenäiseen suoriutumiseen
	- käyttää toiminnallisia menetelmiä osana arjenhallintaa, tarviten ajoittain työryhmän ohjausta.	- käyttää itsenäisesti toiminnallisia menetelmiä osana arjenhallintaa.	- käyttää asiakkaan tarpeen huomioiden monipuolisesti toiminnallisia menetelmiä osana arjenhallintaa.
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta Ammatillista vuorovaikutusta koskevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
	- hyödyntää työssään tietoa ammatillisen vuorovaikutuksen merkityksestä asiakastilanteissa	- perustelee toimintaansa tiedolla ammatillisen vuorovaikutuksen merkityksestä asiakastilanteissa	- perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla ammatillisen vuorovaikutuksen merkityksestä asiakastilanteissa teorialähtöisesti
Perhetyön prosessia koskevan tiedon hallinta	- hyödyntää ohjattuna työssään tietoa perhetyön prosessista	- perustelee toimintaansa tiedolla perhetyön prosessista	- perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla perhetyön prosessista
Arjen turvallisuutta koskevan tiedon hallinta	- hyödyntää työssään tietoa arjen turvallisuudesta (vuorokausirytm, hoiva ja huolenpito, ruokailu, toimintaympäristön siisteys ja esteettisyys) asiakkaan / perheen kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa, tarvitsee ajoittain ohjausta	- perustelee toimintaansa tiedolla arjen turvallisuudesta asiakkaan/perheen kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa	- perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla arjen turvallisuudesta asiakkaan/ perheen kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa
	- hyödyntää työssään tietoa ehkäisevän työn näkökulmasta perhekeskeisessä työskentelyssä, tarvitsee ajoittain ohjausta.	- perustelee toimintaansa tiedolla ehkäisevän työn näkökulmasta perhekeskeisessä työskentelyssä.	- perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla ehkäisevän työn näkökulmasta perhekeskeisessä työskentelyssä.
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	- ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaisesti. Arvioi ohjatusti omaa oppimistaan ja osaamistaan	- pyytää palautetta, arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä muuttaa omaa toimintaansa palautteen perusteella	- pyytää palautetta, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämistarpeita. Antaa palautetta.
	- tekee ohjattuna työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä sekä ratkaisee arjen ongelmia	- tekee lähes itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia hyödyntäen tarvittaessa asiakkaan / perheen verkostoa	- tekee kotihoidossa itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia hyödyntäen tarvittaessa asiakkaan / perheen verkostoa.
Ammattietiikka	- toimii eettisesti (sosiaali- ja terveysalan säädökset, ohjeet ja periaatteet) ja tunnistaa ohjattuna eettisesti ongelmallisia tilanteita	- toimii eettisesti sekä tunnistaa eettisesti ongelmallisia tilanteita	- toimii eettisesti sekä tunnistaa ja pohtii eettisesti ongelmallisia tilanteita
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	- tunnistaa sähkö- ja paloturvallisuuden riskejä sekä asiakasturvallisuutta vaarantavia tilanteita.	- tiedottaa turvallisuusriskeistä, huolehtii osaltaan sähkö- ja paloturvallisuudesta ja ehkäisee asiakasturvallisuutta vaarantavia tilanteita.	- huolehtii osaltaan sähkö- ja paloturvallisuudesta ja edistää turvallisuutta omalla toiminnallaan. Tiedottaa aktiivisesti turvallisuusriskeistä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa asiakkaiden/perheiden kotona/sosiaali- ja terveysalan toimintaympäristöissä/oppilaitoksessa/kolmannen sektorin toimintaympäristöissä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.12.16.2 Perhekeskeisyys lähihoitajan työssä, 15 osp	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu tässä asiakirjassa.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Perhekeskeisyys lähihoitajan työssä, 15 osp, johon sisältyy työssäoppimista 10 osp	Perustiedot ja -taidot opiskellaan lähiopiskeluna oppilaitoksessa Lähiopetus: - opettajan luennot - verkko-opetus - yksilö- ja ryhmätyöt - kirjalliset ja/tai suulliset tehtävät - tutustumiskäynnit - harjoitukset Opitaan - perehtymällä tavoitteiden mukaiseen tietoperustaan - työskentelemällä perhekeskeisesti erilaisissa toimintaympäristöissä asiakkaan elämänkaaren eri vaiheissa	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosi-aali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan palautetta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaati-musten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäop-pimispaikassa. Arvioinnissa otetaan huomioon - ammattitaitovaatimusten mukainen osaaminen - itsearviointi - työprosessin hallinta Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaik-kaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	Tutkinnon osa to-teutetaan 1. tai 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaami-sen näyttö toteu-tetaan työssäop-pimisen aikana. Ajoituksessa huo-mioidaan opiskeli-jan henkilökohtai-nen opiskelusuun-nitelma.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2.12.16.3 Vapaaehtoistoiminta sosiaali- ja terveysalalla 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- ymmärtää vapaaehtoistoiminnan merkityksen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän täydentäjänä
- tutustuu erilaisiin potilas- ja kansanterveysjärjestöjen toimintaan
- osaa toimia ehkäisevän työn näkökulmasta
- arvioi ja reflektoi omaa työskentelyään

Arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinninkohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Arvioinninkohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta Oman työn suunnittelu, arviointi ja kehittäminen	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
	- suunnittelee ohjattuna omaa toimintaansa vapaaehtoistyössä	- suunnittelee omaa toimintaansa vapaaehtoistyössä huomioiden vaihtelevat tilanteet	- suunnittelee omaa toimintaansa asiakkaan tarpeiden mukaisesti vapaaehtoistyössä itsenäisesti ja monipuolisesti
	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan satunnaisesti	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan realistisesti ja tavoitesuhteisesti	- arvioi työskentelyään ja oppimistaan monipuolisesti hyödyntäen saamaansa palautetta
2. Työmenetelmien, -välineiden	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija

ja materiaalin hallintaa Vuorovaikutus asiakkaiden kanssa vapaaehtoistyössä	- toimii ohjattuna ammatillisesti vuorovaikutustilanteissa asiakkaiden kanssa vapaaehtoistoiminnassa	- käyttää ammatillisia vuorovaikutustaitojaan toimiessaan asiakkaan kanssa vapaaehtoistoiminnassa	- käyttää luontevasti ammatillisia vuorovaikutustaitojaan toimiesseen asiakkaan kanssa vapaaehtoistoiminnassa
	- osallistuu moniammatillisen verkoston toimintaan ohjattuna	- osallistuu moniammatillisen verkoston toimintaan	- osallistuu aktiivisesti moniammatillisen verkoston toimintaan
Ehkäisevän työn menetelmät	- tunnistaa ehkäisevän työn näkökulman vapaaehtoistyössä	- toimii ehkäisevän työn periaatteet tiedostaen vapaaehtoistyössä	- toimii ehkäisevän työn periaatteet tiedostaen vapaaehtoistyössä sekä huomioiden muuttuvat tilanteet vapaaehtoistyössä itsenäisesti ja luovasti
3. Työn perustana olevan tiedon hallintaa Ammatillista vuorovaikutusta koskevan tiedon hallintaa	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
	- hyödyntää työssään tietoa ammatillisen vuorovaikutuksen merkityksestä asiakastilanteissa	- perustelee toimintaansa tiedolla ammatillisen vuorovaikutuksen merkityksestä asiakastilanteissa	- perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla ammatillisen vuorovaikutuksen merkityksestä asiakastilanteissa teorialähtöisesti
Vapaaehtoistyötä koskevan tiedon hallintaa	- hyödyntää ohjattuna työssään tietoa vapaaehtoistyöstä	- perustelee toimintaansa tiedolla vapaaehtoistyöstä	- perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla vapaaehtoistyöstä
	- hyödyntää työssään tietoa ehkäisevän työn näkökulmasta vapaaehtoistyössä tarvitsee ajoittain ohjausta	- perustelee toimintaansa tiedolla ehkäisevän työn näkökulmasta vapaaehtoistyössä	- perustelee monipuolisesti toimintaansa tiedolla ehkäisevän työn näkökulmasta vapaaehtoistyössä
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot Oppiminen ja ongelmanratkaisu	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
	- ottaa vastaan palautetta ja toimii saamansa palautteen mukaisesti. Arvioi ohjatuksi omaa oppimistaan ja osaamistaan	- pyytää palautetta, arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä muuttaa omaa toimintaansa palautteen perusteella	- pyytää palautetta, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämistarpeita. Antaa palautetta.

	- tekee ohjattuna työhönsä liittyviä valintoja ja päätöksiä sekä ratkaisee arjen ongelmia	- tekee lähes itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia hyödyntäen tarvittaessa asiakkaan / perheen verkostoa	- tekee vapaaehtoistyössä itsenäisesti työhönsä liittyviä päätöksiä ja ratkaisee ongelmia hyödyntäen tarvittaessa asiakkaan / perheen verkostoa
Ammattietiikka	- toimii eettisesti (sosiaali- ja terveysalan säädökset, ohjeet ja periaatteet) ja tunnistaa ohjattuna eettisesti ongelmallisia tilanteita - tunnistaa vapaaehtoistyön rajat	- toimii eettisesti sekä tunnistaa eettisesti ongelmallisia tilanteita - tunnistaa vapaaehtoistyön rajat	- toimii eettisesti sekä tunnistaa ja pohtii eettisesti ongelmallisia tilanteita - tunnistaa vapaaehtoistyön rajat

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa asiakkaiden/perheiden kotona/sosiaali- ja terveysalan toimintaympäristöissä/oppilaitoksessa/kolmannen sektorin toimintaympäristöissä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.12.16.3 Vapaaehtoistoiminta sosiaali- ja terveysalalla, 15 osp	
Osaamistavoitteet		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu tässä asiakirjassa.	
Tutkinnon osan toteutus		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Vapaaehtoistoiminta sosiaali- ja terveysalalla, 15 osp, josta työssäoppimista 13 osp	Perustiedot ja – taidot opiskellaan lähiopiskeluna oppilaitoksessa ja vapaaehtoistoiminnassa sosiaali- ja terveysalan toimintaympäristöissä ja / tai kolmannella sektorilla Lähiopetus: - opettajan luennot - yksilö- ja ryhmätyöt - kirjalliset ja suulliset tehtävät - verkko-opetus - vierailukäynnit Opitaan:	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Opiskelijan osaamista voidaan tunnustaa säännölliseen vapaaehtoistoimintaan osallistumisesta. Oppimisen arviointi: Oppimisen edistymistä seurataan opintojen kuluessa ja opiskelijalle annetaan palautetta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytössä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista.	Tutkinnon osa toteutetaan 1. tai 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana.

	- perehtymällä tavoitteiden mukaiseen tietoperustaan vapaaehtoistoiminnassa - toimimalla vapaaehtoistoiminnassa	Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Ammattiosaamisen näyttö työssäoppimisen aikana.	Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta osaamisen arvioinnista. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

2b. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, Perustason ensihoidon osaamisala, perustason ensihoitaja (koulutuskokeilu)

Alla olevat tutkinnon osat tarjotaan ainoastaan perustason ensihoidon koulutuskokeilussa.

2.1 Pakolliset tutkinnon osat

2.1.1 Terveiden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen, 20 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		Terveiden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen 20 osp	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, perustason ensihoidon osaamisalan tutkinnon perusteissa 5.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Terveiden, turvallisuus-	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokkaopiskeluna oppilaitoksessa, verkkoympäristössä sekä työssäoppimispaikoilla.	Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi:	Tutkinnon osa toteute-

den ja hyvinvoinnin edistäminen 20 osp, johon sisältyy työssäoppimista 6 osp	Lähiopetus: - opettajan luennot - projekti- ja ryhmätyöt - kirjalliset ja/tai suulliset tehtävät - tutustumiskäynnit - harjoitukset - verkko-opetus Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - tunnistamalla eri-ikäisten ja taustaltaan erilaisten asiakkaiden kasvuun ja kehitykseen liittyviä vahvuuksia ja tarpeita ohjaamalla, tukemalla ja edistämällä eri-ikäisten asiakkaiden kasvua ja kehitystä, terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia - arvioimalla eri-ikäisten ihmisten normaaleja elintoimintoja, kasvua, kehitystä ja muutoksia eri menetelmiä käyttäen (haastattelu, havainnointi ja mittaaminen) - hyödyntämällä työssään tietoa kansanterveydellisistä riskeistä ja ohjaamalla asiakkaita oman terveytensä edistämässä - työskentelemällä eri asiakasryhmiä koskevien toimintaperiaatteiden ja suositusten mukaan - kunnioittamalla asiakkaan arvoja ja kulttuuritaustaa sekä kohtaamalla asiakkaan tai potilaan ammatillisesti - työskentelemällä sosiaali- ja terveysalan toimintaperiaatteiden, säädösten ja säännösten mukaan - ohjaamalla asiakkaita tai potilaita käyttämään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita - toimimalla työryhmän jäsenenä moniammatillisissa työryhmissä - tunnistamalla omaan ammatti-identiteettiin liittyviä vahvuuksia ja kehittämistarpeita - tunnistamalla oman toiminnan vaikutuksen asiakastyön laatuun - ottamalla vastuun oppimisesta ja kehittämällä itsearviointi-, ongelmanratkaisu- ja päätöksentekotaitojaan - hakemalla tietoa ja käyttämällä tietotekniikkaa ja dokumentointivälineitä	oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan palautetta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	taan 1. lukuvuoden aikana Ammatti-osaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohmainen opiskelusuunnitelma.
---	--	--	--

	- toimimalla ergonomisesti - antamalla ensiavun		
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Tutkinnon osan arvosanasta päättää tutkinnon osassa opiskelijaa opettanut opettaja / opettajat.	

2.1.2 Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen, 30 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen 30 osp	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja -kriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, perustason ensihoidon osaamisalan tutkinnon perusteissa sivulla 10.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen 30 osp, johon sisältyy työssäoppimista 14 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokka-opiskeluna oppilaitoksessa, verkkoympäristössä sekä työssä-oppimispaikoilla. Lähiopetus: - opettajan luennot - projekti- ja ryhmätyöt - kirjalliset ja/tai suulliset tehtävät - tutustumiskäynnit - harjoitukset - verkko-opetus Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua Opitaan: - tarkkailemalla ja arvioimalla asiakkaan tai potilaan elintointoja ja toimintakykyä sekä kirjaamalla havaintojaan ja tiedottamalla niistä - laatimalla asiakkaan, potilaan tai kuntoutujan hyvinvointia ylläpitävän ja edistävän hoito- ja huolenpitosuunnitelman sekä toteuttamalla ja arvioimalla sitä moniammatillisen työryhmän kanssa - tekemällä asiakas- ja potilaslähtöistä hoito- ja huolenpityötä hyödyntäen hoidon ja huolenpityön tietoperustaa tukemalla ja ohjaamalla kuntouttavalla työotteella asiakkaita, potilaita tai kuntoutujia selviytymään päivittäisissä toiminnoissa - ohjaamalla asiakkaita, potilaita tai kuntoutujia sairauksien hoitoon, toimintakyvyn ylläpitämiseen ja edistämiseen sekä niihin liittyvien apuvälineiden ja teknologian käyttöön	Osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan palautetta koko tutkinnon osan ajan. Ennen työssäoppimista/ammattiosaamisen näyttöä opiskelijalla tulee olla hyväksytysti suoritettuna Toimintakyvyn ylläpitämisen ja edistämisen -tutkinnonosasta lääkehoito. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	Tutkinnon osa toteutetaan 1. ja/tai 2. lukuvuoden aikana Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

	- toteuttamalla muisti-, pitkä-aikais- ja kansansairauksia sekä mielenterveys- ja päihdesairauksia sairastavien perushoitoa - kohtaamalla asiakkaat ammatillisesti ja edistämällä heidän terveyttään - käyttämällä selkokieltä ja hyödyntämällä puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä - toteuttamalla lääkehoidon, annostelemalla ja antamalla lääkkeitä sekä tarkkailemalla niiden vaikutuksia - hyödyntämällä työssään tietoa tavallisimmista kansansairauksien, pitkäaikaissairauksien, mielenterveys- ja päihdesairauksien hoidossa käytettävistä lääkeaineryhmistä - toimimalla eettisesti erilaisten asiakkaiden kanssa ja esittämällä ratkaisuehdotuksia eettisesti haasteellisiin tilanteisiin - käyttämällä itsearviointi-, ongelmanratkaisu- ja päätöksentekotaitoja ja perustelemalla toimintaansa sekä ylläpitämällä osaamisen ajantasaisuutta - kehittämällä omaa ammatti-identiteettiään ja toimimalla erilaisten asiakkaiden, potilaiden ja kuntoutujien hoitoprosessissa - tunnistamalla oman toiminnan vaikutuksen /merkityksen hoito- ja huolenpitotyön laatuun ja vastaamalla oman vastualueensa mukaisesti laadukkaan hoito- ja huolenpitotyön toteutumisesta ja tekemällä siihen liittyviä kehittämissuhteita - noudattamalla työhyvinvointi- ja työturvallisuusohjeita sekä huolehtimalla tapaturmien ehkäisystä, omasta turvallisuudesta ja toimintakyvystä - noudattamalla työaikoja ja muita työelämää koskevia sopimuksia - vastaamalla omalla vastualueellaan potilasturvallisuuden toteutumisesta - noudattamalla taloudellisuutta ja kestävä kehityksen periaatteita - antamalla ensiavun tavallisimmissa sairaus- ja onnettomuustilanteissa ja haasteellisemmissä ensiapua vaativissa tilanteissa		
--	---	--	--

	- arvioimalla mahdollisuuksia toimia tulevaisuudessa yrittäjänä.		
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Tutkinnon osan arvosanasta päättää tutkinnon osassa opiskelijaa opettanut opettaja / opettajat.	

2.2 Perustason ensihoidon osaamisalan pakolliset tutkinnon osat

2.2.1 Akuuttihoitotyössä toimiminen, 30 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		Akuuttihoitotyössä toimiminen 30 osp	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset ja arviointikriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, perustason ensihoidon osaamisalan tutkinnon perusteissa sivulla 20.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Akuuttihoitotyössä toimiminen 30 osp, johon sisältyy työssäoppimista 14 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokka-opiskeluna oppilaitoksessa, verkkoympäristössä sekä työssäoppimispaikoilla. Lähiopetus: - opettajan luennot - projekti- ja ryhmätyöt - kirjalliset ja/tai suulliset tehtävät - tutustumiskäynnit - harjoitukset - verkko-opetus Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua.	Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan palautetta koko tutkinnon osan ajan. Ennen Akuuttihoitotyössä toimimisen tutkinnon osan työssäoppimista/ ammattiosaamisen näyttöä tulee tutkinnon osasta hyväksytysti suorittaa äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan tilan arviointi, akuuttihoitotyön auttamismenetelmät ja -välineet sekä lääkehoito. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. lukuvuoden aikana Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan

	Opitaan: - arvioimalla äkillisesti sairastuneen potilaan hoidon tarpeen ja kiireellisuuden - aloittamalla henkeä pelastavat toiminnot - tekemällä havaintoja äkillisesti sairastuneen potilaan tilasta, tarkkailemalla ja arvioimalla muutoksia potilaan eri elintoiminnoissa ja ryhtymällä niiden edellyttämiin toimiin - suunnittelemalla, toteuttamalla ja arvioimalla potilaan perushoidon akuuttihoitotyön hoitoympäristöissä sekä tiedottamalla suullisesti ja kirjallisesti potilaan hoidosta - ohjaamalla potilasta hoitoprosessin eri vaiheissa - hyödyntämällä vuorovaikutustaitojaan hoitotilanteissa ja toimimalla moniammatillisen tiimin ja työryhmän jäsenenä - tunnistamalla oman toiminnan vaikutuksen /merkityksen akuuttihoitotyön laatuun ja vastaamalla omalla vastuualueellaan laadukkaan akuuttihoitotyön toteutumisesta ja tekemällä siihen liittyviä kehittämiskehotoja - käyttämällä akuuttihoitotyön tutkimusmenetelmiä ja -välineitä sekä terveydenhuollon laitteita ja huoltamalla ne - avustamalla erilaisissa tutkimuksissa ja hoitotoimenpiteissä - toteuttamalla vieritutkimukset ja tulkitsemalla niiden tulokset sekä ottamalla peruslaboratoriotutkimusten ja mikrobiologisten tutkimusten näytteitä - toteuttamalla immobilisaatiohoidon - käyttämällä työssään akuuttihoitotyön edellyttämää tietoperustaa - käsittelemällä, annostelemalla ja antamalla lääkkeitä akuuttihoitotyön toimintaympäristöissä oman vastuualueensa mukaisesti (STM:n Turvallinen lääkehoito -opas 2005:32, liite 8 Ensihoidon lääkehoidon vaativuustasot) - suojaamalla asiakkaan ja itsensä tartunnoilta ja ennaltaehkäisemällä tartuntojen leviämistä. - arvioimalla omasta työstä potilaalle ja itselle aiheutuvia riskejä ja ennaltaehkäisemällä niitä - hyödyntämällä työssään tietoa säteilyturvallisuudesta.	Muu arviointi: Siltä osin kuin vaadittavaa ammattitaitoa ei voida osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä voidaan täydentää muulla osaamisen arvioinnilla, esimerkiksi lääkehoidon simulaatiotesti, toiminnalliset kokeet, tehtävät, haastattelut ja portfolio. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.
Etenemisen ehdot	Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:		

Opiskelijan tulee suorittaa tutkinnon osat Terveystieteen, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen hyväksytysti ennen Akuuttihoitotyössä toimimisen tutkinnon osan ammattiosaamisen näyttöä.	Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Tutkinnon osan arvosanasta päättää tutkinnon osassa opiskelijaa opettanut opettaja / opettajat.
---	---

2.2.2 Ensihoitopalvelussa toimiminen, 40 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		Ensihoitopalvelussa toimiminen 40 osp	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset ja arviointikriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, perustason ensihoidon osaamisalan tutkinnon perusteissa sivulla 28.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Ensihoitopalvelussa toimiminen 40 osp, johon sisältyy työssäoppimista 15 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokka-opiskeluna oppilaitoksessa, verkkoympäristössä sekä työssä-oppimispaikoilla. Lähiopetus: - opettajan luennot - projekti- ja ryhmätyöt - kirjalliset ja/tai suulliset tehtävät - tutustumiskäynnit - harjoitukset - verkko-opetus Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - arvioimalla potilaan tilan, suunnittelemalla ja toteuttamalla potilaan tarvitseman ensihoidon ja perushoidon perustason hoitoyksikössä ja laitosten välisissä potilassiirroissa käyttämällä työssään perustason ensihoidon tutkimusmenetelmiä ja -välineitä	Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan palautetta koko tutkinnon osan ajan. Ennen Ensihoitopalvelussa toimimisen tutkinnon osan työssäoppimista arvioidaan opiskelijan valmiudet työssäoppimiseen seuraavien asioiden osalta: potilaan tilan arviointi, perustason ensihoidon auttamismenetelmät, välineet ja lääkehoito sekä hoitoelvytys. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Hoitoelvytyksen osaaminen osoitetaan simulaatiossa. Lisäksi siltä osin kuin vaadittavaa ammattitaitoa ei voida osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä voidaan täydentää	Tutkinnon osa toteutetaan 2. ja/tai 3. lukuvuoden aikana Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

	- antamalla lääkkeitä ja toteuttamalla perustason ensihoidon lääkehoidon (STM:n Turvallinen lääkehoito -opas 2005:32, liite 8) - käyttämällä työssään ensihoitopalvelussa työskentelyn edellyttämää tietoperustaa - ohjaamalla asiakasta ensihoitopalveluun ja ensihoitoon liittyvissä tilanteissa - toimimalla yhteistyössä eri ensihoitoyksiköiden ja potilaan jatkohoitoon osallistuvien yksiköiden kanssa ja avustamalla erilaisissa ensihoidon toimenpiteissä - toimimalla yhteistyössä viranomaisverkoston, sairaalan ensihoitoon osallistuvien, kotihoidon ja muiden ensihoitopotilaan hoitoon tai hoidon suunnitteluun osallistuvien kanssa - arvioimalla kuljettamatta jätettäessä potilaan arjessa selviytymistä ja hänen sosiaalisten verkostojen ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden hyödyntämistä - noudattamalla tilannejohtamisen periaatteita erilaisissa ensihoitotilanteissa - arvioimalla omasta työstä potilaalle ja itselle aiheutuvia riskejä ja ennaltaehkäisemällä niitä - suojaamalla potilaan ja itsensä tartunnoilta ja ennaltaehkäisemällä tartuntojen leviämistä - kohtaamalla kriisissä olevan potilaan, hänen läheisensä ja muut tapahtumaan osalliset ja ohjaamalla tarvittaessa kriisitilanteen jälkiselvittelyyn - hyödyntämällä kielitaitoaan asiakaspalvelussa - kuljettamalla ambulanssia ja toimimalla hälytysajossa - toimimalla ensihoitotyötä ohjaavia arvoja sekä ammatteettisia toimintaohjeita ja periaatteita noudattaen - tekemällä eettisesti kestäviä päätöksiä, arvioimalla oman toimintansa eettistä perustaa ja työyksikön hoitofilosofiaa - toimimalla ensihoitoa koskevien työhyvinvointi- ja turvallisuussäädösten mukaan - ylläpitämällä fyysistä kuntoa ja ennaltaehkäisemällä fyysisesti kuormittavan työn terveyshaittoja - arvioimalla työhyvinvointia ja ennaltaehkäisemällä henkisesti kuormittavan työn terveyshaittoja	muulla osaamisen arvioinnilla, esimerkiksi hoitoelvytyksen simulaatiotesti, toiminnalliset kokeet, tehtävät, haastattelut ja portfolio. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	
--	--	--	--

	- tekemällä oman vastuualueensa mukaisia päätöksiä ensihoitotyössä ja kehittämällä ensihoidon osaamistaan sekä perustelemalla toimintaansa - arvioimalla ensihoitotyötä ja kehittämällä sen laatua tekemällä ensihoitotyöhön liittyviä kehittämissuunnitelmia - toimimalla työsuhdetta määrittävien säädösten mukaan - suunnittelemalla oman osaamisensa tuoteistamista.		
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Pääsyedellytys Ensihoitopalvelussa toimimisen tutkinnon osaan kuuluvan ambulanssin kuljettamisen ja hälytysajossa toimimisen opintoihin on vähintään B-luokan ajokortin suorittaminen ennen opintojen alkamista. Opiskelijan tulee suorittaa tutkinnon osat Terveystietä, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen hyväksytysti ennen Ensihoitopalvelussa toimimisen tutkinnon osan ammattiosaamisen näyttöä.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Tutkinnon osan arvosanasta päättää tutkinnon osassa opiskelijaa opettanut opettaja / opettajat.	

2.3.1 Viranomaisyhteistyössä toimiminen, 15 osp

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		2.3.1 Viranomaisyhteistyössä toimiminen 15 osp	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset ja arviointikriteerit on kuvattu sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, perustason ensihoidon osaamisalan tutkinnon perusteissa sivulla 40.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Viranomaisyhteistyössä toimiminen 15 osp, johon sisältyy työsuorittamista 6 osp	Perustiedot ja taidot opiskellaan luokka- ja harjoitusluokkaopiskeluna oppilaitoksessa, verkkoympäristössä sekä työsuorittamispaikoilla. Lähiopetus: - opettajan luennot - projekti- ja ryhmätyöt - kirjalliset ja/tai suulliset tehtävät	Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan palautetta koko tutkinnon osan ajan. Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista.	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuoden aikana Ammattiosaamisen näyttö to-

	- tutustumiskäynnit - harjoitukset - verkko-opetus Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Opitaan: - toimimalla yhteistyössä hätäkeskuksen kanssa ja muuttamalla toimintaansa tilanteen vaatimalla tavalla - käyttämällä viranomaisyhteistyötilanteessa ensihoidon tiedonsiirto- ja viestintävälineistöä - toimimalla ensihoidon tehtävissä tilanteissa, joihin osallistuu useita eri viranomaisia - tekemällä monipotilas- ja suuronnettomuustilanteeseen liittyvän potilasluokittelun ja toimimalla ensihoidon luokitus-, hoito- tai kuljetussektorin tehtävissä sekä toimimalla tarvittaessa tehtävän alkuvaiheessa tilannejohtajana - toimimalla ensihoitotilanteessa yhteistyössä eri ensihoidoyksiköiden kanssa kenttäjohtajan alaisuudessa - hyödyntämällä työssään tietoa pelastustoimen organisaatiosta, käsitteistöstä ja toimintatavoista ja toimimalla yhteistyössä pelastustoimen kanssa ensihoidon tehtävissä - hyödyntämällä ensihoidossa tietoa sosiaalisista palveluista, sosiaalipäivystyksestä ja toimimalla yhteistyössä sosiaalitoimen kanssa ensihoidon tehtävissä - toimimalla poliisijohtoisissa ensihoidon tehtävissä - hyödyntämällä työssään tietoa sisäasiainministeriön poliisiosaston alaisesta taktisesta ensihoidosta - hyödyntämällä työssään tietoa rajavartiolaitoksen toimintaperiaatteista viranomaisavussa rajaseudun ja rannikon harvaanasutuilla alueilla ja toimimalla yhteistyössä rajavartiolaitoksen kanssa ensihoidon tehtävissä	Muu arviointi: Siltä osin kuin vaadittavaa ammattitaitoa ei voida osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä voidaan täydentää muulla osaamisen arvioinnilla, esimerkiksi simulaatio, toiminnalliset kokeet, tehtävät, haastattelut ja portfolio. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.	teutetaan työ-säöppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.
--	---	---	--

	- hyödyntämällä työssään tietoa vapaaehtoisesta pelastuspalvelutoiminnasta ja toimimalla yhteistyössä vapaaehtoisen pelastuspalvelun toimijoiden kanssa ensihoidon tehtävissä - ohjaamalla potilaat, heidän läheisensä ja muut tapahtumaan osalliset kriisitilanteen jälkiselvittelyyn - ylläpitämään työkykyä ja hakeutumalla tarvittaessa kriisitilanteen jälkiselvittelyyn - toimimalla viranomaisyhteistyössä normaaliolojen erityistilanteissa ja poikkeusoloissa sosiaali- ja terveysministeriön valmiusyksikön ja alueen suunnitelmien mukaisesti.		
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanasta ja tarvittaessa muusta arvioinnista. Tutkinnon osan arvosanasta päättää tutkinnon osassa opiskelijaa opettanut opettaja / opettajat.	

2.12.17 Tutkinnon osa vapaasti valittavista tutkinnon osista, 0-15 ops

Tähän perustutkintoon voidaan sisällyttää yksi tutkinnon osa vapaasti valittavista tutkinnon osista. Mikäli sisällytetty tutkinnon osa on ammatillinen, se arvioidaan ammattiosaamisen näytöllä.

3. Yhteiset tutkinnon osat, 35 osp

Tutkintoon kuuluvana opiskelija suorittaa 35 osaamispisteen laajuisesti yhteisiä tutkinnon osia. Niistä pakollisia tutkinnon osia on 19 osaamiseen laajuisesti ja valinnaisia tutkinnon osia 16 osaamispisteen laajuisesti. Yhteisten tutkinnon osien arviointi- ja toteutussuunnitelmat sekä niiltä osin kuin perusteissa ei ole, tavoitteet ja arviointikriteerit ovat OSAOn yksiköillä yhteiset ja niistä on tehty erillinen dokumentti.

4. Vapaasti valittavat tutkinnon osat, 10 osp

Tutkintoon kuuluu tutkinnon ammattitaitovaatimuksia ja osaamistavoitteita tukevia vapaasti valittavia tutkinnon osia 10 osaamispisteen laajuisesti. Vapaasti valittaviin tutkinnon osiin voidaan valita tutkinnon osia myös yhteisten tutkinnon osien valinnaisista osa-alueista.

4.2 Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia

4.2.1 Kotitaloustaidot monikulttuurisessa arkityössä, 5osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- osaa suunnitella ja toteuttaa kotitaloudenhoidon erilaisia työtehtäviä
- tuntee eri kulttuurien ruokailu- ja tapakäyttäytymisen keskeiset piirteet
- osaa tukea eri-ikäisiä ja kulttuuritaustaltaan erilaisia asiakkaita

Arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinninkohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Arvioinninkohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta Oman työn suunnittelu, arviointi ja kehittäminen	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna kotitalouden hoidon työtehtäviä asiakastyössä	- suunnittelee ja toteuttaa kotitalouden hoidon työtehtäviä ohjeiden mukaisesti asiakastyössä	- suunnittelee ja toteuttaa kotitalouden hoidon tehtäviä itsenäisesti ja omatoimisesti asiakastyössä
	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan - ohjeiden mukaan	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan realistisesti ja tavoitesuhteisesti	- arvioi työskentelyään ja oppimistaan monipuolisesti hyödyntäen saamaansa palautetta
2. Työmenetelmien, - välineiden ja materiaalin hallinta Asiakkaiden iän ja kulttuurisen taustan tuntemus lähihoitajan toiminnan lähtökohtana	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- tuntee asiakkaan kulttuuritaustaa	- käyttää asiakkaankulttuuritaustan tuntemusta toimintansa lähtökohtana	- käyttää asiakastyössä eri ruokailu- ja tapakulttuurien tuntemusta joustavasti erilaisissa työtehtävissä
	- tukee ohjattuna asiakkaan toimintakykyä ja arjessa selviytymistä	- tukee asiakkaan toimintakykyä	- tukee itsenäisesti ja asiakaslähtöisesti asiakkaan omatoimisuutta ja toimintakykyä

Kotitaloustyön ohjaaminen erilaisissa toimintaympäristöissä			
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- käyttää tietojaan kotitaloudenhoidon hoidosta, asiakkaiden iästä ja kulttuuritaustasta joissakin työtehtävissä	- käyttää tietojaan kotitaloudenhoidosta, asiakkaiden iästä ja kulttuuritaustasta työtehtäviensä suunnittelussa ja toteutuksessa	- soveltaa tietojaan kotitaloudenhoidosta, asiakkaiden iästä ja kulttuuritaustasta erilaisissa työtehtävissä
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot Oppiminen ja ongelmanratkaisu	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- hakee tietoa tutuista tietolähteistä	- hakee tietoa eri lähteistä	- hakee itsenäisesti ja oma-aloitteisesti tietoa eri lähteistä
Vuorovaikutus ja yhteistyö	- noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita oppimisympäristössä	- toimii tilanteen vaatimalla tavalla oppimisympäristössä	- ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja
Ammattietiikka	- noudattaa vaitiolovelvollisuutta	- noudattaa vaitiolovelvollisuutta	- noudattaa vaitiolovelvollisuutta

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA	Kotitaloustaidot monikulttuurisessa arkityössä 5 osp
Ammattitaitovaatimukset	Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit on esitelty tässä asiakirjassa.

Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Kotitaloustaidot monikulttuurisessa arkityössä 5 osp	Perustiedot ja -taidot opiskellaan lähiopiskeluna oppilaitoksessa ja harjoittelemalla asiakkaan kotona Lähiopetus: - opettajan luennot - yksilö- ja ryhmätyöt - kirjalliset ja/tai suulliset tehtävät - aiheeseen liittyvät opetusvideot ja muut vastaavat materiaalit - ruuanvalmistuksen, siivouksen ja vaatehuollon harjoitustehtäviä Opitaan - perehtymällä tavoitteiden mukaiseen tietoperustaan - suunnittelemalla ja toteuttamalla ruuanvalmistuksen, siivouksen ja vaatehuollon työtehtäviä	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen voidaan tehdä esimerkiksi kotitaloudenhoitoon liittyvien opintojen ja/tai työkoemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: Oppimisen edistymistä seurataan opintojen kuluessa oppijan oman oppimisen kuvauksen perusteella. Oppija saa palautetta oppimisensa edistymisestä. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - kotitaloudenhoidon työtehtävien suunnittelu ja toteutus - eri kulttuurien ruoka- ja tapakäyttäytyminen Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Arvioinnissa otetaan huomioon mm.: - työtehtävien suunnittelu ja toteutus - itsearviointi ja mahdollinen vertaisarviointi - asiakkaan antama kirjallinen ja suullinen arviointi Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa ja/tai oppilaitoksella. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja/ tai opettaja.	Tutkinnon osa toteutetaan pääsääntöisesti 1. tai 2. lukuvuoden aikana. Näyttö toteutetaan sosiaali- ja terveysalan toimintaympäristöissä ja/tai asiakkaan kotona ja/tai oppilaitoksessa. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta.	

	Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.
--	--

4.2.2 Menetelmiä arjen hyvinvoinnin tukemiseen, 5osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- ymmärtää virikkeisen arjen merkityksen asiakkaan hyvinvoinnille
- osaa käyttää aisteja rikastavaa työtettä käytännön hoitotyössä
- osaa hyödyntää taiteen eri ilmaisukeinoja vuorovaikutuksen ja osallisuuden tukemiseksi
- osaa soveltaa rentoutumista ja aktivoitumista hyvinvoinnin edistämiseksi
- tietää hieronnan indikaatiot ja kontraindikaatiot
- osaa klassisen hieronnan perusotteet sekä ymmärtää kosketuksen merkityksen hyvinvointiin

Arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinninkohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Arvioinninkohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta Oman työn suunnittelu, arviointi ja kehittäminen	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- osallistuu ohjattuna toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen	- työskentelee ryhmässä oma-aloitteisesti toiminnan suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi	- työskentelee itsenäisesti ja asiakaslähtöisesti ryhmää hyödyntäen toiminnan suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi

	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan ohjeiden mukaan	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan realistisesti ja tavoitesuhteisesti	- arvioi työskentelyään ja oppimistaan monipuolisesti hyödyntäen saamaansa palautetta
2. Työmenetelmien, - välineiden ja materiaalin hallinta Toiminnan toteutus	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija - suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna viriketoiminnan ja hieronnan menetelmiä asiakastyössä	- suunnittelee ja toteuttaa viriketoiminnan ja hieronnan menetelmiä ohjeiden mukaisesti	- suunnittelee ja toteuttaa viriketoiminnan ja hieronnan menetelmiä itsenäisesti ja omatoimisesti
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija - käyttää ohjattuna tietoa viriketoiminnan ja hieronnan menetelmistä asiakastyössä	- käyttää tietoa viriketoiminnan ja hieronnan menetelmistä asiakastyössä	- soveltaa ja käyttää monipuolisesti tietoa viriketoiminnan ja hieronnan menetelmistä asiakastyössä
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot Oppiminen ja ongelmanratkaisu	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija - hakee tietoa tutuista tietolähteistä - suunnittelee ohjatusti asiakastyössä käytettäviä toiminnallisia ja itseilmaisun menetelmiä	- hakee tietoa eri lähteistä - suunnittelee ja toteuttaa asiakastyössä erilaisia toiminnallisia ja itseilmaisun menetelmiä	- hakee itsenäisesti ja oma-aloitteisesti monipuolista tietoa eri lähteistä - suunnittelee, perustelee ja toteuttaa asiakastyössä erilaisia toiminnallisia ja itseilmaisun menetelmiä monipuolisella tavalla

Vuorovaikutus ja yhteistyö	- noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toimiessaan ryhmässä ja oppimisympäristössä	- toimii tilanteen vaatimalla tavalla vuorovaikutusta edistävästi ryhmässä ja oppimisympäristössä	- ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakentavasti ja perustellen esille erilaisia näkökantoja ryhmässä ja oppimisympäristössä toimiessa
----------------------------	---	---	--

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		Menetelmiä arjen hyvinvoinnin tukemiseen 5 osp	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit on esitelty tässä asiakirjassa.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Menetelmiä arjen hyvinvoinnin tukemiseen 5 osp	Perustiedot ja -taidot opiskellaan lähiopiskeluna oppilaitoksessa ja sosiaali- ja terveysalan toimintaympäristöissä esim. palvelukodeissa. Lähiopetus: - opetuskeskustelut - harjoitukset - työpajatyöskentely Opitaan: - perehtymällä erilaisiin aisti- ja viriketoiminnan ja hieronnan menetelmiin - harjoittelemalla hieronnan perusotteita	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen voidaan tehdä esimerkiksi hieronnan osaamisen perusteella hieronnan osuuteen. Oppimisen arviointi: Oppimisen edistymistä seurataan opiskelijan toiminnallisten valmiuksien kehittymisen perusteella. Opiskelijalle annetaan palautetta työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - hieronnan perusotteet - aisteja rikastava työote - viriketoiminnan suunnittelu ja toteutus Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Arvioinnissa otetaan huomioon mm.:	Tutkinnon osa toteutetaan 1. tai 2. opiskeluvuoden aikana. Näyttö toteutetaan ensisijaisesti sosiaali- ja terveysalan toimintaympäristöissä. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

		- toiminnan suunnittelu, toteutus ja arviointi sekä itsearviointi että ryhmäarviointi Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja/ tai opettaja.	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

4.2.3 Liikuntaa asiakkaan parhaaksi, 10 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- syventää tietämystään liikunnan merkityksestä ja mahdollisuuksista erilaisille asiakkaille ja potilaille
- ymmärtää liikunnan soveltuvuuden ja soveltamisen eri asiakasryhmille
- tutustuu eri asiakasryhmille soveltuviin liikuntamuotoihin ja kokeilee niitä ja niiden sovelluksia
- osaa suunnitella ja toteuttaa monipuolisia, tavoitteellisia ja mielekkäitä liikuntatuokioita

Arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinninkohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Arvioinninkohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta Oman työn suunnittelu, ohjaaminen ja arviointi	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna liikuntatuokion	- osoittaa halua kehittyä liikuntatuokioiden suunnittelussa ja toteutuksessa	- suunnittelee ja toteuttaa monipuolisia, tavoitteellisia ja mielekkäitä liikuntatuokioita
	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan ohjeiden mukaan	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan realistisesti ja tavoitesuhteisesti	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan monipuolisesti hyödyntäen saamaansa palautetta
2. Työmenetelmien, -välineiden	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3

ja materiaalin hallinta Eri liikuntamuotojen tuntemus ja soveltaminen erilaisille asiakkaille	Opiskelija		
	- tuntee erilaisille asiakkaille/ asiakasryhmille soveltuvia liikuntamuotoja - osaa ohjattuna soveltaa liikuntaa asiakaslähtöisesti - tukee ohjattuna asiakkaan toimintakykyä ja arjessa selviytymistä	- käyttää liikunnan ohjauksessa eri liikuntamuotojen tuntemusta toimintansa lähtökohtana - osaa soveltaa liikuntaa asiakaslähtöisesti - tukee asiakkaan toimintakykyä ja arjessa selviytymistä	- käyttää liikunnan ohjauksessa eri liikuntamuotojen tuntemusta joustavasti asiakkaan/ asiakasryhmän tarpeiden pohjalta - osaa soveltaa liikuntaa perustellusti, monipuolisesti ja asiakaslähtöisesti - tukee itsenäisesti ja asiakaslähtöisesti asiakkaan omatoimisuutta, toimintakykyä ja arjessa selviytymistä
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- hakee ohjattuna liikuntatietoutta	- hakee monipuolisesti liikuntatietoutta asiakkaan/ asiakasryhmän tarpeiden mukaisesti	- osaa hyödyntää liikuntatietoutta asiakkaan /asiakasryhmän tarpeiden mukaisesti
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot Oppiminen ja ongelmanratkaisu	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- hakee tietoa tutuista tietolähteistä	- hakee tietoa eri lähteistä - toimii tilanteen vaatimalla tavalla erilaisessa oppimisympäristössään	- hakee itsenäisesti ja oma-aloitteisesti monipuolista tietoa eri lähteistä - ilmaisee asiansa selkeästi, rakentavasti ja perustellen ja kykenee

Vuorovaikutus ja yhteistyö	- noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toimiessaan erilaisessa oppimisympäristössä - käyttäytyy asiakastilanteissa asiallisesti ja noudattaa alan ammattieettisiä toimintatapoja	- toimii hyvien käyttäytymistapojen mukaan ja noudattaa alan ammattieettisiä toimintatapoja	luontevaan vuorovaikutukseen erilaisissa oppimisympäristöissä - toimii hyvien käyttäytymistapojen ja muuttuvien tilanteiden vaatimusten mukaisesti sekä noudattaa alan ammattieettisiä toimintatapoja
Ammattietiikka			

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		Liikuntaa asiakkaan parhaaksi 10 osp	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit on kuvattu tässä asiakirjassa.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Liikuntaa asiakkaan parhaaksi 10 osp	Perustiedot ja -taidot opiskellaan lähiopiskeluna oppilaitoksessa ja harjoittelemalla erilaisissa sosiaali- ja terveysalan toimintaympäristöissä. Lähiopetus: - liikuntaharjoitteet - luento-opetus - yksilö- ja ryhmätyöt - kirjalliset ja/tai suulliset tehtävät - aiheeseen liittyvät havaintomateriaalit - liikunnan ohjauksen harjoitustehtävät - tutustumiskäynnit Opitaan - perehtymällä tavoitteiden mukaiseen tietoperustaan - kokeilemalla ja harjoittelemalla eri liikuntamuotoja	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen voidaan tehdä esimerkiksi eri liikuntamuotojen tuntemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan palautetta työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - eri liikuntamuotojen tuntemus - liikuntatuokioiden suunnittelu ja toteutus Osaamisen arviointi:	Tutkinnon osa toteutetaan pääsääntöisesti 1. tai 2. lukuvuoden aikana Näyttö toteutetaan ensisijaisesti asiakkaan/asiakasryhmän ohjauksessa sosiaali- ja terveysalan toimintaympäristössä.

	- suunnittelemalla, toteuttamalla ja arvioimalla asiakas- keistä liikunnan ohjausta	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaati- musten mukaista osaamista. Arvioinnissa otetaan huomioon: - työtehtävien suunnittelu ja toteutus - itsearviointi ja mahdollinen vertaisarviointi - asiakkaan / asiakasryhmien antama kirjallinen ja/tai suullinen arviointi Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäop- pimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja/ tai opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja/ tai opettaja.	Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan hen- kilökohtainen opiskelusuunni- telma.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

4.2.4 Hoitotyön taitoja, 10 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- osaa toimia erilaisissa hoitotyön auttamistilanteissa
- syventää ensiaputaitojaan
- osaa hoitaa tartuntatauteja sairastavia asiakkaita/potilaita

Arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinninkohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Arvioinninkohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta Oman työn suunnittelu, arviointi ja kehittäminen	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna potilaan / asiakkaan hoito- ja ensiaputilanteita	- suunnittelee ja toteuttaa potilaan/ asiakkaan hoito- ja ensiaputilanteita ohjeiden mukaisesti	- suunnittelee ja toteuttaa potilaan/ asiakkaan hoito- ja ensiaputilanteita perustellen toimintansa
	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan ohjeiden mukaan	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan realistisesti ja tavoitesuhteisesti	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan monipuolisesti hyödyntäen saamaansa palautetta
2. Työmenetelmien, - välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- osallistuu ohjattuna ryhmätoimintatilanteisiin, joissa demonstroidaan erilaisia potilaan / asiakkaan hoito- ja ensiaputilanteita	- osaa toimia tilanteen vaatimalla tavalla ryhmätoimintatilanteissa, joissa demonstroidaan erilaisia potilaan / asiakkaan hoito- ja ensiaputilanteita	- osaa toimia joustavasti ja itseenäisesi ja perustella ratkaisunsa ryhmätoimintatilanteissa, joissa demonstroidaan erilaisia potilaan/ tai asiakkaan hoito- ja ensiaputilanteita
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- hakee ohjattuna tietoa hoitomenetelmistä ja ensiapuohjeista - tietää tavallisimmat tartuntataudit, mutta tarvitsee ohjausta tiedon hankinnassa ja soveltamisessa	- käyttää tietoa hoitomenetelmistä ja ensiapuohjeista	- osaa hyödyntää monipuolisesti tietoa erilaisista hoitomenetelmistä ja ensiapuohjeista - tietää tavallisimmat tartuntataudit ja käyttää olemassa olevaa tietoa

		- tietää tavallisimmat tartuntataudit ja hankkii ja käyttää olemassa olevaa tietoa omatoimisesti	omatoimisesti sekä perustelee ratkaisunsa hankkimansa tiedon pohjalta
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	Opiskelija		
Vuorovaikutus ja yhteistyö	- hakee tietoa tutuista tietolähteistä	- hakee tietoa eri lähteistä	- hakee itsenäisesti ja oma-aloitteisesti tietoa eri lähteistä
Ammattietiikka	- noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toimiessaan omassa oppimisympäristössä	- toimii tilanteen vaatimalla tavalla omassa oppimisympäristössään	- ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakentavasti ja perustellen esille erilaisia näkökantoja
	-käyttäytyy asiakastilanteissa asiallisesti ja noudattaa alan ammattieettisiä toimintatapoja	- toimii hyvien käyttäytymistapojen ja muuttuvien tilanteiden vaatimusten mukaisesti ja noudattaa alan ammattieettisiä toimintatapoja	- toimii hyvien käyttäytymistapojen ja muuttuvien tilanteiden vaatimusten mukaisesti sekä noudattaa alan ammattieettisiä toimintatapoja

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		Hoitotyön taitoja 10 osp	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit on kuvattu tässä asiakirjassa.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		

Hoitotyön taitoja 10 osp	Perustiedot ja -taidot opiskellaan lähiopiskeluna oppilaitoksessa ja itsenäisenä opiskeluna. Opetusmenetelminä käytetään lähi- ja verkko-opetusta, projekti- ja ryhmätöitä ja käytännön harjoituksia. Opiskeluun kuuluu itsenäistä opiskelua. Jakson alussa opiskelijat osallistuvat sisältöjen yhteissuunnitteluun. Opitaan - syventämällä hoitotyön tietoja ja taitoja - syventämällä ensiavun taitoja - hankkimalla uutta tietoa tartuntataudeista ja niiden hoitamisesta	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen voidaan tehdä esimerkiksi ensiapu osaamisen perusteella tai sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: Oppimisen edistymistä seurataan sähköisen oppimispäiväkirjan avulla ja opiskelijalle annetaan palautetta työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - ensiaputaidot - hoitotyön taidot Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Arvioinnissa otetaan huomioon mm.: - toiminnallinen osoitus osaamisesta - opiskelijan itsearviointi ja vertaisarviointi Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikalla ja/tai oppilaitoksella. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja /tai opettaja.	Tutkinnon osa toteutetaan pääsääntöisesti 1. tai 2. lukuvuoden aikana. Näyttö toteutetaan sosiaali- ja terveysalan työympäristössä ja/tai oppilaitoksessa. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Perustiedot hoito- ja huolenpitotyössä toimimisesta ja EA I vaatimustason mukainen osaaminen tulee olla suoritettu ennen näyttöä.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

4.2.5 Vuorovaikutuksen ja kommunikoinnin tukeminen erilaisissa asiakastilanteissa, 5 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- osaa tulkita ja käyttää olemus- ja selkokieltä
- osaa käyttää puhetta tukevia ja korvaavia kommunikointimenetelmiä (esimerkiksi itse kootut materiaalit, viittomat, graafiset merkit, Bliss-kieli)
- osaa arvioida vuorovaikutus- ja kommunikointiympäristöä
- osaa valmistaa kommunikointia tukevaa materiaalia

Arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinninkohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Arvioinninkohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta Oman työn suunnittelu, arviointi ja kehittäminen	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna vuorovaikutusharjoituksia ja vuorovaikutusta ja kommunikointia tukevaa materiaalia	- suunnittelee ja toteuttaa vuorovaikutusharjoituksia ja vuorovaikutusta ja kommunikointia tukevaa materiaalia - ohjeiden mukaisesti	- suunnittelee ja toteuttaa vuorovaikutusharjoituksia ja vuorovaikutusta ja kommunikointia tukevaa materiaalia itsenäisesti ja monipuolisesti
	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan ohjeiden mukaan	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan realistisesti ja tavoitesuhteisesti	- arvioi työskentelyään ja oppimistaan monipuolisesti hyödyntäen saamaansa palautetta
2. Työmenetelmien, -välineiden	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		

ja materiaalin hallinta	- osaa viittoja sormiaakkoset ja luvut - osaa viittomalla esitellä itsensä - hallitsee ohjattuna vuorovaikutukseen ja kommunikointiin liittyviä ilmeitä ja eleitä - osaa käyttää jotakin puhetta tukevaa ja korvaavaa kommunikaatiomenetelmää - osaa suunnitella, valmistaa ja käyttää materiaalia ohjattuna henkilön kommunikoinnin tueksi	- kykenee auttavasti käyttämään viittomia puheen tukena - hallitsee vuorovaikutukseen ja kommunikointiin liittyviä ilmeitä ja eleitä - osaa käyttää puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä - osaa suunnitella, valmistaa ja käyttää materiaalia monipuolisesti henkilön kommunikoinnin tueksi	- käyttää sujuvasti viittomia puheen tukena - osaa käyttää vuorovaikutuksessa ja kommunikoinnissa visuaalisia ilmaisuja ja pystyy tulkitsemaan ilmeitä ja eleitä - osaa käyttää monipuolisesti puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä - osaa suunnitella, valmistaa ja käyttää materiaalia yksilöllisesti henkilön kommunikoinnin tueksi ymmärtäen henkilön vuorovaikutus- ja kommunikointitaitojen tason ja ympäristön merkityksen kommunikointitilanteeseen
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	- osaa joitakin viittomia - tietää erilaisten vammojen ja ympäristön mahdollisia vaikutuksia henkilön vuorovaikutustaitoihin ja kommunikointitarpeisiin - tuntee joitakin puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä	- osaa perusviittomia - tuntee erilaisten vammojen mahdollisia vaikutuksia henkilön vuorovaikutustaitoihin, kommunikointitarpeisiin ja kykyyn - tuntee puhetta tukevat ja korvaavat kommunikointimenetelmät	- hallitsee ammattiin liittyviä viittomia - tuntee monipuolisesti erilaisten vammojen mahdolliset vaikutukset henkilön vuorovaikutustaitoihin, kommunikointitarpeeseen ja -kykyyn - tuntee puhetta tukevat ja korvaavat kommunikointimenetelmät ja osaa käyttää niitä asiakaslähtöisesti
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	Opiskelija		
Vuorovaikutus ja yhteistyö	- hakee tietoa tutuista tietolähteistä - noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toimiessaan omassa oppimisympäristössään	- hakee tietoa eri lähteistä - toimii tilanteen vaatimalla tavalla omassa oppimisympäristössään	- hakee itsenäisesti ja oma-aloitteisesti tietoa eri lähteistä - ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		Vuorovaikutuksen ja kommunikoinnin tukeminen erilaisissa asiakastilanteissa 5 osp	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit on esitelty tässä asiakirjassa.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Vuorovaikutuksen ja kommunikoinnin tukeminen erilaisissa asiakastilanteissa 5 osp	Perustiedot ja -taidot opiskellaan lähiopiskeluna oppilaitoksessa Lähiopetus: - opettajan luennot - yksilö- ja ryhmätyöt - kirjalliset ja/tai suulliset tehtävät - tutustumiskäynti - harjoitukset Opitaan - perehtymällä tavoitteiden mukaiseen tietoperustaan - harjoittelemalla vuorovaikutustilanteita - suunnittelemalla ja toteuttamalla vuorovaikutusta ja kommunikointia tukevaa materiaalia	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen voidaan tehdä esimerkiksi viittomien osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Oppimisen edistymistä seurataan portfolion avulla ja opiskelijalle annetaan palautetta työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - puhetta tukevat ja korvaavat kommunikaatiomenetelmät - kommunikaatiomateriaalin valmistaminen Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Arvioinnissa otetaan huomioon: - strukturoidun toimintatuokioiden valmistaminen ja ohjaaminen - itsearviointi ja mahdollinen vertaisarviointi Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa ja/tai oppilaitoksella. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja/ tai opettaja.	Tutkinnon osa toteutetaan 1. tai 2. lukuvuoden aikana. Näyttö toteutetaan oppilaitoksessa/tai sosi-aali- ja terveysalan ympäristössä. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määrittämisen perusteet:	
		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

4.2.6 Turvallista lääkehoitoa, 5 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- osaa käyttää lääkealaan ja -hoitoon liittyviä keskeisiä kirjallisia ja sähköisiä tietolähteitä ja arvioida tiedon luotettavuutta
- tuntee Turvallisen lääkehoito-oppaan keskeisen sisällön ja osaa soveltaa Turvallisen lääkehoito-oppaan periaatteita omassa työssään
- ymmärtää lääkehoitosuunnitelman merkityksen turvallisessa lääkehoidossa
- tuntee lähihoitajan/lääkealan perustutkinnon suorittaneen vastuun turvallisessa lääkehoidossa
- laajentaa lääkehoidon osaamistaan perehtymällä lääkkeiden vaikutuksiin ja haittavaikutuksiin sekä niiden erityiskysymyksiin
- osaa lukea ja tulkita lääkemääräyksiä (reseptejä) ja lääkekortteja
- osaa neuvoa lääkkeiden ostoon ja Kela-korvausjärjestelmään liittyvissä asioissa

Arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinninkohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Arvioinninkohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- laatii raportin ohjattuna ja esittelee raportin	- laatii raportin omatoimisesti ja esittelee raportin havainnollisesti	- laatii monipuolisen raportin itsenäisesti ja esittelee raportin havainnollisesti
	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan ohjeiden mukaan	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan realistisesti ja tavoitesuhteisesti	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan monipuolisesti hyödyntäen saamaansa palautetta

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta Tiedonhaku Turvallinen lääkehoito Lääkehoidon erityiskysymykset	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- hakee ohjattuna tietoa	- hakee tietoa useista lähteistä sekä osaa arvioida tiedon luotettavuutta	- hakee monipuolisesti tietoa useista tietolähteistä ja osaa arvioida tiedon luotettavuutta
	- tuntee turvallisen lääkehoidon periaatteita	- tuntee turvallisen lääkehoidon keskeiset periaatteet	- osaa soveltaa turvallisen lääkehoidon periaatteita omassa työssään
	- tuntee lääkehoidon erityiskysymyksiä	- osaa soveltaa tietämystään lääkehoidon erityiskysymyksistä	- osaa soveltaa monipuolisesti tietämystään lääkehoidon erityiskysymyksistä
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta Reseptiopin, Kela-korvausjärjestelmän ja lääkkeiden vaikutusten tietoperustan hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- käyttää ohjattuna tietoperustaa lääkkeiden hankintaan ja käsittelyyn liittyvissä asioissa	- käyttää omatoimisesti tietoperustaa lääkkeiden hankintaan ja käsittelyyn liittyvissä asioissa	- soveltaa asiakaslähtöisesti tietoperustaa lääkkeiden hankintaan ja käsittelyyn liittyvissä asioissa
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot Oppiminen ja ongelmanratkaisu Vuorovaikutus ja yhteistyö	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- hakee tietoa tutuista tietolähteistä	- hakee tietoa eri lähteistä	- hakee itsenäisesti ja oma-aloitteisesti tietoa eri lähteistä
	- noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toimiessaan omassa oppimisympäristössä	- toimii tilanteen vaatimalla tavalla omassa oppimisympäristössään	- ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakentavasti ja perustellen esille erilaisia näkökantoja

Ammattietiikka	- noudattaa salassapitosäännöksiä reseptitietojen käsittelyssä	- noudattaa salassapitosäännöksiä reseptitietojen käsittelyssä	- noudattaa salassapitosäännöksiä reseptitietojen käsittelyssä
----------------	--	--	--

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		Turvallista lääkehoitoa 5 osp	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit on esitetty tässä asiakirjassa.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Turvallista lääkehoitoa 5 osp	Perustiedot ja -taidot opiskellaan lähiopiskeluna oppilaitoksessa ja itsenäisenä opiskeluna. Lähiopetus: - luento-opetus - yksilö- ja ryhmätyöt - verkko-opetus Opitaan - hakemalla tietoa lääkelaan ja -hoitoon liittyvistä lähteistä - perehtymällä turvallisen lääkehoidon oppaaseen - perehtymällä lääkehoitosuunnitelman keskeiseen sisältöön - perehtymällä lääkehoidon erityiskysymyksiin (sairaudet, erityistarpeet suhteessa lääkehoitoon) - perehtymällä reseptioppiin ja Kela-korvausjärjestelmään - perehtymällä lääkevalikoimaan ja resepteihin - haastatteleamalla asiakasta - neuvomalla lääkkeiden ostamiseen liittyvissä asioissa	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen voidaan tehdä esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan työkokemuksen perusteella. Oppimisen arviointi: Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan palautetta työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - turvallinen lääkehoito - asiakkaan lääkehoitoon perehtyminen Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista.	Tutkinnon osa toteutetaan pääsääntöisesti 1. tai 2. lukuvuoden aikana. Näyttö toteutetaan oppilaitoksessa. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

	- laatimalla lääkekortin lääkkeistä - laatimalla raportin ja esittämällä raportin lääkkeiden hankkimiseen ja lääkehoidon toteuttamiseen liittyvistä asioista	Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa ammattiosaamisen näytössä. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja/ tai opettaja.	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
Hoito ja huolenpidon tutkinnon osan (sosiaali- ja terveysalan perustutkinto) lääkehoidon osaaminen tulee olla suoritettu ja lääkehuollon perusteet (lääkealan perustutkinto) tulee olla suoritettu ennen ammattiosaamisen näyttöä.		Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.	

4.2.7 Päihde- ja kriisiasiakkaan kohtaaminen ja turvallisuus asiakastyössä, 10 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- osaa toteuttaa ja hyödyntää ehkäisevää päihdetyötä
- osaa kohdata päihdeasiakkaan
- osaa ennakoida aggressiotilanteita ja hallita turvallisesti uhkaavasti ja väkivaltaisesti käyttäytyvää asiakasta/potilasta
- omaa valmiudet onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn ja oikeaan toimintaan vaara- ja onnettomuustilanteissa
- osaa hyödyntää teorian tietoa auttamismenetelmistä kriisin eri vaiheissa

Arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinninkohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Arvioinninkohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		

Oman työn suunnittelu, arviointi ja kehittäminen	- suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna projektitehtävät ja turvallisuutta edistävät harjoitustehtävät	- suunnittelee ja toteuttaa projektitehtävät ja turvallisuutta edistävät harjoitustehtävät ohjeiden mukaisesti	- suunnittelee ja toteuttaa projektitehtävät ja turvallisuutta edistävät harjoitustehtävät omatoimisesti
	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan ohjeiden mukaan	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan realistisesti ja tavoitesuhteisesti	- arvioi työskentelyään ja oppimistaan monipuolisesti hyödyntäen saamaansa palautetta
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta Aggressiivisen asiakkaan tukeminen ja auttaminen Onnettomuuksien ennaltaehkäisy ja oikea toiminta vaara- ja onnettomuustilanteissa Ehkäisevän päihdetyön toteuttaminen	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- osaa ohjattuna ennakoida ja hallita uhkaavasti ja väkivaltaisesti käyttäytyvää asiakasta	- käyttää toimintansa lähtökohtana hyväksyttäviä tapoja ennakoidessaan ja hallitessaan uhkaavasti ja väkivaltaisesti käyttäytyvää asiakasta	- osaa ennakoida ja hallita turvallisin tavoin uhkaavasti ja väkivaltaisesti käyttäytyvää asiakasta
	- osaa toimia ohjattuna harjoitustilanteissa	- toimii harjoitustilanteissa siten, että lopputulos sisältää oikeita ratkaisuja	- osaa toimia oikein ja tilannekohtaisesti harjoitustilanteissa
	- osaa toteuttaa ja hyödyntää ohjattuna ehkäisevää päihdetyötä	- osaa toteuttaa ja hyödyntää ehkäisevän päihdetyön erilaisia menetelmiä	- osaa toteuttaa ja hyödyntää monipuolisesti erilaisia ehkäisevän päihdetyön menetelmiä
	- tietää eri elämänvaiheisiin liittyvät päihteiden käytön erityispiirteet ja tietää päihteitä käyttävän asiakkaan ammatillisen kohtaamisen perusperiaatteet	- tuntee eri elämänvaiheisiin liittyvät päihteiden käytön erityispiirteet ja osaa ohjattuna kohdata päihteitä käyttävän asiakkaan	- tunnistaa eri elämänvaiheisiin liittyvät päihteiden käytön erityispiirteet ja osaa kohdata ammatillisesti päihteitä käyttävän asiakkaan
		- tuntee kriisin eri vaiheet ja osaa ohjautusti tukea kriisissä olevaa ihmistä	

Eri elämänvaiheisiin liittyvät päihteiden käytön erityispiirteet ja eri elämänvaiheissa päihteitä käyttävän asiakkaan kohtaaminen	- tietää kriisin eri vaiheet ja keinoja kriisissä olevan ihmisen tukemiseen		- tunnistaa kriisin eri vaiheet osaa tukea ja auttaa kriisissä olevaa ihmistä
Kriisissä olevan ihmisen tukeminen			
3. Työn perustana olevan tiedon hallintaa	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- käyttää osittain tietoperustaa oppimis-/harjoitustehtäviensä suunnittelussa ja toteutuksessa	- käyttää tietoperustaa oppimis-/harjoitustehtäviensä suunnittelussa ja toteutuksessa	- soveltaa tietoperustaa monipuolisesti oppimis-/harjoitustehtäviensä suunnittelussa ja toteutuksessa
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot Oppiminen ja ongelmanratkaisu	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- hakee tietoa tutuista tietolähteistä	- hakee tietoa eri lähteistä	- hakee itsenäisesti ja oma-aloitteisesti tietoa eri lähteistä
Vuorovaikutus ja yhteistyö	- noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toimiessaan omassa oppimisympäristössään	- toimii tilanteen vaatimalla tavalla omassa oppimisympäristössään	- ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja

TUTKINNON OSA		Päihde- ja kriisiasiakkaan kohtaaminen ja turvallisuus sosiaali- ja terveysalalla 10 osp	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit on esitetty tässä asiakirjassa.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Päihde- ja kriisiasiakkaan kohtaaminen ja turvallisuus sosiaali- ja terveysalalla 10 osp	Perustiedot ja -taidot opiskellaan lähiopiskeluna oppilaitoksessa ja itsenäisenä opiskeluna. Lähiopetus: - opettajan luennot, verkko-opiskelu - opintokäynnit - yksilö- ja ryhmätyöt, projektityöskentely - aiheeseen liittyvät opetusvideot ja muut vastaavat materiaalit - harjoitukset Opitaan - perehtymällä tavoitteiden mukaiseen tietoperustaan - suunnittelemalla ja toteuttamalla harjoituksia aggressiivisen asiakkaan tukemisessa ja hallitsemisessa sekä erilaisissa onnettomuustilanteissa toimimisessa	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen voidaan tehdä esimerkiksi avekki – osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan palautetta työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - aggressiivisen asiakkaan tukeminen ja auttaminen - toiminta onnettomuustilanteissa Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista Arvioinnissa huomioidaan mm.: - harjoitustilanteiden suunnittelu ja toteutus - itsearviointi ja mahdollinen vertaisarviointi - projektityöskentely Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa ja/tai oppilaitoksella. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja/ tai opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja/ tai opettaja	Tutkinnon osa toteutetaan pääsääntöisesti 1. tai 2. opiskeluvuoden aikana. Näyttö toteutetaan oppilaitoksella ja / tai erilaisissa toimintaympäristöissä. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

Etenemisen ehdot	Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:
	Tutkinnon osan arvosana muodostuu näytön arvosanasta. Arvosanasta päättää tutkinnon osaa opettanut opettaja/t.

4.2.8 Potilassiirtojen ergonomiakortti, 4 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- osaa toimia potilassiirtojen ergonomiakortin (Työterveyslaitos) vaatimusten mukaisesti

Arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinninkohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Arvioinninkohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta Oman työn suunnittelu, arviointi ja kehittäminen	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- osallistuu ohjattuna verkko-opintoihin sekä käytännön harjoitustunneilla erilaisiin harjoituksiin	- työskentelee oma-aloitteisesti sekä verkossa että käytännön harjoitustunneilla	- työskentelee itsenäisesti ja yhteistyössä ryhmää hyödyntäen verkkoopinnoissa sekä harjoitustunneilla
	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan ohjeiden mukaan	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan realistisesti ja tavoitesuhteisesti	- arvioi työskentelyään ja oppimistaan monipuolisesti hyödyntäen saamaansa palautetta
2. Työmenetelmien, -välineiden-	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		

ja materiaalin hallinta Toiminnan toteutus	- suunnittelee ja toteuttaa potilassiirtojen ergonomiakortin Työterveyslaitoksen ”Turvalliset tiedot ja taidot” mukaisesti	- suunnittelee ja toteuttaa potilassiirtojen ergonomiakortin Työterveyslaitoksen ”Hyvät tiedot ja taidot” mukaisesti	- suunnittelee ja toteuttaa potilassiirtojen ergonomiakortin Työterveyslaitoksen ”Erinomaiset tiedot ja taidot” mukaisesti
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- käyttää ohjattuna tietoa hyväksi toteuttaessaan verkko-opintoja ja käytännön harjoituksissa	- käyttää tietoa hyväksi toteuttaessaan verkko-opintoja ja käytännön harjoituksissa	- soveltaa ja käyttää monipuolisesti tietoa toteuttaessaan verkko-opintoja ja käytännön harjoituksia
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	- hakee tietoa tutuista tietolähteistä	- hakee tietoa eri lähteistä	- hakee itsenäisesti ja oma-aloitteisesti tietoa eri lähteistä
Vuorovaikutus ja yhteistyö	- noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toimiessaan oppimisympäristössä	- toimii tilanteen vaatimalla tavalla oppimisympäristössään	- ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA	Potilassiirtojen ergonomiakortti 4 osp
---------------	--

Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit on esitetty tässä asiakirjassa.	
Tutkinnon osan toteutus (ja jaksotus tarvittaessa)		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Potilassiirtojen ergonomiakortti 4 osp	Perustiedot ja -taidot opiskellaan lähiopetuksena ja verkko-opiskeluna. Lähiopetus: - opetuskeskustelut - harjoitukset - työpajatyöskentely Opitaan: - perehtymällä tavoitteiden mukaiseen tietoperustaan - suunnittelemalla ja toteuttamalla harjoituksia potilassiirtojen ergonomiakortin vaatimusten mukaisesti	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen voidaan tehdä ergonomisen työskentelyn osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Oppimisen edistymistä seurataan (verkkotehtäviä ja käytännön harjoituksia) ja opiskelijalle annetaan palautetta työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - potilassiirtojen suunnittelu ja toteutus Osaamisen arviointi: Arvioidaan potilassiirtojen ergonomiakortin käytännön kokeen kriteerien mukaan. Arviointi voi tapahtua oppilaitoksessa tai sosiaali- ja terveysalan toimintaympäristöissä. Arvioinnissa otetaan huomioon: - potilaan toimintakyvyn arviointi - työturvallisuus ja omakohtainen riskin arviointi - ympäristön huomiointi - potilaan toimintakyvyn aktivointi ja vuorovaikutus - siirtotapahtuma - hoitajan työasento ja -liikkeet - potilaan toimintakyvyn ja avustustavan kirjaaminen ja yhteistyö Arviointiin osallistuvat opiskelija ja opettaja.	Tutkinnon osa toteutetaan pääsääntöisesti 1. tai 2. opiskeluvuotena. Toteutetaan oppilaitoksessa/ sosiaali- ja terveysalan toimintaympäristöissä. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	

	Arvosana määräytyy potilassiirtojen ergonomiakortin kriteereiden perusteella. Arvosanan antaa tutkinnon osasta vastaava opettaja. (Potilassiirtojen ergonomiakorttikouluttajan pätevyys)
--	---

4.2.9. Seikkailukasvatus 4 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- osaa käyttää seikkailukasvatuksellisia menetelmiä kasvatuksen ja ohjaamisen työvälineinä
- osaa suunnitella ja ohjata seikkailukasvatuksellista prosessia
- osaa toteuttaa turvallisesti seikkailutapahtuman

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Arvioinninkohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta Oman työn suunnittelu, ohjaaminen ja arviointi	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna seikkailutapahtuman	- suunnittelee ja toteuttaa seikkailutapahtuman	- suunnittelee ja toteuttaa mahdollisimman itsenäisesti monipuolisen seikkailutapahtuman

	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan ohjeiden mukaan	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan realistisesti ja tavoitesuhteisesti	- arvioi omaa työskentelyään ja oppimistaan monipuolisesti hyödyntäen saamaansa palautetta
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- osaa tuettuna ohjata ryhmää maasto-olosuhteissa	- osaa turvallisesti ohjata ryhmää maasto-olosuhteissa	- ohjaa kiitettävästi ryhmää huomioiden ryhmän turvallisuuden ja taidot maasto-olosuhteissa
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
	- käyttää osittain seikkailukasvatuksen tietoperustaa vaelluksen suunnittelussa ja toteutuksessa	- käyttää seikkailukasvatuksen tietoperustaa vaelluksen suunnittelussa ja toteutuksessa	- soveltaa seikkailukasvatuksen tietoperustaa vaelluksen suunnittelussa ja toteutuksessa
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	- hakee tietoa tutuista tietolähteistä	- hakee tietoa erilaisista lähteistä	- hakee itsenäisesti ja oma-aloitteisesti tietoa eri lähteistä
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	- noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toimiessaan oppimisympäristössään	- toimii tilanteen vaatimalla tavalla oppimisympäristössään	- ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja
Vuorovaikutus ja yhteistyö			

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma

TUTKINNON OSA		Seikkailukasvatus 4 osp	
Ammattitaitovaatimukset		Ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit on esitetty tässä asiakirjassa.	
Tutkinnon osan toteutus		Arviointi	Ajoitus
Jaksotus	Toteutustapa		
Seikkailukasvatus 4 osp	Lähiopetus - Ryhmätyöskentely. - Maastovaellus Opitaan: - perehtymällä tavoitteiden mukaiseen tietoperustaan - suunnittelemalla ja toteuttamalla seikkailutapahtuman	Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen voidaan tehdä esimerkiksi toiminnallisten ryhmänohjaustaitojen osaamisen perusteella. Oppimisen arviointi: Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan palautetta työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - tapahtuman suunnittelu ja toteutus Osaamisen arviointi: Arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista	Tutkinnon osa toteutetaan 1. tai 2. luku-vuonna. Sääolosuhteet huomioidaan toteutuksessa. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.

		Arviointi tapahtuu aidoissa toimintaympäristöissä/oppilaitoksessa Arvioinnissa otetaan huomioon - tehtävät - seikkailutapahtuman suunnittelu ja toteutus - itsearviointi Arviointiin osallistuvat opiskelija ja opettaja.	
Etenemisen ehdot		Tutkinnon osan arvosanan määräytymisen perusteet:	
		Arvosanan antaa tutkinnon osasta vastaavat opettajat.	

6. Arviointi

Oulun seudun ammattiopisto määrittelee arvioinnin toteuttamisen toimintatavat tässä asiakirjassa ja opetussuunnitelman yhteisessä osassa.

Arviointitoimikunnan 27.5.2015 hyväksymä suunnitelma tutkinnon osien arvioinnista ja tutkintoon sisältyvistä näytöistä

Oppimisen arviointi on opiskelijan tukemista ja ohjaamista ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisessa. Oppimisen arvioinnilla tarkoitetaan opiskelijan osaamisen kehittymisen seuranta ja arviointia opiskelun aikana sekä opiskelijalle osaamisen kehittymisestä annettavaa palautetta.

Osaamisen arvioinnissa arvioidaan hallitseeko opiskelija tutkinnon perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet. Osaamisen arvioinnissa arvioidaan osaamisen tasoa, josta annetaan arviointiasteikon mukainen arvosana. Opiskelijalla on oikeus uusaa osaamisen osoittaminen tai korottaa arvosanaa.

TUTKINNON OSA	OPPIMISEN ARVIOINTI	OSAAMISEN ARVIOINNIN SUUNNITeltu AJANKOHTA JA SUORITTAMIS-PAIKKA	OSAAMISEN ARVIOINTI
Pakolliset tutkinnon osat			
2.1.1 Kasvun tukeminen ja ohjaus, 20 osp Opiskelija osaa - kunnioittaa asiakkaan arvoja ja kulttuuritaustaa - tunnistaa eri-ikäisten ja taustaltaan erilaisten asiakkaiden kasvuun ja kehitykseen liittyviä vahvuuksia ja tarpeita - asettaa kasvua ja kehitystä tukevia tavoitteita - toimia asiakkaan kasvua ja kehitystä tukevan suunnitelman pohjalta - arvioida toimintaansa sekä kasvua ja kehitystä tukevan suunnitelman toteutumista edistää ja tukea asiakkaan kasvua ja kehitystä sekä terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia	Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan oppimiseen liittyvää palautetta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet ovat: - oppiminen, ammatillinen kasvu ja työhyteisössä toimiminen - sosiaali- ja terveydenhuollon toimintajärjestelmän tunteminen ja sen hyödyntäminen asiakastyössä - ihmisen kasvun ja kehityksen tunteminen - suunnitelmallisen varhaiskasvatuksen tunteminen sekä kasvun ja kehityksen tukeminen ja ohjaaminen - ravitsemus- ja hygieniosaaminen	Tutkinnon osa toteutetaan 1. tai 2. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.

- ohjata ja tukea asiakasta päivittäisissä toiminnoissa - ohjata erilaisia asiakasryhmiä - työskennellä eri asiakasryhmiä koskevien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kasvatusalan säädösten, määräysten, ohjeiden ja toimintaperiaatteiden mukaan - ottaa vastuun oppimisestaan ja arvioida ammatillista kehittymistään - hakea tietoa ja käyttää tietotekniikkaa ja dokumentointivälineitä - noudattaa työryhmän sääntöjä ja toimia työyksikön työhyvinvointi- ja -turvallisuusohjeiden mukaan.			
2.1.2 Hoito ja huolenpito, 30 osp Opiskelija osaa - asettaa tavoitteita omalle toiminnalleen hoito- ja huolenpitotyössä - laatia tarve- ja voimavaralähtöisen asiakkaan tai potilaan hoitoa ja huolenpitoa edistävän suunnitelman sekä toteuttaa ja arvioida sitä - tukea asiakkaita tai potilaita selviytymään päivittäisissä toiminnoissa - tarkkailla asiakkaan tai potilaan elintoimintoja ja toimintakykyä sekä kirjata havaintojaan ja tiedottaa niistä - tehdä asiakas- ja potilaslähtöistä hoito- ja huolenpitotyötä hyödyntäen hoidon ja huolenpidon tietoperustaa - toteuttaa muisti-, pitkäaikais- ja kansansairauksia (mm. sydän- ja verisuonisairaudet, diabetes, epilepsia, Parkinsonin tauti, Alzheimerin tauti, reuma, aivoverenvuoto, aivoinfarkti, mielenterveys- ja päihdesairaudet, artroosi ja osteoporoosi, aistivammat ja sairaudet) sairastavien perushoitoa sekä edistää heidän vuorovaikutustaan ja kuntoutumistaan	Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan oppimiseen liittyvää palautetta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - hoito- ja palvelusuunnitelman laadinta - päivittäisissä toiminnoissa tukeminen - elintoimintojen ja toimintakyvyn tarkkaileminen ja kirjaaminen - muisti-, pitkäaikais- ja kansansairauksien ennaltaehkäiseminen, hoitaminen ja kuntoutumisen tukeminen - lääkehoidon toteuttaminen - sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäiseminen, tunnistaminen ja sosiaalialan työmenetelmien osaaminen - turvallisten työtapojen toteuttaminen - omien yrittäjyysvalmiuksien arviointi	Tutkinnon osa toteutetaan 1. tai 2. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispäiväkirjassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.

- edistää asiakkaan tai potilaan fyysistä ja psyykkistä terveyttä, potilas- ja asiakasturvallisuutta ja hyvinvointia - asiakkaan tai potilaan ammatillisen kohtaamisen - hyödyntää apuvälineiden ja teknologian mahdollisuuksia hoito- ja huolenpitotyössä - ohjata asiakkaita tai potilaita käyttämään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita ja toimeentuloturvan etuuksia - toteuttaa kestävän kehityksen periaatteita toiminnassaan - ottaa työssään huomioon laatutyön suositukset sekä omavalvonnasta annetut määräykset - toteuttaa lääkehoidon, annostella ja antaa lääkkeitä sekä tarkkailla niiden vaikutuksia - arvioida omaa toimintaansa ja ammatillista kehittymistään sekä hyödyntää saamaansa palautetta - arvioida mahdollisuuksiaan toimia tulevaisuudessa yrittäjänä - noudattaa työhyvinvointi- ja työturvallisuusohjeita ja määräyksiä - noudattaa sosiaali- ja terveystieteen sääntöjä ja eettisiä periaatteita.			
2.1.3 Kuntoutumisen tukeminen, 20 osp Opiskelija osaa - laatia, toteuttaa ja arvioida lähihoitajan vastuualueella kuntoutujalähtöisen kuntoutumista edistävän suunnitelman yhteistyössä kuntoutujan ja moniammatillisen työryhmän kanssa - ohjata ja tukea erilaisten ja eri-ikäisten kuntoutujien kuntoutumista - noudattaa taloudellisuutta, kestävän kehityksen periaatteita sekä toimintaympäristön laatusuosituksia - ammatillisen vuorovaikutuksen ja viestinnän sekä käyttää selkokieltä ja hyödyntää puhetta	Oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - kuntoutumisen tukemisen keskeisten käsitteiden ja periaatteiden hyödyntäminen - kuntoutuksen palvelujärjestelmän tunteminen ja palveluihin ohjaaminen - eri kuntoutujaryhmien kuntoutumisen tukeminen - kuntoutumisen tukemisen työmenetelmät	Tutkinnon osa toteutetaan 1. tai 2. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opetussuunnitelma.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.

tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä - käyttää toimintakykyä ja kuntoutumista edistävää työotetta sekä edistää terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia - ohjata erilaisia kuntoutujia päivittäisissä toiminnoissa - ehkäistä terveyden ja hyvinvoinnin riskejä ja haittoja ja motivoida muutoksiin - ohjata terveyttä edistävään liikuntaan, virike-toimintaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen - ohjata apuvälineiden käytössä, huollossa ja kuntoutumista tukevan teknologian käytössä - hyödyntää palvelujärjestelmää kuntoutus-työssä ja toimia alan säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaisesti - arvioida ammatillista kehittymistään ja hyödyntää saamaansa palautetta - toimia moniammatillisissa työryhmissä ja verkostoissa - noudattaa työhyvinvointi- ja työturvallisuusohjeita sekä huolehtia tapaturmien ehkäisystä, kuntoutujien ja omasta turvallisuudesta ja toimintakyvystä - noudattaa työssään ammattieettisiä periaatteita	- taloudellinen ja kustannustietoinen toiminta		
Asiakaspalvelun ja tietohallinnan osaamisala			
2.2 Asiakaspalvelu ja tietohallinta, 50 osp Opiskelija osaa - arvioida asiakkaan tai potilaan hoidon ja tuen tarpeen kiireellisyyttä ja ohjata häntä hoitoon tai palveluun hakeutumisessa ja jatkohoidossa - tehdä ajanvarauksia, periä sosiaali- ja terveysalan palvelumaksuja ja kirjoittaa sosiaali- ja terveysalan asiakirjoja	Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan oppimiseen liittyvää palautetta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - asiakkaan yksilöllinen ohjaus vastaanototilanteessa, tutkimuksissa ja näytteenotossa - tavallisimmissa toimenpiteissä työskentely - erilaisten tutkimusten tilaaminen	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskeli-	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.

- tukea asiakasta tai potilasta terveyden, hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistämisessä ja ylläpitämisessä moniammatillisessa työryhmässä - ottaa huomioon työssään taloudellisuuden, työpaikan laatusuositukset ja kestävä kehityksen periaatteet - valmistella ja tehdä hoitotoimenpiteitä ja tutkimuksia sekä avustaa niissä - käyttää työssään tieto- ja viestintätekniikkaa - toteuttaa lääkehoitoa ja ohjata asiakasta tai potilasta lääkehoitoon liittyvissä asioissa - noudattaa työssään keskeisiä vastaanotto- ja polikliinisen hoitotyön toimintaperiaatteita - hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa - suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista - kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioida omaa osaamistaan - työskennellä sosiaali- ja terveysalan arvope- rustan, toimintaperiaatteiden, säädösten ja ohjeiden mukaan - ottaa huomioon työhyvinvoinnin, työturvalli- suuden sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden ja toimia niiden parantamiseksi.	- sairaalaelvytystilanteissa toimiminen - potilasasiakirjojen hallinta ja tietosuojan toteutuminen - lääkehoidon toteuttaminen - tietotekniikan perusteiden hallinta - kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalve- lutilanteessa - osaamisen tuotteistaminen ja yrittäjyys - taloudellinen ja laadukas toiminta	jan henkilökohtai- nen opiskelusuun- nitelma.	
Ensihoidon osaamisala			
2.3.1 Ensihoitopalvelussa toimiminen, 35 osp Opiskelija osaa - arvioida potilaan tilan, suunnitella ja toteuttaa potilaan tarvitseman perushoidon ja ensihoidon - ohjata asiakasta ensihoitopalveluun ja ensihoitoon liittyvissä tilanteissa - työskennellä moniammatillisessa työryh- mässä, viestiä viranomaisverkostossa sekä tehdä viranomaisyhteistyötä - toimia hälytysajossa ja kuljettaa ambulanssia - käyttää työssään tutkimusmenetelmiä ja -väli- neitä sekä terveydenhuollon laitteita	Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskeli- jalle annetaan oppimiseen liittyvää palautetta koko tutkinnon osan ajan. Potilasturvallisuuden varmistamiseksi/takaa- miseksi oppimisen arvioinnilla varmistetaan potilaan tilan arvioinnin, lääkehoidon ja hoi- toelvytyksen riittävä hallinta ennen työssäop- pimisjaksoa. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet ovat: - ensihoitojärjestelmässä toimiminen - hoidon tarpeen arviointi ja kiireellisuuden arviointi	Tutkinnon osa to- teutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaami- sen näyttö toteu- tetaan työssäop- pimisen aikana. Ajoituksessa huo- mioidaan opiskeli- jan henkilökohtai- nen opetussuun- nitelma.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaa- dittavaa osaamista ei voida työtä te- kemällä kattavasti osoittaa ammatti- osaamisen näytössä, sitä täydenne- tään muulla osaamisen arvioinnilla esimerkiksi toiminnalliset kokeet, teh- tävät, haastattelut ja portfolio. Näytön arviointiin osallistuu opiske- lija, työpaikkaohjaaja ja opettaja.

- antaa lääkkeitä ja toteuttaa lääkehoidon lähihoitajan vastuualueella (STM:n Turvallinen lääkehoito -opas 2005:32, liite 8) - käyttää työssään ensihoitopalvelussa työskentelyn edellyttämää tietoperustaa - hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa - suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista - ratkaista työssä esiin tulevia ongelmia - toimia ensihoitotyötä ohjaavia arvoja sekä ammattieettisiä toimintaohjeita ja periaatteita noudattaen - kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta sekä arvioida omaa osaamistaan - toimia ensihoitoa koskevien työhyvinvointi- ja turvallisuussäädösten mukaan - suojata itsensä asiakkaan tartunnoilta ja ennaltaehkäistä tartuntojen leviämistä.	- ensihoitotyön auttamismenetelmät ja hoidon vasteen arviointi - perustason ensihoidon lääkehoidon toteuttaminen - ensihoitotyön turvallisuus - kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelutilanteessa - osaamisen tuotteistaminen ja yrittäjyys - taloudellinen ja laadukas toiminta		Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.
Jalkojenhoidon osaamisala			
2.4.1 Jalkojenhoito, 50 osp Opiskelija osaa - työskennellä sosiaali- ja terveysalan arvope- rustan, toimintaperiaatteiden ja säännösten mukaan - tehdä yhteistyötä sosiaali- ja terveysalan moniammatillisessa asiantuntijaverkostossa tiedostaen lähihoitajan vastuun ja rajat - hyödyntää jalkojenhoitotyössään tutkittua tietoa ja toimintaympäristön vahvistamia hoito- ja toimintaohjeita - toimia asiakaspalvelussa ja varmistaa tietosuoja ja tietoturvan - hyödyntää kielitaitoaan jalkojenhoidon asiakaspalvelussa - ohjata asiakasta tai potilasta sekä erilaisia ryhmiä terveyden ja hyvinvoinnin sekä jalkaterveyden edistämisessä ja jalkojen omahoidon toteuttamisessa	Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan oppimiseen liittyvää palautetta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet ovat: - asiakaspalvelutyö ja sitä ohjaavat sää- dökset ja toimintaperiaatteet - jalkaterveyden edistäminen ja omahoi- don toteuttamisen tukeminen - eri-ikäisten alaraajojen asentovirheet, ra- situsvammat ja niiden ennaltaehkäisy ja jalkojenhoito eri toimintaympäristössä - alarajojen tutkiminen ja sairauksien huo- mioiminen jalkojenhoitotyössä - välineiden huoltaminen - asiakkaan apuvälineet ja kevennystera- pia - kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalve- lutilanteessa - osaamisen tuotteistaminen ja yrittäjyys	Tutkinnon osa to- teutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaami- sen näyttö toteu- tetaan työssäop- pimuksen aikana tai yksikön harjoitus- luokassa järjeste- tyissä aidoissa asiakastilanteissa. Ajoituksessa huo- mioidaan opiskeli- jan henkilökohtai- nen opetussuun- nitelma.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voi- daan osoittaa työssäoppimispai- kassa. Näytön arviointiin osallistuu opiske- lija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työ- paikkaohjaaja ja opettaja.

- ennaltaehkäistä alaraajojen asentovirheiden ja rasitusvammojen syntymistä - ottaa työssään huomioon eri-ikäisten ihmisten jalkojenhoitotarpeet - toimia aseptisesti ja ennaltaehkäistä tartuntojen syntymistä sekä leviämistä - valmistella jalkojenhoitotilan eri hoitoympäristöihin ja valita tarvittavat työvälineet, materiaalit sekä tarvikkeet - tutkia ja tunnistaa asiakkaan jaloissa olevia muutoksia - ottaa jalkojenhoitotyössä huomioon sairauksista aiheutuvat alaraajamuutokset - laatia tutkimiseen perustuen kirjallisen jalkojenhoitosuunnitelman - avustaa asiakasta tai potilasta jalkojenhoitotilanteissa - tehdä asiakkaan tai potilaan jalkojenhoidon toteuttaa jalkojenhoidossa ulkoista lääkehoitoa ja seurata sen vaikuttavuutta - hieroa asiakkaan tai potilaan alaraajat - suunnitella ja toteuttaa jalkojen toimintaa ylläpitävää liikehoitoa - suunnitella ja valmistaa jalkaterän ihoa suojaavat kevennykset - huoltaa jalkojenhoidossa käytettävät välineet ja laitteet - arvioida toteuttamansa jalkojenhoidon ja ohjata asiakkaan jatkohoitoon - ohjata asiakkaita ja potilaita sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen käytössä sekä liikumisen apuvälineiden hankkimisessa ja käytössä - ohjata terveydenhuollon henkilöstöä sekä asiakkaan tai potilaan avustajaa jalkojenhoidon kysymyksissä - torjua työhönsä liittyviä terveysvaaroja ja noudattaa työhyvinvointi- ja työturvallisuusohjeita - suunnitella oman osaamisensa tuoteistamista ja mahdollista yrittäjyyttä	- taloudellinen ja laadukas toiminta		
---	--	--	--

- kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioida omaa osaamistaan sekä kehittää ammattialaansa.			
Kuntoutuksen osaamisala			
2.5.1 Kuntoutus, 50 osp Opiskelija osaa - laatia, toteuttaa ja arvioida kuntoutujan kuntoutumisen suunnitelmaa lähihoitajan vastuualueella osana moniammatillista työryhmää - suunnitella, toteuttaa ja arvioida erilaisia kuntoutujaryhmän ohjaustilanteita - arvioida kuntoutujan toimintakykyä yhteistyössä kuntoutujan ja moniammatillisen työryhmän jäsenenä sekä soveltaa ja käyttää kuntoutusalan ammattihenkilöiden tekemiä toimintakyvyn mittauksia ja arviointeja lähihoitajan vastuualueella - tukea ja edistää kuntoutujan terveyttä, hyvinvointia, turvallisuutta ja toimintakykyä sekä osallistua haitallisten elintapojen ehkäisyyn ja niiden haittojen vähentämiseen - avustaa, tukea ja ohjata kuntoutujan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista suoriutumista päivittäisissä toiminnoissa kuntoutujan erilaisissa toimintaympäristöissä hyödyntäen erilaisia menetelmiä - tukea kuntoutujaa sosiaalisissa suhteissa ymmärtäen kuntoutujan sosiaalisen verkoston ja toimintaympäristön merkityksen - kohdata haasteellisesti käyttäytyvän kuntoutujan ja tunnistaa väkivallan uhkan - ohjata ja tukea kuntoutujaa erilaisten apuvälineiden ja kodintekniikan ja turvajärjestelmien hankinnassa ja käytössä - käyttää eri kommunikaatiomenetelmiä vuorovaikutuksessa ja viestinnässä - järjestää sekä ohjata terveyttä edistävää liikuntaa	Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan palautetta koko kuntoutuksen tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - kuntoutujan toimintakyvyn arviointi - kuntoutuksen arvoperustaa, kuntoutuspalveluja sekä lainsäädäntöä koskevan tiedon soveltaminen - soveltavan liikunnan toteuttaminen - lääkehoidon toteuttaminen - rentouttavien hoitojen, hieronnan, fysikaalisten hoitojen menetelmien käyttäminen - kommunikaatiomenetelmien käyttäminen - kuntoutujaryhmien ohjaaminen - verkostotyön hyödyntäminen kuntoutustyössä - kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelutilanteissa - osaamisen tuotteistaminen ja yrittäjyys - taloudellinen ja laadukas toiminta	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.

- toteuttaa lääkehoitoa - hyödyntää kuntoutustyötä ohjaavaa lainsäädäntöä ja kuntoutuspalveluita kuntoutustyössä - hyödyntää kielitaitoaan kuntoutustyössä - suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista - kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta sekä arvioida omaa osaamistaan kuntoututyössä - toimia moniammatillisessa kuntoutusyhteistyössä tiedostaen lähihoitajan vastuun ja rajat - toimia kuntoutuksen arvoperustan ja eettisten periaatteiden mukaan - huolehtia omasta työhyvinvoinnistaan sekä noudattaa työturvallisuusohjeita ja ergonomiaa.			
Lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisala			
2.6.1 Lasten ja nuorten hoito ja kasvatust, 50 osp Opiskelija osaa - suunnitella, toteuttaa ja arvioida alle kouluikäisen ja kouluikäisen lapsen sekä nuoren hoitoa ja kasvatusta - suunnitella, toteuttaa ja arvioida sairaiden ja erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten hoitoa, kasvatusta ja kuntoutusta - edistää lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä tunnistaa niihin liittyviä uhkatekijöitä - ohjata yksittäistä lasta ja nuorta sekä erilaisia ryhmiä	Oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - vastasyntyneen kehityksen tunteminen, hoidon toteuttaminen - varhaiskasvatuksen toteuttaminen - alle kouluikäisen lapsen kasvun ja kehityksen tunteminen, havainnointi ja tukeminen - kouluikäisen ja nuoren kasvun ja kehityksen tunteminen ja tukeminen	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näytöt toteutetaan osanäytteinä kahdessa erillaisessa työssäoppimisympäristössä.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.

- ottaa työssään huomioon lapsen ja nuoren erilaiset kasvu- ja toimintaympäristöt sekä niiden merkityksen lapsen ja nuoren kasvulle ja kehitykselle - toimia lasten ja nuorten hoito- ja kasvatustyössä voimassa olevien säädösten, määräysten ja toimintaperiaatteiden mukaan - toimia lapsi- ja perhekeskeisen työn periaatteiden mukaan - hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa - suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista - toimia ammattietiikkaa noudattaen - kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta sekä arvioida omaa osaamistaan	- nuoruusikäisen hyvinvoinnin tukeminen ja hyvinvoinnin uhkatekijöiden tiedostaminen - lapsen ja nuoren sairauksien tunteminen ja hoitaminen - erityistä tukea tarvitsevan lapsen ja nuoren kasvun, kehityksen, kuntoutumisen ja oppimisen tukeminen - perheen tukeminen - lapsen ja nuoren kehityksen tukeminen luovan ilmaisun menetelmien avulla - kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelutilanteissa - osaamisen tuotteistaminen ja yrittäjyys - taloudellinen ja laadukas toiminta	Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opetussuunnitelma.	
Mielenterveys- ja päihdetyön osaamisala			
2.7.1 Mielenterveys- ja päihdetyö, 50 osp Opiskelija osaa - työskennellä sosiaali- ja terveysalan arvopeustan, säädösten, määräysten, toimintaperiaatteiden ja hoitosuositusten mukaan - edistää toiminnallaan mielenterveyttä ja päihdeettömyyttä, ehkäistä osaltaan ongelmien syntymistä sekä vahvistaa mielenterveys- ja päihdeasiakkaan asemaa - arvioida mielenterveys- ja päihdeasiakkaan toimintakykyisyyttä, päivittäisistä toiminnoista selviytymistä ja avun tarvetta - laatia, toteuttaa ja arvioida mielenterveys- ja päihdeasiakkaan hoito-, palvelu- tai kuntoutussuunnitelman - edistää mielenterveys- ja päihdeasiakkaan terveyttä ja elämänhallintaa sekä ehkäistä turvallisuutta uhkaavia tekijöitä	Oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet ovat: - itsemääräämisoikeuteen ja muuhun lain-säädäntöön perehtyminen - palvelujärjestelmän tunteminen - asiakkaan/potilaan kriisi; toimiminen hoito- ja kuntoutusprosessissa - asiakkaan/potilaan ahdistuneisuus; toimiminen hoito- ja kuntoutusprosessissa - asiakkaan/potilaan masennus; toimiminen hoito- ja kuntoutusprosessissa - asiakkaan/potilaan kaksisuuntainen mielialahäiriö; toimiminen hoito- ja kuntoutusprosessissa - asiakkaan/potilaan psykoosi ja skitsofrenia; toimiminen hoito- ja kuntoutusprosessissa	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimiskassa. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.

- toteuttaa eri-ikäisten mielenterveys- ja päihde-työn hoito- ja kuntoutusmenetelmiä erilaisissa toimintaympäristöissä - toteuttaa ja ohjata mielenterveys- ja päihdeasiakkaan lääkehoitoa - huolehtia omasta terveydestään, työturvallisuudestaan ja -hyvinvoinnistaan - ergonomisen toiminnan - hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa - suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista - toimia ammattietiikkaa noudattaen - kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioida omaa osaamistaan	- asiakkaan/potilaan persoonallisuushäiriö; toimiminen hoito- ja kuntoutusproses- sissa - lasten ja nuorten psyykkiset häiriöt; toimi- minen hoito- ja kuntoutusprosessissa - päihdeasiakas; toimiminen hoito- ja kun- tautusprosessissa - ammatillinen kehittyminen pienryhmä- työskentelyssä toimien - toimintamallien hyödyntäminen haasteel- lisen asiakkaan kohtaamisessa - työnohjauksen hyödyntäminen - kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalve- lutilanteessa - osaamisen tuotteistaminen ja yrittäjyys - taloudellinen ja laadukas toiminta		
Sairaanhoidon ja huolenpidon osaamisala			
2.8.1 Sairaanhoito ja huolenpito, 50 osp Opiskelija osaa - työskennellä sosiaali- ja terveysalan arvope- rustan, säädösten, määräysten ja toimintape- riaatteiden ja mukaan - laatia asiakaslähtöisen asiakkaan tai potilaan sairaanhoitoa ja huolenpitoa edistävän kirjalli- sen suunnitelman työryhmän jäsenenä - arvioida asiakkaan tai potilaan voimavaroja hänen kanssaan ja tukea häntä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi - tarkkailla, ylläpitää ja edistää asiakkaan tai potilaan elintoimintoja sekä hoitaa eri sairauk- sia sairastavia asiakkaita tai potilaita - auttaa ja tukea asiakkaiden tai potilaiden itse- näistä selviytymistä päivittäisistä toiminnoista valmistella, avustaa tai tehdä hoitotoimenpi- teitä ja tutkimuksia - toteuttaa lääkehoitoa - ohjata asiakasta tai potilasta ja hänen läheisi- ään lääkeshoidossa ja ravitsemuksessa	Oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tut- kinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - terveyden edistäminen ja elintoimintojen ylläpitäminen sekä sairauksien hoito - voimavarojen arvioiminen ja hyvinvoinnin edistäminen - valmistelu, avustaminen ja hoitotoimenpi- teiden ja tutkimuksien tekeminen - lääkeshoidon suunnittelu, toteutus ja arvi- ointi - turvallisten työtapojen toteuttaminen - suunnitelmallinen työskentely ja kirjaami- nen - toimintaperiaatteiden ja säädösten mu- kainen toiminta - päivittäisissä toiminnoissa auttaminen/tu- keminen	Tutkinnon osa to- teutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaami- sen näyttö toteu- tetaan työssäop- pimisena aikana. Ajoituksessa huo- mioidaan opiskeli- jan henkilökohtai- nen opetussuun- nitelma.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voi- daan osoittaa työssäoppimispai- kassa. Näytön arviointiin osallistuu opiske- lija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työ- paikkaohjaaja ja opettaja.

- edistää asiakkaan tai potilaan psykososiaalista selviytymistä sekä tukea sosiaalisissa ongelmissa selviytymisessä - ohjata asiakkaita ja potilaita sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen käytössä - valita käyttämänsä työvälineet, materiaalit ja tarvikkeet, torjua työhönsä liittyviä terveysvaaroja sekä noudattaa työhyvinvointi- ja työturvallisuusohjeita - hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa - suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista - toimia ammattietiikkaa noudattaen - kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioida omaa osaamistaan.	- psykososiaalisen selviytymisen edistäminen - sosiaalisissa ongelmissa selviytymisen tukeminen - kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelutilanteessa - osaamisen tuotteistaminen ja yrittäjyys - taloudellinen ja laadukas toiminta		
Suun terveydenhoidon osaamisala			
2.9.1 Suun terveydenhoito, 50 osp, johon sisältyy työssäoppimista 20 osp Opiskelija osaa - toimia suun terveydenhuollon palvelujärjestelmässä moniammatillisen hoitotiimin jäsenenä ja tietää eri henkilöstöryhmien tehtävät ja työnjaon. - ohjata asiakkaita tai potilaita suun terveydenhuollon palvelujen käytössä. - asiakaslähtöisen, taloudellisen ja vastuullisen työskentelyn noudattaen alansa säädöksiä, määräyksiä, toimintaperiaatteita - huolehtia aseptisen toimintatavan mukaan hoitoympäristön toimintavalmiudesta sekä välineiden huollosta. - toimia hoitotiimin jäsenenä suun tutkimuksessa, paikkaus- ja juurenhoidossa, hampaanpoistossa ja iensairauksien hoidossa. - toimia oikomishoidon, suukirurgian, protetiikan ja purentafysiologian työtehtävissä hoitotiimin tukemana.	Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan oppimiseen liittyvää palautetta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - suun terveydenhuollon palvelujärjestelmän tuntemus ja kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelussa - aseptinen toiminta suun terveydenhoidossa - toiminta radiologisissa tutkimuksissa - toiminta kariologisessa hoitotyössä - toiminta parodontologisessa hoitotyössä - toiminta ortodontisessa hoitotyössä - toiminta suukirurgisessa hoitotyössä - toiminta proteettisessa hoitotyössä - toiminta purentafysiologisessa hoitotyössä - toiminta asiakkaan suun terveyden edistämiseksi - osaamisen tuotteistaminen ja yrittäjyys - taloudellinen ja laadukas toiminta	Tutkinnon osa toteutetaan 1. tai 2. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opetussuunnitelma.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.

- arvioida asiakkaiden tai potilaiden suun terveydentilaa ja ohjata asiakkaita tai potilaita suun terveyden edistämiseksi. - oman alansa lääkehoidon. - käyttää alansa perustyövälineitä, työmenetelmiä ja materiaaleja sekä torjua työhönsä liittyvät terveyshaitat. - hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa. - suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista. - toimia ammattietiikkaa noudattaen - kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioida omaa osaamistaan.			
Vammaistyön osaamisala			
2.10.1 Vammaistyö, 50 osp Opiskelija osaa: - arvioida eri-ikäisten eri tavalla vammaisten asiakkaiden toimintakykyä ja avuntarvetta - suunnitella, toteuttaa ja arvioida eri tavalla vammaisen asiakkaan yksilöllistä hoitoa, kasvatus ja kuntoutusta asiakkaan kanssa moniammatillisen työryhmän jäsenenä - suunnitella yhdessä asiakkaan kanssa vammaiselle asiakkaalle asuin- ja elinympäristö toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaan - toimia ammatillisissa vuorovaikutustilanteissa kunnioittaen asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja tukea vammaisen asiakkaan osallisuutta - käyttää tarvittaessa puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä - ohjata ja tukea vammaista asiakasta päivittäisissä toiminnoissa ottaen huomioon hänen voimavaransa - käyttää apuvälineitä ja ohjata asiakkaita niiden käytössä	Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan oppimiseen liittyvää palautetta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - vammaistyön arvoperustan, ammattietisten periaatteiden ja toimintaperiaatteiden, säädösten ja määräysten mukainen toiminta - vammaisuuden syitä ja muotoja koskevan tiedon hallinta - vammaisten asiakkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskevan tiedon hallinta - lääkehoidon toteuttaminen - ammatillinen vuorovaikutus ja erilaisten vuorovaikutus- ja viestintämenetelmien käyttäminen - vammaisten asiakkaiden suunnitelmallinen ja voimavara- ja tukeminen ja ohjaaminen	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opetussuunnitelma.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.

- tukea ja ohjata vammaista asiakasta terveyden edistämässä sekä terveyden ja hyvinvoinnin riskien ja haittojen ehkäisemisessä ja niissä selviytymisessä - tukea vammaisen asiakkaan mielenterveyttä ja kohdata haastavasti käyttäytyviä ja päihderiippuvaisia asiakkaita - huolehtia vammaisten asiakkaiden lääkehoidosta - hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa - suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista - kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioida omaa osaamistaan - toimia vammaistyötä ohjaavan arvoperustan sekä säädösten, määräysten ja eettisten periaatteiden mukaan - huolehtia omasta työhyvinvoinnistaan ja noudattaa työturvallisuusohjeita	- vammaisen asiakkaan mielenterveyden voimavaralähtöinen tukeminen ja haastavasti käyttäytyvien ja päihderiippuvaiden asiakkaiden kohtaaminen - kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelutilanteessa - osaamisen tuotteistaminen ja yrittäjyys - taloudellinen ja laadukas toiminta		
Vanhustyön osaamisala			
2.11.1 Vanhustyö, 50 osp ARVTMK 3.5.2016 Opiskelija osaa: - työskennellä vanhustyön eettisten periaatteiden ja ikääntyneiden palveluiden laatusuosituksen mukaisesti sekä kehittää vanhustyötä - suunnitella, toteuttaa ja arvioida vanhusten hoitoa ja palvelua ottaen huomioon asiakkaan voimavarat ja osallisuuden - käyttää ammatillisia vuorovaikutustaitojaan työskennellessään vanhusten ja heidän läheistensä kanssa - tukea ja ohjata vanhuksia päivittäisissä toiminnoissa kuntouttavaa työtä käyttäen - motivoida ja ohjata vanhuksia liikuntaan ja lihaskunnan ylläpitämiseen - edistää vanhuksen elämänlaatua ottaen huomioon hänen ainutlaatuisen elämäntilanteensa ja elämänhistoriansa	Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan oppimiseen liittyvää palautetta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - vanhuskäsitystä ja elämänhistoriaa koskevan tiedon hyödyntäminen - vanhenemismuutoksia koskevan tiedon hyödyntäminen - asiakkaan elämäntilanteen kartoittaminen ja palvelusuunnitelman laatiminen - kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelutilanteessa - muistisairaahan hoito- ja huolenpitotyön toteuttaminen - vanhuksen mielenterveyden tukeminen - vanhuksen/ muistisairaahan toimintakyvyn tukeminen	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan tutkinnon osan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opetussuunnitelma.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispäivästä. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.

- ohjata toimintakyvyiltään erilaisia vanhusryhmiä - ohjata vanhuksia ja heidän läheisiään terveyden edistämässä (terveellisen elämän mahdollistaminen, haittojen ja sairauksien ehkäisy, hoito sekä kuntoutus), sosiaalisissa ja psyykkisissä ongelmissa sekä erilaisten palvelujen hakemisessa ja käytössä - toteuttaa lääkehoitoa - hyödyntää oman alansa tietoperustaa - hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa - suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista - kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta sekä arvioida omaa osaamistaan työskennellä yhteistyössä muiden toimijoiden ja verkostojen kanssa - edistää omaa työhyvinvointia ja työturvallisuuttaan.	- vanhuksen/muistisairaana osallisuuden tukeminen ja arjen mielekkyyden edistäminen - vanhuksen elämänlaatua edistävän hoito- ja huolenpitotyön toteuttaminen sekä kuolevan vanhuksen hoito - vanhusten sairauksiin liittyvä näytteenotto - vanhuksen/muistisairaana sosiaalisissa ongelmissa selviytymisen tukeminen - vanhuksen/muistisairaana ravitsemuksen edistäminen - vanhuksen/muistisairaana lääkehoidon toteuttaminen - työhyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen - osaamisen tuotteistaminen ja yrittäjyys - taloudellinen ja laadukas toiminta -		
Valinnaiset tutkinnon osat			
2.12.1 Päivystyspolikliininen hoitotyö, 15 osp Opiskelija osaa - arvioida päivystyspotilaan tilan ja osallistua äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan hoitoprosessiin päivystyspoliklinikoilla työryhmän jäsenenä - hyödyntää vuorovaikutustaitojaan hoitotilanteissa ja toimia moniammatillisen tiimin ja työryhmän jäsenenä sekä tehdä yhteistyötä eri viranomais tahojen kanssa - käyttää polikliinisen hoidon tutkimusmenetelmiä ja -välineitä sekä terveydenhuollon laitteita - toteuttaa immobilisaatiohoidon - käyttää työssään päivystyspotilaan hoitotyön edellyttämää tietoperustaa	Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan oppimiseen liittyvää palautetta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet ovat: - päivystyspotilaan hoitoprosessissa toimiminen - hoidon tarpeen arviointi ja kiireellisyyden arviointi - päivystyspolikliinisen hoitotyön auttamismenetelmät ja hoidon vasteen arviointi - immobilisaatiohoidon toteuttaminen - akuuttitilanteiden lääkehoidon toteuttaminen - potilasturvallisuuden ja työturvallisuuden toteuttaminen	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opetussuunnitelma.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä kattavasti osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla esimerkiksi toiminnalliset kokeet, tehtävät, haastattelut ja portfolio. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.

- käsitellä, annostella ja antaa lääkkeitä lähihoitajan vastuualueella (STM:n Turvallinen lääkehoito -opas 2005:32, liite 8 Ensihoidon lääkehoidon vaativuustasot) - suojata itsensä ja asiakkaan tartunnoilta ja ennaltaehkäistä tartuntojen leviämistä			
2.12.2 Perioperatiivinen hoitotyö, 15 osp Opiskelija osaa - toimia perioperatiivisessa hoitoprosessissa, työryhmässä ja -ympäristössä - suunnitella ja toteuttaa potilaan perushoidon - käyttää perioperatiivisen hoidon välineitä ja laitteita ja huoltaa ne - ottaa huomioon leikkausasennon merkityksen potilaan turvallisessa hoidossa - ottaa huomioon aseptiikan - suojautua itse ja suojata asiakkaan tartunnoilta ja ennaltaehkäistä tartuntojen leviämistä.	Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan oppimiseen liittyvää palautetta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet ovat: - potilaan preoperatiivinen hoitotyö - potilaan intraoperatiivinen hoitotyö - potilaan postoperatiivinen hoitotyö - laiteteknologian osaaminen - potilasturvallisuuden ja työturvallisuuden toteuttaminen (sisältää säteilyturvallisuuden)	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opetussuunnitelma.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa osaamista ei voida työtä tekemällä kattavasti osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla esimerkiksi toiminnalliset kokeet, tehtävät, haastattelut ja portfolio. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.
2.12.4 Lasten ja nuorten mielenterveyden edistäminen, 15 osp Opiskelija osaa - hyödyntää lasten ja nuorten kanssa työskennellessään oman alansa tietoperustaa ja hankkia uutta tietoa - toimia lasten ja nuorten ja heidän läheistensä kanssa vuorovaikutuksessa, joka tukee lapsen ja nuoren kehitystä - työskennellä sosiaali- ja terveysalan ammattieettisten periaatteiden mukaan - tunnistaa ja edistää lapsen ja nuoren tervettä kasvua, kehitystä, kuntoutumista ja hyvinvointia suojaavia tekijöitä ja ehkäistä vaarantavia tekijöitä	Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan oppimiseen liittyvää palautetta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet ovat: - lasten, nuorten ja perheiden tuen tarpeiden tunnistaminen ja työmenetelmien hallinta hyvinvoinnin edistämiseksi - ammatillinen toiminta lasten ja nuorten mielenterveyden edistämiseksi	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opetussuunnitelma.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispäikassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.

- toimia yhteistyössä erilaisten perheiden kanssa kasvatuskumppanuuden hengessä - suunnitella, toteuttaa ja arvioida tuen tarpeessa olevan lapsen tai nuoren hoitoa, kasvatus ja kuntoutumista yhdessä työryhmän ja lapsen tai nuoren ja hänen perheensä kanssa - käyttää työssään varhaisen tuen ja erityisen tuen työmenetelmiä - toimia omalla vastuualueellaan työryhmän jäsenenä - suunnitella ja toteuttaa moniammatillisen työryhmän jäsenenä lapselle tai nuorelle hyvinvointia ja toimintakykyä tukevaa toimintaa sekä noudattaa annettuja ohjeita. - toimia yhteistyössä lasten ja nuorten verkostojen kanssa - ohjata ja tukea lapsia ja nuoria ja heidän perheitään psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitämisessä ja edistämässä ja ohjata tarvittavien palvelujen piiriin - toimia lastensuojelun periaatteiden mukaisesti ja ottaa työssään huomioon ilmoitusvelvollisuuden merkityksen - ratkaista yllättäviä tilanteita ja toimia ammatillisesti haasteellisissa tilanteissa - arvioida omaa toimintaansa ja kehittää sitä saamansa palautteen pohjalta - huolehtia omasta työhyvinvoinnistaan, ergonomiastaan ja työturvallisuudesta ja edistää niitä			
2.12.5 Suun terveyden edistäminen ja suun terveydenhoidon erikoisaloilla toimiminen, 15 osp Opiskelija osaa - työskennellä vastuualueellaan suun terveyden edistämässä	Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan oppimiseen liittyvää palautetta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet ovat - suun terveyden edistäminen - toiminta ortodontisessa hoitotyössä - toiminta suukirurgisessa hoitotyössä	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa.

- noudattaa alansa säädöksiä, määräyksiä ja toimintaperiaatteita - osallistua vastuualueellaan eri-ikäisten potilaiden ja asiakkaiden suun terveyden edistämiseen - arvioida eri-ikäisten asiakkaiden suun terveydentilaa ja suunhoitotottumuksia - suunnitella ja toteuttaa yhdessä asiakkaan kanssa yksilöllisen suun terveyden edistämisen suunnitelman - toimia suun terveydenhoidon hoitotiimin jäsenenä oikomishoidon, suukirurgian, protetiikan ja purentafysiologian työtehtävissä - toteuttaa työhönsä kuuluvaa lääkehoitoa - käyttää alansa perustyövälineitä, työmenetelmiä ja materiaaleja - toimia aseptiikkaa ja työturvallisuutta noudattaen ja torjua työhönsä liittyviä terveyshaittoja - hyödyntää työssään oman alansa tietoperustaa - kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella ja arvioida omaa osaamistaan - seurata oman alansa kehitystä ja tunnistaa työnsä ajankohtaisia haasteita - toimia ammattietiikkaa noudattaen.	- toiminta purentafysiologisessa hoitotyössä - toiminta proteettisessa hoitotyössä	Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opetus suunnitelma.	Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.
2.12.7 Näytteenotto ja asiakaspalvelu lähihoitajan työssä, 15 osp Opiskelija osaa - työskennellä sosiaali- ja terveysalan arvoperustan, toimintaperiaatteiden ja säädösten mukaan - toimia vastuualueellaan laboratoriotutkimusprosessissa ja laatutyössä - toimia asiakaslähtöisesti näytteenotossa ja kliinisessä laboratoriotyössä	Oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - laboratoriotutkimusten preanalyttisen vaiheen toteuttaminen laatuvaatimusten mukaisesti	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.

- hyödyntää työssään tietoa preanalyttisten tekijöiden merkityksestä laboratoriotutkimuksiin työskennellä näytteiden oton, käsittelyn, säilytyksen ja kuljetuksen peruseriaatteiden mukaisesti - käyttää laboratoriotyössä tarvittavaa perusvälineistöä, -laitteistoa ja -menetelmiä - toimia näytteenotossa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti - työskennellä aseptiikkaa, työturvallisuutta ja ergonomiaa noudattaen sekä edistää työhyvinvointia - kehittää omaa työtään, ammatillista toimintaansa ja työprosesseja osana työyhteisöä - seurata oman alansa kehitystä ja tunnistaa työnsä ajankohtaisia haasteita - toimia ammattietiikkaa noudattaen	- erilaisten asiakkaiden yksilöllinen ohjaus tutkimuksissa ja näytteenotossa - erilaisten näytteiden otto, käsittely, säilytys ja kuljetus - vieritutkimusten tekeminen laatuvaatimusten mukaisesti - potilasturvallisuuden, työturvallisuuden ja ergonomian toteuttaminen	jan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.	
2.12.8 Vanhusten kotihoito ja huolenpito, 15 osp Opiskelija osaa - kunnioittaa kotona asuvan asiakkaan yksityisyyttä, tapoja, tottumuksia ja omaisuutta - suunnitella, toteuttaa ja arvioida kotona asuvan asiakkaan hoitoa ja palvelua ottaen huomioon asiakkaan voimavarat ja osallisuuden toimia kotona asuvan asiakkaan omaishoitajan, läheisten ja verkoston kanssa yhteistyössä - käyttää kotona asuvan asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa työskennellessään ammatillisia vuorovaikutustaitoja - tukea ja ohjata kotona asuvaa asiakasta päivittäisissä toiminnoissa hänen voimavarojaan huomioiden - havainnoida kotona asuvan asiakkaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ja	Oppimisen edistymistä seurataan, opiskelijaa haastatellaan ja hänelle annetaan palautetta suunnittelun ja työskentelyn osalta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet ovat: - kotihoidon palvelujärjestelmää koskevan tiedon hyödyntäminen ja asiakaskäynnin toteuttaminen - kotona asuvan vanhuksen sosiaalisen hyvinvoinnin ja toimintakyvyn tukeminen - kotona asuvan vanhuksen psyykkisen hyvinvoinnin ja toimintakyvyn tukeminen ja psyykkisiä sairauksia koskevan tiedon hyödyntäminen - kotona asuvan vanhuksen fyysisen hyvinvoinnin ja toimintakyvyn tukeminen sekä vanhenemismuutoksia ja fyysisiä sairauksia koskevan tiedon hyödyntäminen	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimiskassassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.

toimintakyvyn muutoksia ja ehkäistä niitä heikentäviä tekijöitä - ohjata ja tukea kotona asuvaa asiakasta ja hänen läheisiään fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitämisessä ja edistämässä - ohjata ja tukea kotona asuvaa asiakasta ja hänen läheisiään erilaisten etuuksien ja palvelujen hakemisessa ja käytössä - ohjata ja tukea kotona asuvaa asiakasta hoitopolun (esim. laitos- ja kotihoidon nivelvaihe, muisti- ja päihdeongelmat) eri vaiheissa - toteuttaa kotona asuvan asiakkaan lääkehoidon - käyttää asiakkaan kotona oman työnsä työvälineitä sekä turvallisuuteen, sosiaaliseen kanssakäymiseen, tiedonkulkuun ja tilastointiin liittyvää teknologiaa sekä ohjata asiakkaita ja omaisia niiden käytössä - auttaa asiakasta huolehtimaan ja/tai huolehtia asiakkaan ruokahuollosta ja ravitsemuksesta - auttaa asiakasta huolehtimaan ja/tai huolehtia asiakkaan kodin päivittäisestä siisteydestä ja/tai ylläpitosiivouksesta ja vaatehuollosta - hoitaa asiakkaan puolesta asioita kodin ulkopuolella ja/tai avustaa asiakasta asioimisessa - toimia vastuualueellaan kotihoidon työryhmän jäsenenä - hyödyntää kotihoidossa työskennellessään oman alansa tietoperustaa - kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta sekä arvioida omaa osaamistaan - ratkaista kotona asuvan asiakkaan arjen ongelmia ja toimia yllättävissä tilanteissa asiakkaan kotona - työskennellä sosiaali- ja terveysalan eettisten periaatteiden mukaan asiakkaan kodissa - edistää omaa työhyvinvointiaan ja työturvallisuuttaan työskennellessään kotihoidossa	- kotona asuvan asiakkaan lääkehoidon toteuttaminen - vanhuksen ravitsemuksesta, kodinhoidosta ja asiainnista huolehtiminen - ensiavun ja peruselvytyksen antaminen		
--	---	--	--

- työskennellä kestävän kehityksen periaatteen mukaan asiakkaan kodissa			
Paikallisesti tarjottavat tutkinnon osat			
2.12.16.1 Tekemisen meininki - tuotteistavat projektit sosiaali- ja terveystyössä, 15 osp Opiskelija - osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida työelämää palvelevan tuotteistavan projektin - osaa toimia työelämä- ja asiakaslähtöisesti tiimityöskentelyn periaattein - osaa käyttää alan monipuolisia tietolähteitä tutkivalla työotteella - osaa soveltaa aikaisemmin opittua tietopustaa - osaa huomioida omaan tuotteistavaan projektityöskentelyyn liittyvät eettiset lähtökohdat, laadun ja säädökset	Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan oppimiseen liittyvää palautetta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - työelämää palvelevan projektin suunnittelu, toteutus ja arviointi - tiimityöskentely	Tutkinnon osa toteutetaan 1. tai 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opetussuunnitelma.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.
2.12.16.2 Perhekeskeisyys lähihoitajan työssä, 15 osp Opiskelija - ymmärtää asiakasprosessin perhekeskeisessä työskentelyssä - osaa toimia perhekeskeisesti erilaisissa toimintaympäristöissä asiakkaan elämänsä eri vaiheissa - osaa toimia ehkäisevän työn näkökulmasta - osaa tukea asiakkaiden arjenhallintaa ja toimintakykyä - ymmärtää vuorovaikutuksen merkityksen lähihoitajan työssä - arvioi ja reflektoi omaa työskentelyään osana moniammatillista verkostoa	Oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan oppimiseen liittyvää palautetta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - asiakasprosessia koskevan tiedon hallinta perhekeskeisessä työskentelyssä - ehkäisevä työn näkökulman korostaminen perhekeskeisessä työssä - arjen elämänhallinnan tukeminen - vuorovaikutuksen merkitys perheen kohtaamisessa ja yhteistyössä	Tutkinnon osa toteutetaan 1. tai 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opetussuunnitelma.	Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuu opiskelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.

2.12.16.3 Vapaaehtoistoiminta sosiaali- ja terveysalalla 15 osp Opiskelija - ymmärtää vapaaehtoistoiminnan merkityksen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän täydentäjänä - tutustuu erilaisiin potilas- ja kansanterveysjärjestöjen toimintaan - osaa toimia ehkäisevän työn näkökulmasta - arvioi ja reflektoi omaa työskentelyään	Oppimisen edistymistä seurataan opintojen kuluessa ja opiskelijalle annetaan palautetta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet: - vapaaehtoistyötä, kansanterveys- ja potilasjärjestöjä koskevan tiedon hallintaa - vapaaehtoistyössä toimiminen	Tutkinnon osa toteutetaan 1. tai 2. tai 3. lukuvuonna. Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.	Ammattiosaamisen näytössä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Ammattiosaamisen näyttö työssäoppimisen aikana.
Vapaasti valittavat tutkinnon osat; kuvattu Lääkealan perustutkinnon arviointisuunnitelmassa			

Perustason ensihoitaja, koulutuskokeilu

Seuraavat tutkinnon osat tarjotaan ainoastaan perustason ensihoitajan koulutuskokeilussa.

TUTKINNON OSA	OPPIMISEN ARVIOINTI	OSAAMISEN ARVIOINNIN SUUNNITELTU AJANKOHTA JA SUORITTIMISPAIKKA	OSAAMISEN ARVIOINTI
Pakolliset tutkinnon osat 2.1.1 Terveiden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen 20 osp Opiskelija osaa: • asettaa asiakkaan terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia edistäviä tavoitteita toiminnalleen ja suunnitella työtään	Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan palautetta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet ovat: - eri-ikäisten kasvun ja kehityksen tukeminen	Tutkinnon osa toteutetaan 1. lukuvuoden aikana Ammattiosaamisen näyttö to-	Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa.

• tunnistaa eri-ikäisten ja taustaltaan erilaisten asiakkaiden kasvuun ja kehitykseen liittyviä vahvuuksia ja tarpeita • ohjata, tukea ja edistää eri-ikäisten asiakkaiden kasvua ja kehitystä, terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia • arvioida eri-ikäisten ihmisten normaaleja elintoimintoja, kasvua, kehitystä ja muutoksia niissä eri menetelmiä käyttäen (haastattelu, havainnointi ja mittaaminen) • hyödyntää työssään tietoa kansanterveydellisistä riskeistä ja ohjata asiakkaita terveyden edistämisessä • työskennellä eri asiakasryhmiä koskevien toimintaperiaatteiden ja suositusten mukaan • kunnioittaa asiakkaan arvoja ja kulttuuritaustaa sekä kohdata asiakkaan tai potilaan ammatillisesti • työskennellä sosiaali- ja terveysalan toimintaperiaatteiden, säädösten ja määräysten mukaan • ohjata asiakkaita tai potilaita käyttämään sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita • toimia työryhmän jäsenenä moniammatillisissa työryhmissä • tunnistaa omaan ammatti-identiteettiin liittyviä vahvuuksia ja kehittämistarpeita • tunnistaa oman toiminnan vaikutuksen asiakastyön laatuun • ottaa vastuun oppimisestaan ja kehittää itsearviointi-, ongelmanratkaisu- ja päätöksentekotaitojaan • hakea tietoa ja käyttää tietotekniikkaa ja dokumentointivälineitä • toimia ergonomisesti • antaa hätäensiavun.	- elintoimintojen arviointi - sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaperiaatteiden ja säädösten noudattaminen - ammatillinen vuorovaikutus	teutetaan työ-säöppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opetussuunnitelma	Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.
--	---	---	---

2.1.2 Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen 30 osp Opiskelija osaa: • suunnitella työtään ja asettaa tavoitteita toiminnalleen asiakkaan toimintakyvyn ylläpitämisessä ja edistämisessä • tarkkailla ja arvioida asiakkaan tai potilaan elintoimintoja ja toimintakykyä sekä kirjata havaintojaan ja tiedottaa niistä • laatia asiakkaan, potilaan tai kuntoutujan hyvinvointia ylläpitävän ja edistävän hoito- ja huolenpitosuunnitelman sekä toteuttaa ja arvioida sitä moniammatillisen työryhmän kanssa • tehdä asiakas- ja potilaslähtöistä hoito- ja huolenpitotyötä hyödyntäen hoidon ja huolenpitotyön tietoperustaa • tukea ja ohjata kuntouttavalla työotteella asiakkaita, potilaita tai kuntoutujia selviytymään päivittäisissä toiminnoissa • ohjata asiakkaita, potilaita tai kuntoutujia sairauksien hoitoon, toimintakyvyn ylläpitämiseen ja edistämiseen sekä niihin liittyvien apuvälineiden ja teknologian käytössä • toteuttaa muisti-, pitkäaikais- ja kansansairauksia sekä mielenterveys- ja päihdesairauksia sairastavien perushoitoa • kohdata asiakkaat ammatillisesti ja edistää heidän terveyttään • käyttää selkokieltä ja hyödyntää puhetta tukevia ja korvaavia kommunikatiivimenetelmiä • toteuttaa lääkehoidon, annostella ja antaa lääkkeet sekä tarkkailla niiden vaikutuksia	Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan palautetta koko tutkinnon osan ajan. Ennen työssäoppimista/ammattiosaamisen näyttöä opiskelijalla tulee olla hyväksytysti suoritettuna Toimintakyvyn ylläpitämisen ja edistämisen -tutkinnonosasta lääkehoito. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet ovat: - hoitotyön auttamismenetelmien käyttäminen - toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen - lääkehoidon toteuttaminen - suunnitelmallinen ja taloudellinen työskentely - potilasturvallisuuden ja työturvallisuuden toteuttaminen	Tutkinnon osa toteutetaan 1. lukuvuoden aikana Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opetussuunnitelma	Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Kaikki ammattitaitovaatimukset voidaan osoittaa työssäoppimispaikassa. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja
---	--	---	---

• hyödyntää työssään tietoa tavallisimista kansansairauksien, pitkäaikais-sairauksien, mielenterveys- ja päihde-sairauksien hoidossa käytettävistä lää-keaineryhmistä • toimia eettisesti erilaisten asiakkaiden kanssa ja esittää ratkaisuehdotuksia eettisesti haasteellisiin tilanteisiin • käyttää itsearviointi-, ongelmanratkaisu- ja päätöksentekotaitojaan ja perustella toimintaansa sekä ylläpitää osaami-sensa ajantasaisuutta • kehittää omaa ammatti-identiteettiään ja toimia erilaisten asiakkaiden, potilai-den ja kuntoutujien hoitoprosessissa • tunnistaa oman toiminnan vaikutuksen /merkityksen hoito- ja huolenpitotyön laatuun ja vastata oman vastuualu-eensa mukaisesti laadukkaan hoito- ja huolenpitotyön toteutumisesta ja tehdä siihen liittyviä kehittämis ehdotuksia • ottaa työssään huomioon laatutyön suositukset sekä omavalvonnasta an-netut määräykset • noudattaa työhyvinvointi- ja työturvalli-suusohjeita sekä huolehtia tapaturmien ehkäisystä, omasta turvallisuudesta ja toimintakyvystä • tiimityön periaatteet, noudattaa työ-aikoja ja muita työelämää koskevia so-pimuksia • vastata omalla vastuualueellaan poti-lasturvallisuuden toteutumisesta • noudattaa taloudellisuutta ja kestävän kehityksen periaatteita • toimia hätätilanteissa sekä tavallisim-missa sairaus- ja onnettomuustilan-teissa			
--	--	--	--

• arvioida mahdollisuuksiaan toimia tulevaisuudessa yrittäjänä			
--	--	--	--

Perustason ensihoidon osaamisalan pakolliset tutkinnon osat			
2.2.1 Akuuttihoitotyössä toimiminen 30 osp, Opiskelija osaa: • arvioida äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan hoidon tarpeen ja kiireellisyys • aloittaa henkeä pelastavat toiminnot • tehdä havaintoja äkillisesti sairastuneen potilaan tilasta, tarkkailla ja arvioida muutoksia potilaan eri elintoimintoissa ja ryhtyä niiden edellyttämiin toimiin • suunnitella, toteuttaa ja arvioida potilaan perushoidon akuuttihoitotyön hoitoympäristöissä sekä tiedottaa suullisesti ja kirjallisesti potilaan hoidosta ohjata potilasta hoitoprosessin eri vaiheissa • hyödyntää vuorovaikutustaitojaan hoitotilanteissa ja toimia moniammatillisen tiimin ja työryhmän jäsenenä • tunnistaa oman toiminnan vaikutuksen /merkityksen akuuttihoitotyön laatuun ja vastata omalla vastuualueellaan laadukkaasti akuuttihoitotyön toteutumisesta ja tehdä siihen liittyviä kehittämissuhteita • käyttää akuuttihoitotyön tutkimusmenetelmiä ja -välineitä sekä terveydenhuollon laitteita ja huoltaa ne • avustaa erilaisissa tutkimuksissa ja hoitotoimenpiteissä	Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan palautetta koko tutkinnon osan ajan. Ennen Akuuttihoitotyössä toimimisen tutkinnon osan työssäoppimista/ ammattiosaamisen näyttöä tulee tutkinnon osasta hyväksytty suorittaa äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan tilan arviointi, akuuttihoitotyön auttamismenetelmät ja -välineet sekä lääkehoito. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet ovat: - äkillisesti sairastuneen hoitoprosessi - potilaan tilan ja elintoimintojen arviointi sekä niiden turvaaminen - lääkehoidon toteuttaminen akuuttihoitotyössä - suunnitelmallinen työskentely - potilasturvallisuuden ja työturvallisuuden toteuttaminen (sisältää säteilyturvallisuuden) - akuuttihoitotyön toimenpiteissä avustaminen - immobilisaatiohoidon toteuttaminen	Tutkinnon osa toteutetaan 2.tai 3. luvun vuoden aikana Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opetussuunnitelma	Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Siltä osin kuin vaadittavaa ammattitaitoa ei voida osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä voidaan täydentää muulla osaamisen arvioinnilla, esimerkiksi lääkeshoidon simulaatiotesti, toiminnalliset kokeet, tehtävät, haastattelut ja portfolio. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja

- toteuttaa vieritutkimukset ja tulkita niiden tulokset sekä ottaa peruslaboratoriotutkimusten ja mikrobiologisten tutkimusten näytteitä - toteuttaa immobilisaatiohoidon - käyttää työssään akuuttihoitotyön edellyttämää tietoperustaa - käsitellä, annostella ja antaa lääkkeitä akuuttihoitotyön toimintaympäristöissä omalla vastuualueellaan - suojata asiakkaan ja itsensä tartunnoilta ja ennaltaehkäistä tartuntojen leviämistä - arvioida omasta työstä potilaalle ja itselle aiheutuvia riskejä ja ennaltaehkäistä niitä - ottaa työssään huomioon potilasturvallisuuden sekä työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin			
2.2.2 Ensihoitopalvelussa toimiminen 40 osp Opiskelija osaa: - arvioida potilaan tilan, suunnitella ja toteuttaa potilaan tarvitseman perustason ensihoidon perustason ensihoidon yksiköissä ja laitosten välisissä potilassiirroissa - käyttää työssään perustason ensihoidon tutkimusmenetelmiä ja -välineitä - antaa lääkkeitä ja toteuttaa perustason ensihoidon lääkehoidon - käyttää työssään ensihoitopalvelussa työskentelyn edellyttämää tietoperustaa - ohjata asiakasta ensihoitopalveluun ja ensihoitoon liittyvissä tilanteissa	Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan palautetta koko tutkinnon osan ajan. Ennen Ensihoitopalvelussa toimimisen tutkinnon osan työssäoppimista arvioidaan opiskelijan valmiudet työssäoppimiseen seuraavien asioiden osalta: potilaan tilan arviointi, perustason ensihoidon auttamismenetelmät, välineet ja lääkehoito sekä hoitoelvytys. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet ovat: - ensihoitojärjestelmässä toimiminen - potilaan tilan ja elintoimintojen arviointi sekä niiden turvaaminen	Tutkinnon osa toteutetaan 2.tai 3. luku-vuoden aikana Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opetussuunnitelma	Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Siltä osin kuin vaadittavaa ammattitaitoa ei voida osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä voidaan täydentää muulla osaamisen arvioinnilla, esimerkiksi hoitoelvytyksen simulaatiotesti, toiminnalliset kokeet, tehtävät, haastattelut ja portfolio. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja

• tehdä tiimityötä ja toimia yhteistyössä eri ensihoitoyksiköiden ja potilaan jatkohoitoon osallistuvien yksiköiden kanssa ja avustaa erilaisissa ensihoidon toimenpiteissä • toimia yhteistyössä hätäkeskuksen, viranomaisverkoston, sairaalan ensihoitoon osallistuvien, kotihoidon ja muiden ensihoitopotilaan hoitoon tai hoidon suunnitteluun osallistuvien kanssa • arvioida kuljettamatta jätettäessä potilaan arjessa selviytymistä ja hänen sosiaalisten verkostojen ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden hyödyntämistä • noudattaa tilannejohtamisen periaatteita erilaisissa ensihoitotilanteissa • arvioida omasta työstä potilaalle ja itselle aiheutuvia riskejä ja ennaltaehkäistä niitä • suojata potilaan ja itsensä tartunnoilta ja ennaltaehkäistä tartuntojen leviämistä. • kohdata kriisissä olevan potilaan, hänen läheisensä ja muut tapahtumaan osalliset ja ohjata tarvittaessa kriisitilanteen jälkiselvittelyyn • hyödyntää kielitaitoaan asiakaspalvelussa • kuljettaa ambulanssia ja toimia hälytysajossa • toimia ensihoitotyötä ohjaavia arvoja sekä ammattieettisiä toimintaohjeita ja periaatteita noudattaen • tehdä eettisesti kestäviä päätöksiä, arvioida oman toimintansa eettistä perustaa ja työyksikön hoitofilosofiaa • toimia ensihoitoa koskevien työhyvinvointi- ja turvallisuussäädösten mukaan • kohdata väkivaltaisen potilaan tai hänen läheisensä ja toimia tilanteessa turvallisesti	- perustason ensihoidon lääkehoidon toteuttaminen - potilasturvallisuuden ja työturvallisuuden toteuttaminen ensihoidossa - suunnitelmallinen työskentely - kielitaidon hyödyntäminen asiakaspalvelutilanteissa - osaamisen tuoteistaminen ja yrittäjyys		
---	--	--	--

• ylläpitää fyysistä kuntoaan ja ennaltaehkäistä fyysisesti kuormittavan työn terveyshaittoja • arvioida työhyvinvointiaan ja ennaltaehkäistä henkisesti kuormittavan työn terveyshaittoja • tehdä oman vastuualueensa mukaisia päätöksiä ensihoitotyössä ja kehittää ensihoidon osaamistaan sekä perustella toimintaansa • arvioida ensihoitotyötä ja kehittää sen laatua tekemällä ensihoitotyöhön liittyviä kehittämisehdotuksia • toimia työsuhdetta määrittävien säädösten mukaan • suunnitella oman osaamisensa tuotteistamista.			
Valinnaiset tutkinnon osat			
2.3.1 Viranomaisyhteistyössä toimiminen 15 osp, Opiskelija osaa • toimia yhteistyössä hätäkeskuksen kanssa ja muuttaa toimintaansa tilanteen vaatimalla tavalla • käyttää viranomaisyhteistyötilanteessa ensihoidon tiedonsiirto- ja viestintävälineistöä • toimia ensihoidon tehtävissä tilanteissa, joihin osallistuu useita eri viranomaisia • tehdä monipotilas- ja suuronnettomuustilanteeseen liittyvän potilasluokittelun ja toimia ensihoidon luokitus-, hoito- tai kuljetussektorin tehtävissä sekä toimia tarvittaessa tehtävän alkuvaiheessa tilannejohtajana	Oppimisen arviointi: oppimisen edistymistä seurataan ja opiskelijalle annetaan palautetta koko tutkinnon osan ajan. Oppimisen arvioinnin seurantakohteet ovat: - Triage:n tekeminen onnettomuustilanteissa - tilannejohtaminen - yhteistoiminta eri viranomaisten kanssa ensihoitotehtävässä - yhteistoiminta eri viranomaisten kanssa muiden viranomaisten tehtävissä	Tutkinnon osa toteutetaan 2. tai 3. lukuvuoden aikana Ammattiosaamisen näyttö toteutetaan työssäoppimisen aikana. Ajoituksessa huomioidaan opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.	Osaamisen arviointi: Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista. Siltä osin kuin vaadittavaa ammattitaitoa ei voida osoittaa ammattiosaamisen näytössä, sitä voidaan täydentää muulla osaamisen arvioinnilla, esimerkiksi simulaatio, toiminnalliset kokeet, tehtävät, haastattelut ja portfolio. Näytön arviointiin osallistuvat opiskelija, opettaja ja työpaikkaohjaaja. Näytön arvosanasta päättävät työpaikkaohjaaja ja opettaja.

• toimia ensihoitotilanteessa yhteistyössä eri ensihoitoyksiköiden kanssa kenttäjohtajan alaisuudessa • hyödyntää työssään tietoa pelastustoimen organisaatiosta, käsitteistöstä ja toimintatavoista ja toimia yhteistyössä pelastustoimen kanssa ensihoidon tehtävissä • hyödyntää ensihoidossa tietoa sosiaalisista palveluista, sosiaalipäivystyksestä ja toimia yhteistyössä sosiaalitoimen kanssa ensihoidon tehtävissä • toimia poliisijohtoisissa ensihoidon tehtävissä • hyödyntää työssään tietoa sisäministeriön poliisiosaston alaisesta taktisesta ensihoidosta • hyödyntää työssään tietoa rajavartiolaitoksen toimintaperiaatteista viranomaisavussa rajaseudun ja rannikon harvaan-asutuilla alueilla ja toimia yhteistyössä rajavartiolaitoksen kanssa ensihoidon tehtävissä • hyödyntää työssään tietoa vapaaehtoisesta pelastuspalvelutoiminnasta ja toimia yhteistyössä vapaaehtoisen pelastuspalvelun toimijoiden kanssa ensihoidon tehtävissä • ohjata potilaat, heidän läheisensä ja muut tapahtumaan osalliset kriisitilanteen jälkiselvittelyyn • ylläpitää työkykyään ja hakeutua tarvittaessa kriisitilanteen jälkiselvittelyyn • toimia viranomaisyhteistyössä normaaliolojen erityistilanteissa ja poikkeusoloissa sosiaali- ja terveysministeriön valmiusyksikön ja alueen suunnitelmien mukaisesti			
---	--	--	--